

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΩΔΕΙΩΝ
& ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ

Έτος ίδρυσης 2019

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

προς το

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Για την Διαβάθμιση των Μουσικών Τίτλων
Αποφοίτων Ωδείων & Μουσικών Σχολών

psaomous.org

Υ Π Ο Μ Ν Η Μ Α

προς το ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΤΙΤΛΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΩΔΕΙΩΝ & ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΠΑΡΕΧΕΤΑΙ ΧΩΡΙΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥΣ	σελ. 2
2. Η ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ (HIGHER EDUCATION)	σελ. 2
3. Ο ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	σελ. 3
4. Η ΑΝΩΤΑΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ	σελ. 3
5. Η ΑΝΩΤΑΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	σελ. 8
6. ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	σελ. 9
7. Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	σελ. 11
8. ΠΩΣ ΚΑΙ ΓΙΑΤΙ ΦΤΑΣΑΜΕ ΕΩΣ ΕΔΩ	σελ. 12
9. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΣΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	σελ. 14
10. ΤΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΑ ΜΟΥΣΙΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΕΙΝΑΙ ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΑΚΑΔΗΜΙΕΣ;	σελ. 17
11. ΑΙΤΗΜΑ ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΤΩΝ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΤΙΤΛΩΝ ΩΔΕΙΩΝ & ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	σελ. 18
12. ΤΙ ΑΠΑΝΤΟΥΝ ΟΙ ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΩΔΕΙΩΝ ΣΕ ΟΣΟΥΣ ΕΠΙΚΡΙΝΟΥΝ ΤΟ ΑΙΤΗΜΑ ΤΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΣ ΩΔΕΙΟΥ ΣΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ 6.	σελ. 20
13. ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΜΟΥΣΙΚΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	σελ. 21
14. ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ	σελ. 22
15. ΕΠΙΣΥΝΑΠΤΟΜΕΝΑ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	σελ. 25

1. Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΠΑΡΕΧΕΤΑΙ ΧΩΡΙΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥΣ

Η δημιουργία συνεκτικών και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνιών, μέσω της εκπαίδευσης και του πολιτισμού, αποτελεί προτεραιότητα για την Ευρώπη.

Τον Δεκέμβριο του 2017, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και η Επιτροπή υποστήριξαν την έγκριση του [ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων](#). Στη συμφωνία υπογραμμίζεται η σημασία της κοινωνικής, εκπαιδευτικής και πολιτιστικής διάστασης των πολιτικών της ΕΕ για την οικοδόμηση ενός κοινού ευρωπαϊκού μέλλοντος.

Σύμφωνα με την **πρώτη αρχή** του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων:

«Κάθε άνθρωπος έχει δικαίωμα σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση, κατάρτιση και διά βίου μάθηση προκειμένου να διατηρήσει και να αποκτήσει δεξιότητες που θα του επιτρέψουν να συμμετέχει πλήρως στην κοινωνία και να διαχειρίζεται με επιτυχία τις αλλαγές στην αγορά εργασίας.»

«Κάθε άτομο έχει δικαίωμα σε ίση μεταχείριση και ίσες ευκαιρίες όσον αφορά την απασχόληση, την κοινωνική προστασία, την εκπαίδευση και την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες που διατίθενται στο κοινό.»

Επίσης, όπως ορίζεται στο **άρθρο 2** της [Συνθήκης της Λισαβόνας](#).

«Η ανθρώπινη αξιοπρέπεια, η ελευθερία, η δημοκρατία, η ισότητα, το κράτος δικαίου και ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι κοινές αξίες των κρατών μελών της ΕΕ και αποτελούν τον ιστό που συνδέει τις χώρες, τις κοινότητες και τους λαούς. Η προαγωγή της ισότητας, της κοινωνικής συνοχής και της ενεργού συμμετοχής στα κοινά συγκαταλέγεται στους στόχους για τη συνεργασία στην εκπαίδευση και την κατάρτιση σε επίπεδο ΕΕ.»

2. Η ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ (HIGHER EDUCATION)

Η **ανώτερη/ανώτατη εκπαίδευση (higher education)** στην Ευρώπη νοείται ως ένα επίπεδο εκπαίδευσης που παρέχεται από πανεπιστήμια, επαγγελματικά πανεπιστήμια, κολλέγια κοινότητας (community colleges), κολλέγια ελευθέρων τεχνών (liberal arts), ινστιτούτα τεχνολογίας και άλλα ιδρύματα κολεγιακού επιπέδου, όπως επαγγελματικά σχολεία, σχολές εμπορίου και σταδιοδρομίας, που απονέμουν ακαδημαϊκούς τίτλους ή/και επαγγελματικές πιστοποιήσεις.

Υπάρχουν 4 κύριες κατηγορίες **ανώτερων/ανώτατων ευρωπαϊκών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων (higher educational institutions)**.

- **Πανεπιστήμια (κρατικά και ιδιωτικά)** Μερικά προσφέρουν μια ποικιλία διαφορετικών μαθημάτων, μερικά μπορεί να είναι εξειδικευμένα (π.χ. στην ιατρική, τη νομοθεσία, τις επιχειρήσεις κ.λπ.)
- **Πανεπιστήμια Εφαρμοσμένων Επιστημών κρατικά και ιδιωτικά (Applied Sciences)**. Αυτά τα ιδρύματα έχουν συνήθως πιο πρακτικά μαθήματα από τα πιο παραδοσιακά πανεπιστήμια.
- **Κολέγια κατάρτισης εκπαιδευτικών**
- **Ακαδημίες και κολέγια** που ειδικεύονται σε συγκεκριμένους τομείς.

Για μεγαλύτερη συνοχή μεταξύ των συστημάτων ανώτατης εκπαίδευσης σε ολόκληρη την Ευρώπη, για να διευκολυνθεί η κινητικότητα των σπουδαστών και του προσωπικού, για να καταστεί η ανώτατη εκπαίδευση στην Ευρώπη πιο προσιτή και χωρίς αποκλεισμούς, καθώς και πιο ελκυστική και ανταγωνιστική σε παγκόσμιο επίπεδο, όλες οι συμμετέχουσες χώρες συμφώνησαν να ακολουθήσουν την **διαδικασία της Μπολόνια** η οποία υπογράφηκε το 1999 από τους Υπουργούς Παιδείας των κρατών μελών της ΕΕ και προέβλεπε να ολοκληρωθούν οι εξής μεταρρυθμίσεις μέχρι το 2010:

- Να καθιερωθεί σύστημα ανώτερης / ανώτατης εκπαίδευσης τριών κύκλων, το οποίο θα αποτελείται από προπτυχιακές, μεταπτυχιακές και διδακτορικές σπουδές.
- Να προωθηθεί η αμοιβαία αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων και των περιόδων μάθησης που ολοκληρώνονται στο εξωτερικό σε άλλα πανεπιστήμια
- Να εφαρμοστεί ένα σύστημα διασφάλισης της ποιότητας με σκοπό να ενισχυθούν η ποιότητα και η καταλληλότητα της μάθησης και της διδασκαλίας

Με βάση την διαδικασία της διακήρυξης Μπολόνια, δημιουργήθηκε ο **Ευρωπαϊκός Χώρος Ανώτατης Εκπαίδευσης**.

3. Ο ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΑΝΩΤΕΡΗΣ & ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Ο Ευρωπαϊκός Χώρος Ανώτερης & Ανώτατης Εκπαίδευσης (European Higher Education Area - EHEA) είναι μια μοναδική διεθνής συνεργασία μεταξύ 48 χωρών με διαφορετικές πολιτικές, πολιτιστικές και ακαδημαϊκές παραδόσεις, οι οποίες **με πολιτική βούληση**, βήμα προς βήμα τα τελευταία είκοσι χρόνια, δημιούργησαν ένα τομέα υλοποίησης με ένα κοινό σύνολο δεσμεύσεων για διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και με κοινά εργαλεία.

Αυτές οι 48 χώρες συμφώνησαν και υιοθέτησαν μεταρρυθμίσεις στον χώρο της ανώτερης/ανώτατης εκπαίδευσης (Higher Education Area) βάσει κοινών βασικών αξιών όπως: η ελευθερία της έκφρασης, η αυτονομία για τα ιδρύματα, οι ανεξάρτητες φοιτητικές ενώσεις, η ακαδημαϊκή ελευθερία, η ελεύθερη κυκλοφορία των φοιτητών και του προσωπικού.

Μέσω αυτής της διαδικασίας, οι χώρες, τα εκπαιδευτικά ιδρύματα και τα ενδιαφερόμενα μέρη του ευρωπαϊκού χώρου προσαρμόζουν συνεχώς τα συστήματα ανώτερης/ανώτατης εκπαίδευσης καθιστώντας τα πιο συμβατά και ενισχύοντας τους μηχανισμούς διασφάλισης της ποιότητας.

Για όλες αυτές τις χώρες, ο κύριος στόχος είναι η αύξηση της κινητικότητας του προσωπικού και των μαθητών και η διευκόλυνση της απασχολησιμότητας.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνεργάζεται στενά με τους πολιτικούς ιθύνοντες για να στηρίξει την **ανάπτυξη πολιτικών για την ανώτερη/ανώτατη εκπαίδευση στις χώρες της ΕΕ που θα επιτρέψει σε όλους τους νέους να επωφεληθούν από την καλύτερη δυνατή εκπαίδευση και κατάρτιση, και να βρουν απασχόληση σε όλη την Ευρώπη σύμφωνα με τη στρατηγική 2020 για την εκπαίδευση και την κατάρτιση (ΕΚ2020).**

4. Η ΑΝΩΤΕΡΗ / ΑΝΩΤΑΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Μετά την υπογραφή της συνθήκης της Μπολόνια το 1999, όλες οι ευρωπαϊκές χώρες που είχαν **μη πανεπιστημιακές** εκπαιδευτικές δομές (είτε κρατικές, είτε ιδιωτικές) σε εξειδικευμένους τομείς, όπως είναι ο τομέας της **μουσικής εκπαίδευσης**, φρόντισαν και έκαναν όλες τις απαραίτητες ενέργειες που προέβλεπε η συνθήκη της Μπολόνια προκειμένου να ενταχθούν στον Ευρωπαϊκό Χώρο Ανώτερης/Ανώτατης Εκπαίδευσης (**European Higher Education Area - EHEA**).

Η Ευρωπαϊκή Ένωση των Κονσερβατουάρ, Ακαδημιών και Μουσικών Σχολών ([AEC-Association Européenne des Conservatoires, Académies de Musique et Musikhochschulen](#)) μετά την υπογραφή της συνθήκης Μπολόνια, έκανε αμέσως την εξής [δήλωση](#):

Η ΔΗΛΩΣΗ AEC (1999)

1. Η AEC χαιρετίζει την αρχή, που διατυπώνεται στη Διακήρυξη της Μπολόνια, της θέσπισης ενός πανευρωπαϊκού συντονισμένου συστήματος ανώτατης εκπαίδευσης που θα βασίζεται σε δύο εθνικούς κύριους κύκλους, προπτυχιακό και μεταπτυχιακό.
2. Η AEC επιβεβαιώνει σθεναρά την αρχή, βάσει ουσιαστικής εμπειρίας από ιδρύματα-μέλη σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες και περιοχές, ότι **προγράμματα που συνεπάγονται πρακτική ενόργανη, φωνητική και συνθετική μελέτη στα υψηλότερα επίπεδα αριστείας μπορούν και πρέπει να θεωρηθούν πλήρως κατάλληλα και για τους δύο κύκλους που περιγράφονται παραπάνω.**
3. Η AEC πιστεύει ότι είναι απαραίτητο, για τη βέλτιστη λειτουργία της ανώτερης/ανώτατης μουσικής εκπαίδευσης στην Ευρώπη, όλα τα ιδρύματα μέλη της, μεταξύ των οποίων υπάρχει ευρεία αναγνώριση της αμοιβαίας συμβατότητας, να μπορούν να συμμετέχουν πλήρως στην ανταλλαγή, τη μεταφορά και την εξέλιξη των μαθητών εντός των δύο αυτών κύκλων. **Σε αυτό το πλαίσιο, η AEC παροτρύνει ιδιαίτερα τις χώρες: Ισπανία, Πορτογαλία, Ιταλία και Ελλάδα για την ταχεία αναγνώριση των μουσικών πρακτικών σπουδών των μουσικών ιδρυμάτων τους με τρόπο που να βασίζονται κατ' αρχήν και στους δύο κύκλους (προπτυχιακό και μεταπτυχιακό).**
4. Η AEC θα χαρεί να θέσει στη διάθεση μεμονωμένων χωρών και των Υπουργείων Παιδείας τους, τη σημαντική εμπειρία που κατέχει το προσωπικό των ιδρυμάτων μελών της για την αξιολόγηση και διασφάλιση ποιότητας των προγραμμάτων σπουδών στη μουσική, τόσο σε προπτυχιακό όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο.

Η παραπάνω δήλωση εγκρίθηκε από τη Γενική Συνέλευση της AEC στις 8 Νοεμβρίου 1999 που πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα συναυλιών Enescu - Universitatea de Muzica Bucuresti - Ρουμανία.

Στην Ευρώπη, τα Κονσερβατουάρ (Ωδεία), τα κολλέγια και οι μουσικές ακαδημίες **παρ' όλο που δεν είναι πανεπιστήμια**, θεωρούνται εκπαιδευτικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης για την συστηματική εκμάθηση της μουσικής τέχνης, οπότε εντάχθηκαν στον Ευρωπαϊκό Χώρο Ανώτερης/Ανώτατης Εκπαίδευσης και έκαναν τις απαραίτητες μεταρρυθμίσεις, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στη συνθήκη της Μπολόνια.

- υιοθέτησαν το **ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης ακαδημαϊκών μονάδων (ECTS)** και αναμόρφωσαν/διαμόρφωσαν την **δομή** του διδακτικού τους προγράμματος.
- ακολούθησαν το **Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Διασφάλισης Ποιότητας**.
- εξασφάλισαν στους αποφοίτους τους, **επαγγελματικά και ακαδημαϊκά προσόντα επιπέδου 6** μετά από την ολοκλήρωση του πρώτου κύκλου μουσικών σπουδών, πολλά δε από αυτά εξασφάλισαν επαγγελματικά και ακαδημαϊκά προσόντα μέχρι των **επιπέδων 7 και 8**.

Η AEC επί πλέον:

- Προσάρμοσε στην ανώτερη **μουσική** εκπαίδευση τους [περιγραφικούς δείκτες του Δουβλίνου \(Dublin Descriptors\)](#) που ισχύουν για την τριτοβάθμια **γενική** εκπαίδευση. (βλ. [επισυναπτόμενο](#))
- Περιέγραψε τα [μαθησιακά αποτελέσματα \(Learning Outcomes\)](#) στην ανώτερη **μουσική** εκπαίδευση. (βλ. [επισυναπτόμενο](#))

Απόσπασμα: «Τα μαθησιακά αποτελέσματα δηλώνουν για το τι αναμένεται να γνωρίζει, να κατανοεί και να είναι σε θέση να κάνει ο μαθητής στο τέλος μιας περιόδου μάθησης. Τα μαθησιακά αποτελέσματα αποτελούν το βασικό στοιχείο και το επίκεντρο του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων (EQF) και ισχύουν για όλα τα γνωστικά αντικείμενα στην ανώτερη εκπαίδευση ανεξάρτητα από το σύστημα, τη χώρα ή το ίδρυμα όπου αποκτήθηκε ένα ειδικό προσόν».

- Οργάνωσε ομάδες εργασίας από πολλά κράτη μέλη της ΕΕ (στις οποίες δεν συμμετείχε η Ελλάδα). Επί μία δεκαετία, εκπονήθηκαν πολύ σοβαρές μελέτες ([Polifonia](#), [Mundus Musicalis](#), κ.α.) αντίγραφα των οποίων υπάρχουν σε ηλεκτρονική μορφή στο διαδίκτυο. Σε αυτές τις μελέτες στηρίχθηκαν οι υπεύθυνοι των μουσικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και των υπουργείων της κάθε χώρας για να αναμορφώσουν το μουσικό εκπαιδευτικό σύστημα των μη πανεπιστημιακών μουσικών ιδρυμάτων τους.

Μερικές από αυτές τις μελέτες είναι οι ακόλουθες (με [online link](#) για απ' ευθείας πρόσβαση).

[Higher music education: a global perspective](#) (Project: Mundus Musicalis)

(Ανώτερη μουσική εκπαίδευση: μια παγκόσμια προοπτική)

Απόσπασμα: «Η μουσική, ως γνωστικό πεδίο, έχει κοινή γλώσσα και πρακτική διεθνώς. Οι παγκόσμιες περιοδείες συναυλιών και η διανομή ηχογραφημένης μουσικής με διάφορα τεχνολογικά μέσα σε όλο τον κόσμο είναι ουσιαστικές δραστηριότητες στο επάγγελμα της μουσικής σήμερα. Πολλοί μουσικοί μετακινούνται σε άλλες χώρες για να βρουν δουλειά. Κατά συνέπεια, οι μουσικοί που λαμβάνουν εκπαίδευση σήμερα, πρέπει να είναι επαρκώς προετοιμασμένοι για μια τέτοια διεθνή πραγματικότητα. Θα πρέπει να κατανοηθούν καλύτερα τα θέματα σχετικά με την επαγγελματική μουσική εκπαίδευση εντός και εκτός Ευρώπης, να αρθούν τα εμπόδια για την αναγνώριση μουσικών σπουδών και προσόντων για να διευκολυνθεί η αυξημένη κινητικότητα και απασχολησιμότητα μαθητών, δασκάλων και επαγγελματιών».

[The international recognition of studies and qualifications in higher music education](#) (Project: Mundus Musicalis) (Η διεθνής αναγνώριση σπουδών και προσόντων στην ανώτερη μουσική εκπαίδευση)

Απόσπασμα: Το υπόβαθρο της αναγνώρισης σπουδών και προσόντων στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι η ιδέα μιας κοινής αγοράς. Ο πλήρης ορισμός της κοινής αγοράς είναι ο τόπος συνάντησης της προσφοράς και της ζήτησης από όλα τα κράτη μέλη χωρίς καμία διάκριση από τα κράτη μέλη ή τους συμμετέχοντες σε αυτήν λόγω εθνικότητας ή οποιασδήποτε άλλης στρέβλωσης του ανταγωνισμού. Οι τέσσερις ελευθερίες στην κοινή αγορά είναι: η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων και το δικαίωμα εγκατάστασης, η ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών και η ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων και των πληρωμών.

Η αναγνώριση των διπλωμάτων σχετίζεται με την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, το δικαίωμα εγκατάστασης και την ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών.

Προκειμένου να επιτευχθεί αυτή η ελεύθερη κυκλοφορία, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αναπτύξει διάφορα εργαλεία για την αναγνώριση σπουδών και προσόντων. Πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ της αναγνώρισης για ακαδημαϊκούς σκοπούς (για τη συνέχιση των σπουδών στο εξωτερικό ή για μια περίοδο σπουδών στο εξωτερικό ως μέρος των τακτικών σπουδών) και της αναγνώρισης για επαγγελματικούς σκοπούς (για να επιτραπεί η εργασία σε ένα συγκεκριμένο επάγγελμα). Όσον αφορά στην επαγγελματική αναγνώριση, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα ακολούθησε διάφορες στρατηγικές σχετικά με την αναγνώριση των διπλωμάτων όλα αυτά τα χρόνια, εκδίδοντας σχετικές οδηγίες.

Η οδηγία (directive) είναι ένα κομμάτι της ευρωπαϊκής νομοθεσίας, το οποίο προσφέρει ένα γενικό πλαίσιο για όλα τα κράτη μέλη και τους δίνει την ελευθερία να επιλέξουν τα (ακριβή) μέσα για την

επίτευξη του στόχου που ορίζει η οδηγία. Αυτό σημαίνει ότι μια οδηγία πρέπει να εφαρμοστεί στο εθνικό δίκαιο και ότι τα άτομα εξαρτώνται από το εθνικό τους δίκαιο. Λογικά αυτό σημαίνει ότι ο ακριβής κανονισμός διαφέρει από χώρα σε χώρα. Επίσης, η ίδια η οδηγία (οι ουσιαστικές διατάξεις) μπορεί να δώσει ορισμένες επιλογές στα κράτη μέλη. Έτσι, τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να επιλέξουν τον τρόπο εφαρμογής μιας οδηγίας. Αυτή είναι η πρώτη ελευθερία που έχουν. Ωστόσο, «είναι σημαντικό για το εθνικό δίκαιο να διασφαλίζει ότι οι εθνικές αρχές θα εφαρμόσουν αποτελεσματικά την οδηγία πλήρως, ότι η νομική θέση βάσει του εθνικού δικαίου θα πρέπει να είναι αρκετά ακριβής και σαφής και ότι τα άτομα ενημερώνονται πλήρως για τα δικαιώματά τους και, κατά περίπτωση, μπορούν να επικαλούνται αυτά ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, η τελευταία προϋπόθεση έχει ιδιαίτερη σημασία όταν η εν λόγω οδηγία αποσκοπεί στην παροχή δικαιωμάτων στους υπηκόους άλλων κρατών μελών». Φυσικά, όμως, οι βασικές αρχές που διατυπώνονται στις οδηγίες πρέπει να υιοθετηθούν στη σχετική εθνική νομοθεσία.

[Implementation and use of credit points in higher music education](#)

(Εφαρμογή και χρήση πιστωτικών μονάδων στην ανώτερη μουσική εκπαίδευση)

[Internal quality assurance in higher music education](#)

(Εσωτερική διασφάλιση ποιότητας στην ανώτερη μουσική εκπαίδευση)

[Reference Points for the Design and Delivery of Degree Programmes in Music](#)

(Σημεία αναφοράς για το σχεδιασμό και την παράδοση πτυχίων στη μουσική)

[Admission and assessment in higher music education](#)

(Εισαγωγή και αξιολόγηση στην ανώτερη μουσική εκπαίδευση)

Είναι χρήσιμο να επισημάνουμε ότι σε κάποιες χώρες (Γαλλία, Αγγλία κ.α.) τα μουσικά (μη πανεπιστημιακά) εκπαιδευτικά ιδρύματα δεν χαρακτηρίζουν τους τίτλους που δίνουν ως **bachelor** καθώς ο όρος αυτός είναι **ακαδημαϊκός** και χρησιμοποιείται μόνο από τα πανεπιστήμια που ανήκουν στην **τριτοβάθμια (tertiary)** γενική εκπαίδευση.

Όμως, οι μουσικοί τίτλοι που απονέμονται στους αποφοίτους, κατατάσσονται στο επίπεδο 6 (πολλά ιδρύματα δίνουν και τίτλους επιπέδου 7 και 8), σύμφωνα με τις προδιαγραφές του [Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων](#) (European Qualifications Framework-EQF). Στη συνέχεια, αυτοί οι μουσικοί τίτλοι, πιστοποιούνται ως **bachelor/master/doctorate**, συνήθως σε συνεργασία με ένα πανεπιστήμιο της χώρας (ή μέσω ενός φορέα πιστοποίησης).

Μετά την υπογραφή της συνθήκης της Μπολόνια, οι ευρωπαϊκές χώρες:

- **δεν ακύρωσαν** τα μουσικά εκπαιδευτικά ιδρύματα πρακτικής και θεωρητικής κατεύθυνσης στα οποία υπήρχαν τμήματα διδασκαλίας για μουσικά όργανα, μονωδία, ανώτερα θεωρητικά, σύνθεση, διεύθυνση ορχήστρας κλπ.
- **δεν υποβίβασαν** τα ωδεία (conservatoires), τα μουσικά κολλέγια, τις μουσικές ακαδημίες τους, επειδή δεν ήταν ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- **δεν τα θεώρησαν** ως ακατάλληλα για να παρέχουν ανώτερη/ανώτατη μουσική εκπαίδευση.
- **δεν έδωσαν** το αποκλειστικό δικαίωμα στα πανεπιστήμια ως τα μόνα κατάλληλα ιδρύματα μουσικής εκπαίδευσης για να απονέμουν τίτλους επιπέδου 6 που είναι το πρώτο πτυχίο σπουδών.

Είναι σαφές λοιπόν ότι οι λοιπές ευρωπαϊκές χώρες, με την υπογραφή της συνθήκης της Μπολόνια, **δεν αγνόησαν τα υπάρχοντα μουσικά εκπαιδευτικά τους ιδρύματα, ιδρύοντας νέα μουσικά τμήματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με ειδίκευση στα μουσικά όργανα (ως ανώτερα των υπαρχόντων)**. Ιστορικά, τα ευρωπαϊκά μουσικά εκπαιδευτικά ιδρύματα, ως εξειδικευμένα στην συστηματική πρακτική και θεωρητική μουσική εκπαίδευση, λειτουργούσαν ανέκαθεν εκτός

Πανεπιστημιακού χώρου καθώς η ταυτότητα των ευρωπαϊκών πανεπιστημιακών μουσικών τμημάτων, ήταν περισσότερο ακαδημαϊκής (σπουδές μουσικολογίας) παρά πρακτικής κατεύθυνσης.

Οι λοιπές ευρωπαϊκές χώρες, **δεν κατήγγησαν αλλά διαβάθμισαν** τα υπάρχοντα μουσικά εκπαιδευτικά ιδρύματα πρακτικής και θεωρητικής κατεύθυνσης. Όσα προσέφεραν το τελευταίο και ανώτερο στάδιο σπουδών, εντάχθηκαν στον χάρτη του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης. Η μουσική εκπαίδευση, η οποία αναγνωρίζεται παγκοσμίως ως ειδική και πολυετής, οργανώθηκε από κάθε χώρα με σπονδυλωτό τρόπο.

Αποτέλεσμα:

- αναγνωρίστηκε ότι το πρόγραμμα σπουδών τους ικανοποιούσε πλήρως τα μαθησιακά αποτελέσματα, τις ικανότητες και τις δεξιότητες που περιγράφονται στο [Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων-European Qualifications Framework \(EQF\)](#).
- οι τίτλοι των ευρωπαίων αποφοίτων μουσικών σπουδών από **μη πανεπιστημιακά ιδρύματα**, με βάση τα μαθησιακά αποτελέσματα του EQF, διαβαθμίστηκαν στο επίπεδο 6 και κάποιοι στο επίπεδο 7 (ακόμη και στο 8).
- προκειμένου οι τίτλοι αυτοί να χαρακτηριστούν ως bachelor ή/και master (ακαδημαϊκοί τίτλοι που απονέμονται μόνο από τα πανεπιστήμια σε πανευρωπαϊκό επίπεδο) συνεργάστηκαν είτε με Πανεπιστημιακά ιδρύματα είτε με άλλους φορείς πιστοποίησης της χώρας τους.

Αυτό ισχύει τόσο για το **Κονσερβατουάρ του Παρισιού** ή την **Royal Academy of Music του Λονδίνου** όσο και για **πολλά άλλα μουσικά ιδρύματα μικρότερου βεληνεκούς** από τα προαναφερθέντα, σε όλη την Ευρώπη.

Η Γαλλία, η μουσική εκπαίδευση της οποίας εποπτεύεται επίσης από δύο υπουργεία, το Εθνικό Υπουργείο Παιδείας και το Υπουργείο Πολιτισμού και Επικοινωνιών, έκανε μεγάλες μεταρρυθμίσεις στο μουσικό εκπαιδευτικό της σύστημα προκειμένου να συγκλίνει με το σύστημα της Μπολόνια. Στον ακόλουθο σύνδεσμο υπάρχει η πλήρης περιγραφή μεταφρασμένη στα ελληνικά.

[ΓΑΛΛΙΚΟ ΜΟΥΣΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ](#) (βλ. επισυναπτόμενο)

Επίσης, η AEC έχει καταγράψει τα εθνικά μουσικά εκπαιδευτικά συστήματα 48 χωρών (δεν υπάρχει περιγραφή για το αντίστοιχο ελληνικό μουσικό εκπαιδευτικό σύστημα).

[NATIONAL MUSIC EDUCATION SYSTEMS](#)

Τέλος, στην ιστοσελίδα της AEC, στο κεφάλαιο **Κινητικότητα και Αναγνώριση** ([Mobility and Recognition](#)), διαβάζουμε:

Η αναγνώριση σπουδών και προσόντων αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την υλοποίηση της ελεύθερης κυκλοφορίας εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Προκειμένου να επιτευχθεί και να διατηρηθεί αυτή η ελεύθερη κυκλοφορία, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αναπτύξει διάφορα εργαλεία για την αναγνώριση σπουδών και προσόντων.

Σε σχέση με αυτό το ζήτημα, πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ των ακόλουθων τύπων αναγνώρισης:

- **Αναγνώριση για ακαδημαϊκούς σκοπούς** (για τη συνέχιση των σπουδών στο εξωτερικό ή για την αναγνώριση μιας περιόδου σπουδών στο εξωτερικό ως μέρος των τακτικών σπουδών). Για την οργάνωση αυτής της αναγνώρισης στην Ευρώπη, η ΕΕ έχει αναπτύξει διάφορα εργαλεία, όπως το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς Πίστωσης (ECTS) και το συμπλήρωμα διπλώματος (DS). Υπάρχουν μελέτες και εργασίες που παρέχουν πληροφορίες σχετικά με την αναγνώριση σπουδών και προσόντων, καθώς και πληροφορίες για τη γενική χρήση του ECTS και του DS.

• **Αναγνώριση για επαγγελματικούς σκοπούς** (για να επιτραπεί η εργασία σε ένα συγκεκριμένο επάγγελμα). Στην Ευρώπη, αυτή η αναγνώριση οργανώνεται μέσω ενός συστήματος οδηγιών της ΕΕ για νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα. Προκειμένου να βοηθήσει τους επαγγελματίες μουσικούς που αναζητούν εργασία σε άλλη χώρα και θέλουν να μάθουν περισσότερα για το ποιο μουσικό επάγγελμα ρυθμίζεται σε ποια ευρωπαϊκή χώρα, η ΑΕΚ έχει δημιουργήσει μια λίστα ρυθμιζόμενων (κατοχυρωμένων) επαγγελμάτων στον τομέα της μουσικής.

Συνεπώς, οι απόφοιτοι των ευρωπαϊκών μουσικών εκπαιδευτικών (μη πανεπιστημιακών) ιδρυμάτων βρίσκουν απασχόληση ανάλογη των προσόντων τους ή/και συνεχίζουν τις ακαδημαϊκές τους σπουδές, όχι μόνο στην χώρα τους αλλά σε οποιοδήποτε κράτος-μέλος της ΕΕ σύμφωνα με την πρώτη αρχή του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και του άρθρου 2 της Συνθήκης της Λισαβόνας.

Τί ισχύει στην Ελλάδα

Από το 1871 μέχρι σήμερα, οι αριστούχοι και άξιοι απόφοιτοι των ελληνικών ωδείων που στελεχώνουν τις ελληνικές ορχήστρες, διαπρέπουν ως σολίστ στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, κερδίζουν διεθνή βραβεία, έχουν διεθνή δισκογραφία, είναι καθηγητές με υψηλού επιπέδου γνώσεις, είναι συνθέτες, μαέστροι κλπ. περιμένουν την πολυπόθητη διαβάθμιση των τίτλων τους. Τα ακαδημαϊκά και επαγγελματικά τους δικαιώματα βρίσκονται σε μόνιμη εκκρεμότητα παρ' όλο που έχουν κάνει μια πολύχρονη, πολυέξοδη και δύσκολη διαδρομή σπουδών με τις ευλογίες της πολιτείας αφού το δίπλωμά τους είναι αναγνωρισμένο και φέρει την σφραγίδα του κράτους!

Επίσης, ο καθηγητής μουσικής σε μουσικά εκπαιδευτικά ιδρύματα (Ωδεία και Σχολές) δεν είναι κατοχυρωμένο επάγγελμα. Το μόνο κατοχυρωμένο επάγγελμα στον τομέα της μουσικής είναι ο **δάσκαλος/καθηγητής μουσικής στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση**. Η ακαδημαϊκή απαίτηση για τα προσόντα του δάσκαλου/καθηγητή μουσικής στη γενική εκπαίδευση, είναι το πτυχίο μουσικών σπουδών που απονέμεται από πανεπιστήμιο. Σε περίπτωση έλλειψης πτυχιούχων πανεπιστημίου, το επάγγελμα ασκείται κατ' εξαίρεση από τους κατόχους μουσικών τίτλων που απονέμονται από αναγνωρισμένες Σχολές Μουσικής (Ωδεία).

5. Η ΑΝΩΤΑΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα, δεν υφίσταται ανώτερη εκπαίδευση παρά μόνο «ανώτατη εκπαίδευση» που είναι ταυτόσημη με την τριτοβάθμια εκπαίδευση (Πανεπιστήμια) και η οποία, με βάση το άρθρο 16 του Συντάγματος, παρέχεται δωρεάν στους φοιτητές **μόνο από δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα** και **δεν προβλέπεται η ίδρυση ιδιωτικών ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων**.

Συνεπώς, στην Ελλάδα, οποιοδήποτε εκπαιδευτικό ίδρυμα, μη πανεπιστημιακό και μάλιστα ιδιωτικό, δεν δικαιούται να παρέχει ανώτερη ή/και ανώτατη εκπαίδευση (higher education) και κατατάσσεται αυτομάτως στη μεταλυκειακή εκπαίδευση ανεξάρτητα από το περιεχόμενο και το επίπεδο των σπουδών που παρέχει. Οι Έλληνες μουσικοί απόφοιτοι ωδείων, επειδή ολοκλήρωσαν τις ανώτερες σπουδές τους σε **μη πανεπιστημιακά ιδρύματα**, τα οποία ήταν επί πλέον ιδιωτικά (πλην του Κρατικού Ωδείου Θεσσαλονίκης και του επιχορηγούμενου Ωδείου Αθηνών), **δεν έχουν τα ίδια δικαιώματα με τους Ευρωπαίους μουσικούς, όπως αυτά περιγράφονται στην πρώτη αρχή του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και του άρθρου 2 της Συνθήκης της Λισαβόνας**.

Η ελληνική πολιτεία αδυνατεί να κατανοήσει ότι η μη αναθεώρηση του άρθρου 16 του συντάγματος ή έστω η ανάληψη πολιτικής βούλησης για την διεύρυνση της ερμηνείας του στην περίπτωση της ανώτερης μουσικής εκπαίδευσης στα ωδεία, έχει ως αποτέλεσμα **την παραβίαση των ευρωπαϊκών δικαιωμάτων των Ελλήνων μουσικών** οι οποίοι σπούδασαν και αποφοίτησαν από εκπαιδευτικά ιδρύματα που ιδρύθηκαν από το ίδιο το ελληνικό κράτος με νομοθετικό πλαίσιο!

6. ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η μουσική εκπαίδευση θεσμοθετήθηκε για πρώτη φορά στη χώρα μας το 1871, όταν ιδρύθηκε το «**Ωδείο Αθηνών**» από τον Αλέξανδρο Κατακουζηνό. Η ίδρυση του μουσικού αυτού εκπαιδευτηρίου αποτέλεσε σημαντικό σταθμό στη διαμόρφωση των θεσμών καλλιτεχνικής εκπαίδευσης και διαδραμάτισε κεντρικό ρόλο στη διαμόρφωση των εξελίξεων που αφορούσαν τη μουσική ζωή.

Το 1914 ιδρύθηκε το «**Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης**» με απόφαση του τότε Πρωθυπουργού Ελευθέριου Βενιζέλου, με την επωνυμία «**Ωδείο Θεσσαλονίκης**» και με την καλλιτεχνική-διοικητική εποπτεία του Υπουργείου Θρησκευμάτων και Εθνικής Παιδείας. Σκοπός της ίδρυσής του ήταν η διδασκαλία της ευρωπαϊκής μουσικής με παράλληλη υποστήριξη και προαγωγή της σοβαρής ελληνικής μουσικής.

Το 1919 ιδρύθηκε το «**Ελληνικό Ωδείο**» από το μουσουργό Μανώλη Καλομοίρη ο οποίος το 1926 αποχώρησε για να ιδρύσει το «**Εθνικό Ωδείο**» μαζί με μια ομάδα προσωπικοτήτων, μεταξύ των οποίων ξεχωρίζουν οι: Μαρίκα Κοτοπούλη, Διονύσιος Λαυράγκας, Σοφία Σπανούδη, κ.α.

Το 1957 και το 1966, ενεργοποιήθηκαν δύο βασικά νομοθετήματα σχετικά με την ίδρυση και λειτουργία των ιδιωτικών μουσικών εκπαιδευτηρίων για την συστηματική εκπαίδευση της μουσικής τέχνης. Όλα τα ωδεία της χώρας υιοθέτησαν τον κανονισμό λειτουργίας του Κρατικού Ωδείου Θεσσαλονίκης και είχαν τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις ως προς τις σχολές, την διδακτέα-εξεταστέα ύλη, την χορήγηση μουσικών τίτλων κλπ.

Είναι σαφές πως η ελληνική πολιτεία στα τέλη του 19^{ου} αιώνα και στις αρχές του 20^{ου}, θεωρούσε πως η συστηματική καλλιέργεια και εκμάθηση της μουσικής τέχνης ευρωπαϊκής κατεύθυνσης, της αποκαλούμενης «κλασικής μουσικής», ήταν μια εξειδικευμένη εκπαιδευτική δραστηριότητα. Η εκμάθηση ενός μουσικού οργάνου απαιτεί πολλά χρόνια σπουδών αρχής γενομένης ακόμη και από την ηλικία των 5 ετών μέχρι να φτάσει ο σπουδαστής στο επαγγελματικό επίπεδο του μουσικού. Επί πλέον, οι πολλές ιδιαιτερότητες της μουσικής εκπαίδευσης (οι απαιτούμενοι ειδικοί χώροι, οι πολλοί και διαφορετικοί τομείς θεωρητικής και ενόργανης κατεύθυνσης, τα πολλά, ακριβά και ογκώδη μουσικά όργανα, τα ειδικά προσόντα των μαθητών, τα ηλικιακά όρια των σπουδαστών σε σχέση με το επίπεδο των μουσικών δεξιοτήτων κ.α.) δεν ήταν δυνατόν να εναρμονιστούν με τις υπάρχουσες υποδομές και προϋποθέσεις της υποχρεωτικής γενικής εκπαίδευσης.

Ως εκ τούτου, είτε γιατί η «**κλασική μουσική**» αφορούσε τους λίγους είτε γιατί υπήρχε περιορισμένος κρατικός προϋπολογισμός, το ελληνικό κράτος ανέθεσε την αρμοδιότητα της μουσικής εκπαίδευσης και διδασκαλίας της θεωρητικής και οργανικής μουσικής στα Ωδεία, **οι απόφοιτοι των οποίων αποκτούσαν μετά από πολλά χρόνια συστηματικής φοίτησης το ανώτερο μαθησιακό αποτέλεσμα, τα απαραίτητα προσόντα και τις ειδικές γνώσεις για να ακολουθήσουν επαγγελματική σταδιοδρομία!**

Το ελληνικό κράτος από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα, μερίμνησε **μόνο** για τις Καλές Τέχνες όταν ίδρυσε το 1837 το Σχολείον των Τεχνών το οποίο μετονομάστηκε το 1843 σε Ανώτερη Σχολή Καλών Τεχνών που έγινε ανώτατη το 1930, με ένα πρόγραμμα διδασκαλίας πενταετούς φοίτησης διαμορφωμένο σύμφωνα με τα πρότυπα των Ακαδημιών Καλών Τεχνών της Ευρώπης. Αντιθέτως, όσον αφορά στη μουσική, το ελληνικό κράτος δεν προέβλεψε και δεν ενδιαφέρθηκε ποτέ για την ίδρυση μιας **Ανώτατης Μουσικής Ακαδημίας** όπως έπραξε με τις Καλές Τέχνες.

Ως γνωστόν, τα Ωδεία υπήχθησαν στο Υπουργείο Παιδείας μέχρι το 1971, και έκτοτε στο Υπουργείο Πολιτισμού. Εξ υπαρχής, με τους νόμους που εκείνα θέσπισαν, αποφασίστηκε και προωθήθηκε η ίδρυση **ιδιωτικών μουσικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων (Ωδείων)** τα οποία λειτούργησαν και λειτουργούν υπό την εποπτεία του κράτους, και σε πανελλήνιο επίπεδο παρέχουν συστηματική και

ολοκληρωμένη μουσική εκπαίδευση, από την Κατώτερη ως την Ανώτερη βαθμίδα σπουδών. Το πρόγραμμα σπουδών, δωδεκαετούς φοίτησης κατ' ελάχιστον, ακολούθησε τα πρότυπα του γαλλικού μουσικού εκπαιδευτικού συστήματος και νομοθετήθηκε σύμφωνα με τις εξής προϋποθέσεις:

- Εγγραφή των σπουδαστών στο γενικό μαθητολόγιο του Υπουργείου
- Υποχρεωτικά έτη φοίτησης ανά σχολή/επίπεδο
- Υποχρεωτικά και ειδικά μαθήματα για όλες τις ειδικότητες (μουσικά όργανα, μονωδία, θεωρητικά μαθήματα, σύνθεση, ορχήστρα, χορωδία, βυζαντινή μουσική κλπ.)
- Συγκεκριμένο πρόγραμμα διδακτέας ύλης για όλες τις σχολές/τμήματα
- Συγκεκριμένο πρόγραμμα εξεταστέας ύλης για όλες τις σχολές/τμήματα
- Εξεταστικές επιτροπές με την παρουσία εκπροσώπου από το Υπουργείο
- Απολυτήριες εξετάσεις
- Απονομή τίτλων σπουδών επικυρωμένων από το κράτος: Πτυχίο Ωδικής, Πτυχίο Διδασκαλίας ή/και Δίπλωμα στην ειδικότητα επιλογής του σπουδαστή (ενόργανη και θεωρητική μουσική).

Με την πάροδο των ετών, η μουσική εκπαίδευση στην Ελλάδα έπαψε να αφορά τους λίγους. Όλο και περισσότεροι μαθητές επέλεγαν ως επαγγελματική κατεύθυνση μία από τις πολλές ειδικότητες που προσέφερε η κλασική μουσική: σολίστ μουσικών οργάνων, μαέστροι, συνθέτες, λυρικοί τραγουδιστές, καθηγητές μουσικής κλπ.

Όπως και στις λοιπές Ευρωπαϊκές χώρες, όλοι όσοι επιθυμούσαν να ασχοληθούν επαγγελματικά με την μουσική φοιτούσαν σε conservatoires (ωδεία), μουσικά κολλέγια, μουσικές ακαδημίες, έτσι και στην Ελλάδα, εάν οι σπουδαστές ήθελαν να γίνουν επαγγελματίες μουσικοί, σολίστ, καθηγητές, συνθέτες, μαέστροι κλπ., δεν είχαν άλλη επιλογή από το να ολοκληρώσουν το πλήρες πρόγραμμα των μουσικών τους σπουδών στα ωδεία. Αυτός ήταν ο θεσμός που είχε ιδρύσει το ελληνικό κράτος για την συστηματική μουσική εκπαίδευση.

Τα Ωδεία, παρότι με απόφαση και νόμους του κράτους ήταν τα μόνα αρμόδια εκπαιδευτικά ιδρύματα που παρείχαν ολοκληρωμένο πρόγραμμα μουσικών σπουδών, χορηγώντας τίτλους σπουδών αναγνωρισμένους και επικυρωμένους από το αρμόδιο Υπουργείο, παρέμειναν επί 150 χρόνια αδιαβάθμητα! Δηλαδή, τόσο οι πολύχρονες ειδικές σπουδές όσο και οι τίτλοι των αποφοίτων δεν αντιστοιχήθηκαν ποτέ *ανά κύκλο σπουδών* με τις εκπαιδευτικές βαθμίδες της γενικής εκπαίδευσης, έστω κι αν ο πλήρης κύκλος των μουσικών σπουδών στα ωδεία οδηγούσε οδηγούσε στο **ανώτατο μαθησιακό αποτέλεσμα και δεξιότητες της μουσικής τέχνης!** Εν τούτοις, οι Έλληνες μουσικοί που σπούδασαν στα ωδεία και αποφοίτησαν μετά από 12-15 χρόνια μουσικών σπουδών, σήμερα κατέχουν άξιους τίτλους που αποκτήθηκαν με πολύ κόπο, χρόνο, μελέτη και χρήματα.

Παρ' όλα αυτά, σήμερα, και σύμφωνα με το νόμο (π.δ.253/1983) βάσει του οποίου διορίζονται αρχιμουσικοί ή μουσικοσυνθέτες ή μουσικολόγοι ή μουσικοί εκτελεστές στις Κρατικές Ορχήστρες Αθηνών και Θεσσαλονίκης, **απαιτείται δίπλωμα Διεύθυνσης Ορχήστρας ή πτυχίο αντίστιξης και φούγκας ή δίπλωμα οργάνου αναγνωρισμένου Ωδείου της ημεδαπής ή αντίστοιχο δίπλωμα ανωτάτης μουσικής σχολής της αλλοδαπής.**

Μέχρι πριν μερικά χρόνια, το υψηλό επίπεδο των σπουδών στα ωδεία και η εγκυρότητα των (καίτοι αδιαβάθμητων) τίτλων τους δεν αμφισβητείτο. Τα μαθησιακά αποτελέσματα αποδεικνύονταν ανάλογα και συγκρίσιμα με αυτά των ξένων Μουσικών Ακαδημιών με αποτέλεσμα, κατά κοινή πρακτική οι Έλληνες μουσικοί να συνεχίζουν απρόσκοπτα σε μεταπτυχιακό επίπεδο τις σπουδές τους στις σημαντικότερες Μουσικές Ακαδημίες και Πανεπιστήμια της Ευρώπης. Συνεπώς, ήταν σαφές ότι επί της ουσίας το «**Δίπλωμα των Ωδείων**» κατείχε τη θέση του «**πρώτου πτυχίου σπουδών**», έστω κι αν τύποις τα πτυχία και τα διπλώματα παρέμεναν αδιαβάθμητα από το ελληνικό κράτος. Παρά ταύτα, όλες οι ευρωπαϊκές χώρες (και άλλες, μεταξύ αυτών και οι ΗΠΑ) τιμούσαν τους αποφοίτους των ελληνικών ωδείων στις Μουσικές τους Ακαδημίες και τα Πανεπιστήμια για να συνεχίσουν σε

«δεύτερο κύκλο σπουδών» που οδηγούσε στην απόκτηση του master και μετέπειτα του διδακτορικού!

7. Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Μετά από τις καταγιστικές εξελίξεις που συντελέστηκαν κατά την θεσμοθέτηση ενός Ενιαίου Ευρωπαϊκού Χάρτη Ανώτερης Εκπαίδευσης (συνθήκη της Μπολόνια) και των πρωτοβουλιών που πήραν τα κράτη μέλη της ΕΕ για την σύσταση του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων, εν έτει 2020, οι απόφοιτοι των ωδείων δεν έχουν επισήμως τα «τυπικά» προσόντα όπως όλοι οι άλλοι απόφοιτοι των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της χώρας που σπούδασαν ένα οποιοδήποτε άλλο γνωστικό αντικείμενο στον τομέα των γραμμάτων και των επιστημών, επειδή **οι τίτλοι τους παραμένουν αδιαβάθμητοι**.

Το αίτημα της διαβάθμισης είναι διαχρονικό. Πρόσφατα, τον Απρίλιο του 2019, επιχειρήθηκε από το Υπουργείο Παιδείας η απαράδεκτη και προσβλητική για τους Έλληνες διπλωματούχους μουσικούς νομοθέτηση του **“κρατικού πιστοποιητικού μουσικών γνώσεων”** επιπέδου 5 (ανάλογου των ΙΕΚ), και μάλιστα κατόπιν εξετάσεων, χωρίς να έχει προηγηθεί δημόσια διαβούλευση με τους Έλληνες μουσικούς. Για τους μουσικούς, άλλωστε, ήταν σαφές πως δεν τίθεται θέμα σύγκρισης του επιπέδου των τίτλων τους με εκείνους των αποφοίτων σχολών ΙΕΚ, και ως εκ τούτου η αντίδραση υπήρξε άμεση με αποτέλεσμα την απόσυρση του επίμαχου άρθρου.

Οι Έλληνες μουσικοί απόφοιτοι των ωδείων, έχουν κυριολεκτικά αφιερώσει την ζωή τους στην μουσική τέχνη, με ατελείωτο χρόνο μελέτης. Μετά από ένα πολυετή ολοκληρωμένο κύκλο σπουδών με απαιτητικότερες εξετάσεις, αγανακτούν όταν διαπιστώνουν ότι η ελληνική πολιτεία δεν βρίσκει τρόπο ώστε να διαβαθμίσει **τα μαθησιακά αποτελέσματα, τις ικανότητες και τις δεξιότητες και να αντιστοιχήσει τους αναγνωρισμένους από το κράτος τίτλους σπουδών τους με το πτυχίο του πρώτου κύκλου σπουδών**. Αντιθέτως, χωρίς καμμία διαβούλευση, τουλάχιστον μέχρι πρότινος, η ελληνική πολιτεία θεώρησε σκόπιμη την ακαδημαϊκή και επαγγελματική κατάταξη των αποφοίτων ωδείων στο επίπεδο 5, το οποίο κατέχουν οι σχολές ΙΕΚ, και οι οποίες, ως γνωστόν, απευθύνονται σε μία άλλου τύπου τεχνική κατηγορία επαγγελματιών.

Εξ άλλου, από την περιγραφή των [μαθησιακών αποτελεσμάτων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων του επιπέδου 5](#) που έχουν καταχωρηθεί από τον ΕΟΠΠΕΠ στην **ευρωπαϊκή πλατφόρμα ESCO (European Skills, Competences and Occupations)** με τίτλο ΔΙΠΛΩΜΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ, ΕΠΙΠΕΔΟΥ 5 - ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΦΩΝΗΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ, εύκολα διαπιστώνει κάποιος ότι η αντιστοιχία των όσων περιγράφονται σε αυτό το επίπεδο με το **«Δίπλωμα»** που κατέχουν **οι απόφοιτοι των ωδείων**, είναι πολύ κατώτερη της πραγματικότητας. (βλ. [επισυναπτόμενο](#)).

Σημείωση: η ευρωπαϊκή πλατφόρμα ESCO ([European Skills, Competences, Qualifications and Occupations](#)) περιγράφει και ταξινομεί επαγγέλματα και δεξιότητες που σχετίζονται με την αγορά εργασίας της ΕΕ, την εκπαίδευση και κατάρτιση.

Συνθέτες, Μαέστροι, Θεωρητικοί, Σολίστ, Μονωδοί, Καθηγητές κατέχουν τίτλους με τους οποίους:

- Έχουν γίνει αποδεκτοί από όλες τις μεγάλες Μουσικές Ακαδημίες και τα αντίστοιχα πανεπιστήμια του εξωτερικού για μεταπτυχιακές σπουδές και διδακτορικές σπουδές.
- Έχουν συμμετάσχει σε κρατικές επιτροπές για προσλήψεις στα μουσικά σχολεία.
- Έχουν στελεχώσει τα μουσικά σχολεία και τα μουσικά τμήματα των ΑΕΙ κατά την ίδρυσή τους.
- Παρουσιάζονται ως σολίστ σε ρεσιτάλ και συναυλίες φιλοξενούμενοι από σπουδαίες αίθουσες συναυλιών στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.
- Κατακτούν πρώτα βραβεία σε διεθνείς μουσικούς διαγωνισμούς.

- Στελεχώνουν όλες τις ελληνικές ορχήστρες, όπερες, χορωδίες, τα μικρά και τα μεγάλα μουσικά σύνολα
- Έχουν σημαντικότητα δραστηριότητα στους τομείς της δισκογραφίας και της μουσικής βιβλιογραφίας.
- Συνθέτουν νέα μουσικά έργα εμπλουτίζοντας την παγκόσμια μουσική εργογραφία.
- Μεταλαμπαδεύουν τις γνώσεις τους διδάσκοντας νέες γενιές μουσικών που παίρνουν την σκυτάλη
- Συμμετέχουν ως μέλη σε επιτροπές και αναλαμβάνουν ρόλους συμβούλων για μουσικές δράσεις και θέματα πολιτισμού (διαγωνισμοί, εκπαιδευτικά προγράμματα, φεστιβάλ κ.α.).

Ένεκα του νομοθετικού κενού, οι απόφοιτοι των ωδείων Έλληνες μουσικοί, απαξιώνονται από την ελληνική πολιτεία, αφού χωρίς την διαβάθμιση των τίτλων τους θεωρούνται ακόμη «απόφοιτοι λυκείου» και ως εκ τούτου:

- Δεν έχουν ακαδημαϊκό δικαίωμα για την συνέχιση των σπουδών τους σε μεταπτυχιακό επίπεδο στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Ωστόσο, υφίστανται τα εξής παράδοξα: Αφενός, στις χώρες της Ευρώπης, ακόμη και σήμερα γίνονται δεκτοί οι απόφοιτοι των ωδείων σε μεταπτυχιακά προγράμματα, μετά από ακρόαση. Με αυτό τον τρόπο αναγνωρίζεται η αξία των πρότερων ωδειακών σπουδών τους. Αφετέρου, για την ένταξη σε ορισμένα μεταπτυχιακά των μουσικών σχολών του ΕΚΠΑ, όπως επίσης και για την πρόσληψη μουσικών στις Κρατικές ορχήστρες, προαπαιτείται το δίπλωμα μουσικού οργάνου ή θεωρητικών σπουδών **από ωδείο ή ισότιμο εκπαιδευτικό ίδρυμα του εξωτερικού!**
- Δεν έχουν επαγγελματική ταυτότητα αφού η μη διαβάθμιση των μουσικών τους τίτλων συνεπάγεται την εξαίρεσή τους από τον Πίνακα του Εθνικού Πλαισίου Επαγγελματικών Προσόντων, με συνέπεια να μην είναι δυνατόν να κατοχυρωθούν τα επαγγελματικά τους δικαιώματα.
- Εν καιρώ μεγάλης οικονομικής κρίσης, δεν προσλαμβάνονται ως μόνιμοι εκπαιδευτικοί στον τομέα της δημόσιας εκπαίδευσης (εκτός κι αν υπάρχουν κενά θέσεων οπότε διδάσκουν εκτάκτως ως αναπληρωτές και ωρομίσθιοι) με αποτέλεσμα χιλιάδες απόφοιτοι ωδείων, πρώην εκπαιδευτικοί της δημόσιας εκπαίδευσης με πολλά χρόνια προϋπηρεσίας, να έχουν οδηγηθεί στην ανεργία!

8. ΠΩΣ ΚΑΙ ΠΙΑΤΙ ΦΤΑΣΑΜΕ ΕΩΣ ΕΔΩ

Από το 1971, η συνύπαρξη δύο διαφορετικών υπουργείων με παράλληλες εκπαιδευτικές αρμοδιότητες (άλλο υπουργείο για την **γενική εκπαίδευση** και άλλο υπουργείο για την **καλλιτεχνική εκπαίδευση**) δημιούργησε ένα αδιέξοδο.

Συγχρόνως, όταν το Υπουργείο Πολιτισμού ανέλαβε την εποπτεία της μουσικής εκπαίδευσης, άρχισαν να δίνονται αδιακρίτως άδειες για την ίδρυση όλο και περισσότερων ιδιωτικών και δημοτικών ωδείων σε όλη την Ελλάδα, με αποτέλεσμα να γιγαντωθεί ο αριθμός των ωδείων, να αυξηθούν οι ανάγκες για στελέχωση διδακτικού προσωπικού, να προστίθενται τμήματα ερασιτεχνικά και να αρχίσουν οι παραφωνίες, παρότι οι σχετικοί νόμοι – αν και παμπάλαιοι – συνέχισαν να υπάρχουν και να λειτουργούν κανονικά.

Φυσικά, όλα αυτά τα χρόνια, όσοι σπούδαζαν με αφοσίωση και σκληρή μελέτη κοντά σε προικισμένους δασκάλους ενός ωδείου, το οποίο με υπευθυνότητα και σοβαρότητα ακολουθούσε το θεσμοθετημένο πρόγραμμα σπουδών και εξετάσεων, αποκτούσαν ένα άξιο Πτυχίο ή Δίπλωμα. Από τα μεγάλα ιστορικά ωδεία και από άλλα νεότερα αποφοίτησαν **ο Νίκος Σκαλκώτας, ο Δημήτρης Μητρόπουλος, η Μαρία Κάλλας, ο Λεωνίδας Καβάκος** και άλλοι επώνυμοι μουσικοί με διεθνή καριέρα και μεγάλη μουσική προσφορά στη χώρα και παγκοσμίως.

Οι Έλληνες μουσικοί της χώρας (θεωρητικοί και ενόργανοι), έχοντας απόλυτη και ειδική γνώση για την συστηματική και ολοκληρωμένη εκπαίδευση της μουσικής τέχνης και έχοντας σπουδάσει/εργαστεί/διδάξει σε άλλες χώρες, τα τελευταία 50 χρόνια ζητούσαν από την ελληνική πολιτεία να διαβαθμίσει τους τίτλους τους και συγχρόνως να αναμορφώσει τις μουσικές σπουδές στα μοναδικά μουσικά εκπαιδευτικά ιδρύματα της χώρας που ήταν τα ωδεία.

Δεν υπήρξε η αναγκαία **πολιτική βούληση** για την διάσπαση του κύκλου σπουδών σε δύο επίπεδα προκειμένου να διαχωριστούν τα υπάρχοντα ωδεία σε δύο τύπου εκπαιδευτικά ιδρύματα: σε αυτά που θα έφταναν τον σπουδαστή σε ένα συγκεκριμένο επίπεδο σπουδών και σε αυτά που θα προσέφεραν αποκλειστικά επαγγελματικές σπουδές κατά τα διεθνή και ευρωπαϊκά πρότυπα.

Επί υπουργίας Θάνου Μικρούτσικου έγινε μια αξιόλογη νομοθετική προσπάθεια για να εκσυγχρονιστεί ο θεσμός των ωδείων, να γίνει διαχωρισμός μεταξύ των υπαρχόντων μουσικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων (ΜΕΙ) με στόχο να επιτευχθεί η πολυπόθητη διαβάθμιση αλλά (και με την ευθύνη των ωδείων) απέτυχε. Το νομοσχέδιο τότε προέβλεπε δύο τύπου μουσικά εκπαιδευτικά ιδρύματα: εκείνα που θα παρείχαν ερασιτεχνική ή βασική μουσική εκπαίδευση και εκείνα που θα είχαν ως κύριο αντικείμενο σπουδών την επαγγελματική μουσική εκπαίδευση

[Ο νόμος του 2557/97 \(άρθρο 5, παρ. 4α, 4β\)](#) «Θεσμοί μέτρα και δράσεις πολιτιστικής ανάπτυξης» προέβλεπε μεταξύ άλλων τη διαβάθμιση σε βασική και ανώτερη μουσική εκπαίδευση αλλά δεν μπήκε ποτέ σε εφαρμογή.

*Απόσπασμα: 4α. Η μουσική εκπαίδευση διακρίνεται σε βασική και ανώτερη και παρέχεται από δημόσιες και ιδιωτικές σχολές. Οι σχολές βασικής και ανώτερης μουσικής εκπαίδευσης εποπτεύονται από τον Υπουργό Πολιτισμού. Η βασική μουσική εκπαίδευση έχει ως σκοπό την παροχή βασικών μουσικών γνώσεων και την προετοιμασία για την εισαγωγή στις ανώτερες σχολές μουσικής εκπαίδευσης. **Η ανώτερη μουσική εκπαίδευση έχει ως σκοπό την παροχή μουσικής εκπαίδευσης στο ανώτερο δυνατό επίπεδο, μπορεί δε να οδηγεί και στην επαγγελματική μουσική σταδιοδρομία.** Η ίδρυση και λειτουργία ιδιωτικών σχολών μουσικής εκπαίδευσης υπόκεινται σε προηγούμενη άδεια που εκδίδεται από τον Υπουργό Πολιτισμού.*

*4β. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Πολιτισμού, ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με την ίδρυση, την οργάνωση και τη λειτουργία δημόσιων και ιδιωτικών σχολών ανώτερης μουσικής εκπαίδευσης. **Ειδικότερα ορίζονται τα σχετικά με τη σχέση του πτυχίου τους με πτυχία άλλων βαθμίδων εκπαίδευσης, τους τομείς, το γενικό πλαίσιο και το πρόγραμμα σπουδών, τα μαθήματα που διδάσκονται, τις εισαγωγικές, τις κατατακτήριες και τις διπλωματικές εξετάσεις, τις εξεταστικές επιτροπές και τους τίτλους σπουδών, τον εξοπλισμό και τα αρχεία των σχολών, τα προσόντα και τα καθήκοντα του διευθυντή, του αναπληρωτή διευθυντή και του διδακτικού τους προσωπικού, τη διάρκεια της φοίτησης και τις προϋποθέσεις εγγραφής και μετεγγραφής σπουδαστών, τη σύνθεση της επιστημονικής γνωμοδοτικής επιτροπής και τις αρμοδιότητές της.***

Από τα πρακτικά του 2ου διεθνούς συνεδρίου κοινωνιολογίας που πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη το 2002, διαβάζουμε στη μελέτη του **κ. Αλέξανδρου Μπαλτζή** με τίτλο [«Καλλιτεχνική Εκπαίδευση και Κοινωνικοποίηση στην Εποχή της Παγκοσμιοποίησης: Η Περίπτωση των Μουσικών Εκπαιδευτηρίων»](#)

«Το να διαθέτει κανείς ένα πτυχίο που δεν αντιστοιχεί σε καμία επίσημα αναγνωρισμένη βαθμίδα εκπαίδευσης – πέρα από τις συνέπειες που σχετίζονται με την οικονομική του κατάσταση – έχει άμεσες συνέπειες που αφορούν την κοινωνική του θέση αφενός και τον τρόπο με τον οποίο εντάσσεται ή αποκλείεται από ορισμένες διαδικασίες αφετέρου, όπως είναι για παράδειγμα η πρόσβαση σε ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, οι δυνατότητες για συνέχιση σπουδών μεταπτυχιακού επιπέδου, οι δυνατότητες επαγγελματικών διεκδικήσεων γενικότερα και τέλος η πρόσβαση σε θέσεις εργασίας

Στις λοιπές Ευρωπαϊκές χώρες, δεν υπάρχει ούτε κατά διάνοια τέτοιος ακαδημαϊκός και επαγγελματικός αποκλεισμός όπως υφίσταται στη χώρα μας για τους Έλληνες μουσικούς αποφοίτους ωδείων, όχι μόνο για τους ίδιους τους πολίτες των χωρών τους αλλά και για οποιονδήποτε ξένο μετανάστη ζει σε αυτές αφού υπάρχει κράτος δικαίου που προστατεύει ακόμη και τις μειονότητες. Στην Ευρώπη, οι εκπαιδευτικές και εργασιακές μεταρρυθμίσεις γίνονται για λόγους περαιτέρω εξέλιξης, σύγκλισης, αναβάθμισης χωρίς όμως να «τιμωρούνται με αποκλεισμό» οι ήδη εκπαιδευμένοι και ενταγμένοι στον εργασιακό χώρο πολίτες εξ αιτίας των όποιων μεταρρυθμίσεων.

9. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΣΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Μολονότι το Υπουργείο Πολιτισμού είναι αρμόδιο για την καλλιτεχνική εκπαίδευση, φαίνεται πως τα τελευταία χρόνια, το Υπουργείο Παιδείας ανέλαβε αποκλειστικά αυτό τον ρόλο και συμπεριέλαβε στο σύστημα της γενικής εκπαίδευσης (δευτεροβάθμια, τριτοβάθμια) την εξειδικευμένη μουσική εκπαίδευση για όλα τα είδη (κλασική, παραδοσιακή, λαϊκή, έθνικ, τζαζ) για όλα τα μουσικά όργανα, για όλες τις κατευθύνσεις (πρακτική, θεωρητική, ερευνητική) και για όλες τις ειδικότητες. Η ελληνική πολιτεία θεωρεί προφανώς ότι έχει πράξει το καθήκον της και πιστεύει ότι τα Μουσικά Σχολεία και τα υπάρχοντα Μουσικά Τμήματα ΑΕΙ αρκούν για να υποκαταστήσουν τον θεσμό των ωδείων/μουσικών ακαδημιών και να προσφέρουν συστηματική και υψηλή επαγγελματική εξειδίκευση στον χώρο της μουσικής εκπαίδευσης.

Οι εκπαιδευτικές βαθμίδες ορίζονται από το Υπουργείο Παιδείας το οποίο όμως σήμερα αγνοεί τους αποφοίτους ωδείων καθώς δεν εποπτεύει τα ιδιωτικά και δημοτικά μουσικά εκπαιδευτήρια που ονομάζονται Ωδεία αφού από το 1971 έχουν ως πολιτικό προϊστάμενο το Υπουργείο Πολιτισμού.

Μέχρι τα μέσα του 1980, το Υπουργείο Παιδείας δεν είχε θεσπίσει εκπαιδευτικό σύστημα στην δημόσια εκπαίδευση για την συστηματική καλλιέργεια της μουσικής εκπαίδευσης. Παρ' όλα αυτά γνώριζε ότι αυτό το καθήκον είχε ανατεθεί στα ωδεία αφού στο παρελθόν είχε υπάρξει πολιτικός προϊστάμενός τους για πάρα πολλά χρόνια.

Έτσι, στο διδακτικό πρόγραμμα της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας γενικής εκπαίδευσης, υπήρχε απλώς ένα δευτερεύον επιμορφωτικό μάθημα μουσικής με τίτλο «Ωδική», το οποίο δίδασκαν όσοι απόφοιτοι ωδείων είχαν Πτυχίο Ωδικής!

Στα μέσα της δεκαετίας του 1980, το Υπουργείο Παιδείας αποφασίζει για πρώτη φορά να ενδιαφερθεί με θεσμικό τρόπο για το θεωρητικό/ερευνητικό/πρακτικό γνωστικό αντικείμενο της μουσικής, αγνοώντας την ύπαρξη των ωδείων και τον ρόλο τους στην μουσική εκπαίδευση από το 1871, και ιδρύει τα μουσικά σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και τα πανεπιστημιακά τμήματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, αρχικά ακαδημαϊκής/μουσικολογικής κατεύθυνσης και εν συνεχεία, επειδή το Υπουργείο Παιδείας είχε υπογράψει την συνθήκη της Μπολόνια, ιδρύει (στα Ιόνια Νησιά και στην Μακεδονία) δύο πανεπιστημιακά τμήματα με ειδίκευση στα μουσικά όργανα.

ΤΑ ΜΟΥΣΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Το 1988, το Υπουργείο Παιδείας ιδρύει ένα νέο εκπαιδευτικό θεσμό που θεωρήθηκε πρωτοποριακός. Τα μουσικά σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης - θεωρητικής και πρακτικής κατεύθυνσης – ξεκίνησαν την λειτουργία τους πρώτα σε επίπεδο Γυμνασίου και αργότερα σε επίπεδο Λυκείου, άρα για μαθητές **άνω των 12 ετών**.

Σήμερα, το αναλυτικό πρόγραμμα των μουσικών σχολείων προβλέπει: μαθήματα γενικής παιδείας κατά περίπου 60% του διδακτικού προγράμματος και κατά 40% ειδικά μαθήματα για **θεωρητικά ευρωπαϊκής μουσικής, θεωρητικά Ελληνικής Βυζαντινής Μουσικής, ένα υποχρεωτικό ευρωπαϊκό**

όργανο, ένα υποχρεωτικό παραδοσιακό όργανο, ένα όργανο επιλογής, μουσικά σύνολα και μαθήματα αισθητικής παιδείας.

Σκοπός της ίδρυσης των μουσικών σχολείων (όπως περιγράφεται στον σχετικό νόμο) είναι η προετοιμασία και η κατάρτιση των νέων που επιθυμούν να ακολουθήσουν την επαγγελματική κατεύθυνση της μουσικής.

Οι εύλογες ερωτήσεις είναι:

- Ποιάς ακριβώς επαγγελματικής κατεύθυνσης; όλων των ειδικοτήτων; ακόμη και αυτής ενός σολίστ κλασικού οργάνου όπως είναι το πιάνο, τα έγχορδα, τα πνευστά, τα κρουστά; ακόμη και αυτής της κατεύθυνσης των ανώτερων θεωρητικών όπως είναι η αντίστιξη, η φούγκα, η σύνθεση; ορίζονται με σαφήνεια οι συγκεκριμένες επαγγελματικές κατευθύνσεις της μουσικής στο νόμο της ίδρυσης των μουσικών σχολείων;
- Σε περίπτωση που ο μαθητής θέλει να γίνει επαγγελματίας μουσικός με ειδίκευση σε ένα μουσικό όργανο κλασικής μουσικής (performer) ή να ακολουθήσει τους κλάδους των ανώτερων θεωρητικών, της σύνθεσης, της διεύθυνσης ορχήστρας, το Υπουργείο Παιδείας θεωρεί ως ρεαλιστικό και επαρκές το πρόγραμμα σπουδών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στα μουσικά σχολεία, ώστε ο απόφοιτος των μουσικών σχολείων να μπορεί να εισαχθεί στα υπάρχοντα πανεπιστημιακά μουσικά τμήματα που οφείλουν να έχουν υψηλά standards εφάμιλλα των αντίστοιχων ευρωπαϊκών μουσικών τμημάτων;

Για έναν ειδικό που γνωρίζει τις απαιτήσεις για την επαγγελματική σπουδή των ανώτερων θεωρητικών ή/και ενός μουσικού οργάνου της «κλασικής μουσικής», ένα πρόγραμμα μουσικών σπουδών **εξαετούς διάρκειας** το οποίο μάλιστα δεν είναι απόλυτα εξειδικευμένο για τις συγκεκριμένες κατευθύνσεις, δεν αρκεί και δεν εγγυάται ικανά μαθησιακά αποτελέσματα και δεξιότητες για να εισαχθεί ο υποψήφιος σε ένα ανώτατο μουσικό ίδρυμα υψηλών προδιαγραφών.

Αυτό εξ άλλου αποδεικνύεται από το γεγονός ότι τα ίδια τα μουσικά τμήματα ΑΕΙ (Ιονίου και ΠΑΜΑΚ) αναγκάζονται να διενεργήσουν εσωτερικές εξετάσεις για τους νεοεισερχόμενους φοιτητές που έχουν επιτύχει στις ειδικές πανελλήνιες εξετάσεις μουσικών οργάνων, προκειμένου να γίνουν δεκτοί από το αντίστοιχο τμήμα. Δηλαδή ο υποψήφιος για την ειδίκευση μουσικού οργάνου δεν αρκεί να δώσει πανελλήνιες εξετάσεις και να εξεταστεί στην μουσική εκτέλεση και στα θεωρητικά μαθήματα. Εφ'όσον εισαχθεί στα μουσικά τμήματα ΑΕΙ, πρέπει στη συνέχεια να παρουσιάσει ένα **δεύτερο πρόγραμμα** μουσικής εκτέλεσης με έργα υψηλότερου επιπέδου (διαφορετικό από αυτό των πανελληνίων εξετάσεων) το οποίο **δεν διδάσκεται στα μουσικά σχολεία**.

Με ποιο διδακτικό πρόγραμμα, όσον αφορά στη μουσική εκτέλεση, συνδέεται η δευτεροβάθμια μουσική εκπαίδευση με την τριτοβάθμια; Πώς διασφαλίζει η δευτεροβάθμια εκπαίδευση την εισαγωγή των υποψηφίων σε τμήματα ειδίκευσης μουσικών οργάνων και με ποιο τρόπο ο μαθητής κατακτάει το απαιτούμενο επίπεδο; Ας μην ξεχνάμε ότι δικαίωμα εισαγωγής σε μουσικά τμήματα ΑΕΙ έχουν και όσοι έχουν αποφοιτήσει από ένα γενικό λύκειο! Εύκολα συμπεραίνει κανείς ότι ο μοναδικός τρόπος εισαγωγής στα τμήματα ειδίκευσης ΑΕΙ είναι ο υποψήφιος να βρίσκεται ήδη στο ανώτερο επίπεδο ωδειακών σπουδών ή ακόμη και να έχει αποφοιτήσει από ένα ωδείο (το συνηθέστερο). Ως εκ τούτου, είναι σαφές ότι τα ΑΕΙ στηρίζονται στους υποψήφιους φοιτητές που είναι ήδη αριστούχοι διπλωματούχοι ωδείων οι οποίοι αναγκάζονται να φοιτήσουν ξανά για 4 χρόνια σε ΑΕΙ προκειμένου να κατοχυρώσουν/διαβαθμίσουν το ήδη υπάρχον αλλά αδιαβάθμιτο δίπλωμά τους σε επίπεδο 6 και να πάρουν τον τίτλο του bachelor.

Τα μουσικά σχολεία είναι χρήσιμα για εκείνους τους μαθητές που επιθυμούν να ακολουθήσουν μια άλλη κατεύθυνση ανώτατων μουσικών σπουδών όπως είναι η μουσικολογία, οι μουσικές τεχνολογίες, η παιδαγωγική της μουσικής, η ειδίκευση σε όργανα ελληνικής παραδοσιακής μουσικής κ.α. Δεν πληρούν όμως τις απαιτούμενες προδιαγραφές (έτη και ύλη σπουδών) για όσους θέλουν να

γίνουν επαγγελματίες μουσικοί (performers) με ειδίκευση σε μουσικά όργανα ευρωπαϊκής κατεύθυνσης (κλασικής μουσικής) ή για όσους θέλουν να ακολουθήσουν τους κλάδους των ανώτερων θεωρητικών, της σύνθεσης, της διεύθυνσης ορχήστρας! Οι σπουδές αυτές είναι εξειδικευμένες, ξεκινούν σε πολύ μικρότερη ηλικία και ολοκληρώνονται στα ωδεία!

ΤΑ ΜΟΥΣΙΚΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

Στην ίδια δεκαετία, λίγο πριν την ίδρυση των μουσικών σχολείων, το Υπουργείο Παιδείας ιδρύει τμήματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για την θεωρητική/ακαδημαϊκή κατεύθυνση της μουσικής. Αργότερα, ιδρύονται τμήματα μουσικής τεχνολογίας, δύο τμήματα με ειδίκευση στα μουσικά όργανα και ανώτερα θεωρητικά κλασικής μουσικής, δύο τμήματα με ειδίκευση στα ελληνικά παραδοσιακά όργανα κ.α.

Συγκεκριμένα:

1. Το **Τμήμα Μουσικών Σπουδών Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης** ιδρύθηκε το 1984 ως τμήμα της Σχολής Καλών Τεχνών του ΑΠΘ και άρχισε την λειτουργία του από το επόμενο ακαδημαϊκό έτος 1985/86. Οι μουσικές σπουδές, που παρέχονται στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ αφορούν τους κλάδους της μουσικολογίας και της μουσικής παιδαγωγικής.
2. Το **Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών** ανήκει στη Φιλοσοφική Σχολή του ΕΚΠΑ. Ιδρύθηκε το 1985 και χωρίζεται σε τρεις τομείς:
 - Α. Τομέας Ιστορικής και Συστηματικής Μουσικολογίας
 - Β. Τομέας Εθνομουσικολογίας και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας
 - Γ. Τομέας Τεχνολογίας Ήχου, Μουσικοπαιδαγωγικής και Βυζαντινής Μουσικολογίας
3. Το **Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου** λειτουργεί στην Κέρκυρα από το 1992 που καλύπτει πέντε γνωστικά πεδία της μουσικής θεωρίας και πράξης:
 - Ανώτερα Θεωρητικά της Μουσικής (Αρμονία, Αντίστιξη, Φούγκα) και Μουσική Σύθεση
 - Πρακτική της Μουσικής Ερμηνείας (Εκτέλεση μουσικών οργάνων, Μονωδία, Διεύθυνση μουσικών συνόλων)
 - Παιδαγωγική της Μουσικής
 - Μουσική Τεχνολογία
 - Μουσικολογία (Συστηματική Μουσικολογία, Ιστορική Μουσικολογία, Εθνομουσικολογία)
4. Το **Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης** ιδρύθηκε το 1996 στη Θεσσαλονίκη και άρχισε να λειτουργεί τον Σεπτέμβριο του 1998 με σημερινές κατευθύνσεις:
 - Ευρωπαϊκής (Κλασικής) Μουσικής
 - Βυζαντινής Μουσικής
 - Ελληνικής Παραδοσιακής (Δημοτικής) Μουσικής
 - Σύγχρονης Μουσικής
5. Το **Τμήμα Μουσικής Τεχνολογίας και Ακουστικής** ιδρύθηκε το 1999 στο Ρέθυμνο με γνωστικό αντικείμενο τις τεχνολογίες του ήχου και της μουσικής, καθώς και της επιστήμης της ακουστικής. Το Τμήμα εντάχθηκε στο Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο ως Πανεπιστημιακό Τμήμα και ανήκει στη σχολή Μουσικής και Οπτοακουστικών Τεχνολογιών με έδρα το Ρέθυμνο η οποία έχει δεύτερο τμήμα το Τμήμα Μουσικών Σπουδών που έχει μεν ιδρυθεί αλλά η ακαδημαϊκή του λειτουργία θα ξεκινήσει αργότερα.

6. Το **Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Ιονίων Νήσων** το οποίο απορροφήθηκε από το Ιόνιο Πανεπιστήμιο το 2018 με 5ετή φοίτηση.
7. Το **Τμήμα Λαϊκής & Παραδοσιακής Μουσικής** στην Άρτα, ιδρύθηκε το 1999 και άρχισε να λειτουργεί το 2000. Εντάχθηκε στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων το οποίο ίδρυσε το Τμήμα Μουσικών Σπουδών μέσα στο πρώην ΤΕΙ Ηπείρου με 5ετή φοίτηση.

10. ΤΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΑ ΜΟΥΣΙΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΕΙΝΑΙ ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΑΚΑΔΗΜΙΕΣ;

Η «**Μουσική Ακαδημία**» είναι ένας θεσμός παγκοσμίως γνωστός ως το ειδικό εκπαιδευτικό μουσικό ίδρυμα στο οποίο φοιτούν οι ταλαντούχοι σπουδαστές μουσικής που επιθυμούν να ακολουθήσουν επαγγελματική κατεύθυνση, όπως συμβαίνει και με τις Σχολές Καλών Τεχνών.

Είναι γεγονός ότι εδώ και αρκετά χρόνια πολλά πανεπιστήμια ανά τον κόσμο ίδρυσαν μουσικά τμήματα, αλλά αυτό δεν ακύρωσε την αναγκαιότητα της ύπαρξης των Μουσικών Ακαδημιών. Η σημερινή άκαμπτη θέση της ελληνικής πολιτείας στηρίζεται στο επιχείρημα ότι η ανώτατη (τριτοβάθμια) εκπαίδευση της μουσικής παρέχεται από τα υπάρχοντα δύο πανεπιστημιακά μουσικά τμήματα στην Κέρκυρα, Θεσσαλονίκη (και προσφάτως από ένα τρίτο στην Άρτα) και άρα δεν χρειαζόμαστε τις Μουσικές Ακαδημίες. Κανείς δεν είναι αντίθετος με την ύπαρξη των μουσικών τμημάτων ΑΕΙ, είτε θεωρητικής είτε πρακτικής κατεύθυνσης. Γιατί όμως η ύπαρξή τους να ακυρώνει την απολύτως αναγκαία ύπαρξη των Μουσικών Ακαδημιών; **Η Ελλάδα είναι η μοναδική σπάνια περίπτωση χώρας που δεν διαθέτει Ανώτατη Μουσική Ακαδημία γιατί απουσιάζει ο αποφασιστικός παράγων, η πολιτική βούληση!**

Υπάρχουν πολλές απορίες και κενά σχετικά με το εάν τα υπάρχοντα πανεπιστημιακά τμήματα μουσικής μπορούν να καλύψουν το κενό ύπαρξης της Μουσικής Ακαδημίας στην χώρα μας!

1. Υπάρχουν μόνο δύο προπτυχιακά τμήματα ΑΕΙ με κατεύθυνση ειδίκευσης στα μουσικά όργανα, στα ανώτερα θεωρητικά, σύνθεση κλπ. Επί πλέον τα δύο αυτά τμήματα δεν καλύπτουν όλο το φάσμα των μουσικών ειδικοτήτων που προβλέπει ο νόμος περί ίδρυσης μουσικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων (Ωδεία & Μουσικές Σχολές) όπως αυτές υπάρχουν σε όλες τις Μουσικές Ακαδημίες του κόσμου για την Ανώτατη μουσική εκπαίδευση.
2. Η Αθήνα, πρωτεύουσα της χώρας με τον μεγαλύτερο πληθυσμό, δεν έχει τμήματα ειδίκευσης για μουσικά όργανα και ανώτερα θεωρητικά. Οι υποψήφιοι φοιτητές, μετά από 12 έτη σπουδών και πληρωμής διδάκτρων, για να κατοχυρώσουν ένα πρώτο διαβαθμισμένο πτυχίο (ενώ έχουν ήδη δίπλωμα ωδείου) υποχρεούνται να μετακομίσουν στην περιφέρεια πληρώνοντας έξοδα διαβίωσης για 4-5 έτη αφού δεν υπάρχει τμήμα στην Αθήνα!
3. Μόνο ένα προπτυχιακό τμήμα ΑΕΙ έχει έδρα στην Αθήνα και αυτό είναι θεωρητικής κατεύθυνσης. Το μουσικό τμήμα ΑΕΙ της Αθήνας προσφέρει μόνο μεταπτυχιακές σπουδές για την Ερμηνεία Ενόργανης και Φωνητικής Μουσικής. Στην πρόσκληση υποβολή αιτήσεων για το ακαδημαϊκό έτος 2019-2020 και τις ειδικεύσεις Σύνθεση & Ερμηνεία διαβάζουμε: **οι υποψήφιοι/οι επιπλέον του πανεπιστημιακού τους τίτλου (οποιοδήποτε γνωστικού αντικείμενου) πρέπει να κατέχουν Δίπλωμα με Άριστα στο οικείο όργανο ή την Σύνθεση από αναγνωρισμένο Ελληνικό Ωδείο ή αντίστοιχο τίτλο σπουδών του εξωτερικού.**
4. Ο αριθμός των φοιτητών που καταλήγουν να σπουδάσουν ένα μουσικό όργανο (μουσική εκτέλεση) είναι μικρός ενώ για πολλά μουσικά όργανα δεν υπάρχουν καθηγητές και δεν διδάσκονται!
5. Πολλοί φοιτητές που εισάγονται στα τμήματα ΑΕΙ με ειδίκευση στα μουσικά όργανα, ανώτερα θεωρητικά κλπ., είναι ήδη απόφοιτοι ωδείων υψηλότερου επιπέδου, οι οποίοι σήμερα θα μπορούσαν να γίνουν άμεσα δεκτοί από ξένα μουσικά ανώτατα ιδρύματα για μεταπτυχιακά

προγράμματα. Εξ άλλου για πάρα πολλά χρόνια – στην προ Μπολόνια εποχή – αυτό ακριβώς συνέβαινε!

6. Έχει παρατηρηθεί ότι καθηγητής που έχει ήδη δώσει δίπλωμα οργάνου σε ένα μαθητή του στο ωδείο, να τον δέχεται πάλι ως φοιτητή στο Πανεπιστήμιο που διδάσκει για να του ξαναδώσει ο ίδιος καθηγητής πτυχίο ανώτατης μουσικής εκπαίδευσης στο ίδιο όργανο.

Είναι δεδομένο ότι η διάρθρωση του μουσικού εκπαιδευτικού συστήματος που έχει εγκαταστήσει το Υπουργείο Παιδείας στη δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια δημόσια εκπαίδευση - με τα μουσικά σχολεία και τα μουσικά τμήματα ΑΕΙ - δεν μπορεί να λειτουργήσει αυτόνομα παρά μόνο εάν οι μαθητές/φοιτητές έχουν ήδη γνώσεις και δεξιότητες τις οποίες απέκτησαν ή αποκτούν με παράλληλη φοίτηση στα ωδεία.

Είναι επίσης δεδομένο, ότι εάν ως δια μαγείας, έσβηνε από τον χάρτη η ωδειακή εκπαίδευση που εκπαιδεύει τους επαγγελματίες μουσικούς, τότε το κράτος θα έπρεπε να επανασχεδιάσει την δευτεροβάθμια μουσική εκπαίδευση σε άλλη βάση και να ιδρύσει πολύ περισσότερα τμήματα ΑΕΙ με ειδίκευση σε όλα τα όργανα και θεωρητικά μαθήματα, σε όλες τις μεγάλες πόλεις της Ελλάδας, όπως πράττει με τα τμήματα ΑΕΙ επιστημονικής κατεύθυνσης. **Όλοι οι πολίτες έχουν δικαίωμα πρόσβασης στην ανώτατη μουσική εκπαίδευση σε όλη τη χώρα.**

Σε αυτή την περίπτωση, το κράτος θα έπρεπε:

- να προσλάβει πάρα πολλούς καθηγητές
- να δημιουργήσει κατάλληλες υποδομές (κτίρια, αίθουσες, μουσικά όργανα κλπ)
- να αυξήσει κατά πολύ τον κρατικό προϋπολογισμό της χώρας για την μουσική εκπαίδευση.

Τέλος, με αυτό το αλληλοσυμπληρούμενο (υβριδικό) μουσικό εκπαιδευτικό σύστημα, έχουν δημιουργηθεί καλλιτεχνικές και εργασιακές ασυμμετρίες: με πολλά θετικά πρόσημα για τους εργαζόμενους στο εκπαιδευτικό σύστημα που διοικεί το Υπουργείο Παιδείας και μόνο με αρνητικά για τους λοιπούς μουσικούς που είναι απόφοιτοι ωδείων.

11. ΑΙΤΗΜΑ ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΤΩΝ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΤΙΤΛΩΝ ΩΔΕΙΩΝ & ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ

Επί 150 χρόνια οι ωδειακοί τίτλοι εξασφαλίζουν στους Έλληνες μουσικούς το ανώτατο μαθησιακό αποτέλεσμα, ικανότητες και δεξιότητες στις σχολές: Ανώτερων θεωρητικών, Σύνθεσης, Διεύθυνσης Ορχήστρας & Χορωδίας, Σχολές Μονωδίας, Μελωδραματικής, Σχολή Δραματικής, Σχολή Εκκλησιαστικής Βυζαντινής μουσικής και Σχολές Ενόργανης Μουσικής. [ΦΕΚ 229/Α/1957](#), [ΦΕΚ 07/Α/1966](#), [ΦΕΚ 500/Β/1987](#), [ΦΕΚ 1913/Β/2007](#), [ΦΕΚ 530/Β/2009](#)

Σύμφωνα με το τρέχον νομοθετημένο πρόγραμμα σπουδών στα ωδεία, για την απόκτηση π.χ. του διπλώματος σολίστ σε ένα μουσικό όργανο, ο σπουδαστής, βάσει νόμου, σπουδάζει κατ' ελάχιστον 11 χρόνια, με υποχρεωτική ελάχιστη φοίτηση 3 ετών στην Ανωτέρα Σχολή για να πάρει Πτυχίο Διδασκαλίας ή (για ορισμένα μουσικά όργανα) με ελάχιστη φοίτηση 4 ετών στην Ανωτέρα Σχολή για να πάρει Δίπλωμα (ο νόμος δίνει δικαίωμα φοίτησης στην Ανωτέρα Σχολή μέχρι 6 χρόνια).

Εάν ο σπουδαστής αποκτήσει πρώτα το Πτυχίο Διδασκαλίας, στη συνέχεια θα πρέπει να φοιτήσει κατ' ελάχιστον 2 επιπλέον χρόνια για την απόκτηση του Διπλώματος.

Συγχρόνως, παρακολουθεί και δίνει εξετάσεις σε θεωρητικά και άλλα μαθήματα:

1. **Θεωρία**, δύο χρόνια - **Σολφέζ**, δύο χρόνια
2. **Αρμονία**, τρία χρόνια - **Σολφέζ**, τρία χρόνια
3. **Μουσική δωματίου** (φοίτηση τριετής)
4. **Ιστορία της Μουσικής** (φοίτηση διετής)
5. **Πιάνο** (μέχρι τη μέση σχολή)
6. **Prima-Vista** (εκ πρώτης όψεως ανάγνωση) από το 2^ο έτος της ανωτέρας σχολής
7. **Ορχήστρα**
8. **Μορφολογία** (φοίτηση ενός έτους)
9. Επίσης από το 2ο έτος της Ανωτέρας Σχολής και για δύο έτη κάνει **Πρακτικό Διδασκαλείο**

Ενδεικτικά, αναφέρουμε ότι οι απολυτήριες εξετάσεις για την απόκτηση του «διπλώματος σολίστ» μουσικού οργάνου απαιτεί την υποχρεωτική εκτέλεση από μνήμης ενός απαιτητικού προγράμματος διάρκειας τουλάχιστον μίας ώρας και τριάντα λεπτών, παρουσία επιτροπής που διορίζεται από το Υπουργείο Πολιτισμού και του εκπροσώπου του. Με όλα τα πρακτικά και θεωρητικά μαθήματα που εκ του νόμου υπάρχουν, τις εξετάσεις, τις συναυλίες και τις λοιπές εκπαιδευτικές δραστηριότητες, παραθέτουμε πίνακα σύμφωνα με τον οποίο ένας απόφοιτος ωδείου, «διπλωματούχος οργάνου», καλύπτει (σε απόλυτο αριθμό ωρών μαθημάτων και φόρτου εργασίας) τα απαιτούμενα ECTS για την απόκτηση του **πρώτου πτυχίου** σύμφωνα με την συνθήκη της Μπολόνια.

ΣΧΟΛΕΣ ΕΝΟΡΓΑΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ - ΔΙΠΛΩΜΑ ΣΟΛΙΣΤ

ΜΑΘΗΜΑ	ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΑΝΑ ΕΞΑΜΗΝΟ	ΩΡΕΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΑΝΑ ΕΒΔΟΜΑΔΑ	ΩΡΕΣ ΦΟΡΤΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΝΑ ΕΒΔΟΜΑΔΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΦΟΡΤΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΝΑ ΕΤΟΣ	ΕΤΗ ΣΠΟΥΔΩΝ ΑΝΑ ΜΑΘΗΜΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΩΡΩΝ & ΦΟΡΤΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΟΛΟΥ ΤΟΥ ΚΥΚΛΟΥ ΣΠΟΥΔΩΝ
Μουσικό όργανο	16	1	24	1.112	4	4.448
Θεωρία	16	1	1	64	2	128
Αρμονία	16	1	3	128	3	384
Σολφέζ/ακουστικά	16	1	2	96	3	288
Υποχρεωτικό πιάνο	16	1	5	192	2	384
Ιστορία Μουσικής	16	1	2	96	2	192
Μορφολογία - Ανάλυση	16	1	2	96	1	96
Οργανογνωσία	16	1	1	64	1	64
Μουσική δωματίου	16	1	6	224	2	448
Ορχήστρα	16	2	4	192	2	384
Χορωδία	16	2	1	96	1	96
Πρακτικό διδασκαλείο	16	2	1	96	2	192
Συναυλίες, Σεμινάρια				25	4	100
					ΩΡΕΣ	7.204
					ECTS	240

ΩΡΕΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΟΡΓΑΝΟΥ: 3-4 ΩΡΕΣ ΗΜΕΡΗΣΙΩΣ ΚΑΤΑ ΜΕΣΟ ΟΡΟ / ΕΠΙ 45 ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ ΑΝΑ ΕΤΟΣ

Για την απόκτηση του **ακαδημαϊκού τίτλου bachelor**, οι απόφοιτοι των ωδείων θα μπορούσαν, μέσω προγραμμάτων δια βίου μάθησης, ή/και σε συνεργασία με κάποιο ΑΕΙ ή μέσω άλλου οργανισμού πιστοποίησης, να παρακολουθήσουν μαθήματα που δεν έχουν διδαχθεί στα ωδεία, όπως π.χ. ψηφιακές πρακτικές για την διάδοση πληροφοριών και ιδεών σχετικά με τη μουσική, ψηφιακή τεχνολογία για την δημιουργία, μία θεωρητική έρευνα ή ένα μουσικό project κ.α.

Αναγνώριση ακαδημαϊκών και επαγγελματικών προσόντων βάσει των περιγραφόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων στο Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων

Τα τελευταία είκοσι χρόνια, οι οδηγίες, τα ψηφίσματα και οι συστάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ διέπονται από μια κοινή φιλοσοφία που αφορά όλους τους ευρωπαίους πολίτες.

Η ανάπτυξη και η αναγνώριση των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων των πολιτών έχει καθοριστική σημασία για την προσωπική και επαγγελματική τους ανέλιξη, όπως και για την ανταγωνιστικότητα, την απασχόληση και την κοινωνική συνοχή στην Κοινότητα.

Η δια βίου μάθηση, οι ευέλικτες επιλογές σπουδών (μερικού χρόνου ή μέσω του διαδικτύου) και η ευρύτερη αναγνώριση προηγούμενων γνώσεων είναι επίσης αναγκαία στοιχεία για να καταστεί η ανώτατη εκπαίδευση πιο προσιτή, ιδίως για ενήλικες εκπαιδευόμενους.

Η βελτίωση των διαδικασιών για την αμοιβαία αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων στα κράτη μέλη της ΕΕ αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο για τη δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης έως το 2025.

Στο πλαίσιο αυτό, ζητούμε τις ακόλουθες διαβαθμίσεις των ωδειακών μουσικών τίτλων στο Εθνικό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων:

1. Τα Διπλώματα (μουσικών οργάνων, μονωδίας, μελοδραματικής, δραματικής, διεύθυνσης ορχήστρας/χορωδίας, βυζαντινής μουσικής) και τα πτυχία των ανώτερων θεωρητικών (αντίστιξης, φούγκας) να διαβαθμιστούν στο επίπεδο 6. Το Δίπλωμα Σύνθεσης ειδικά, καθώς περιλαμβάνει καινοτόμα και ερευνητική διαδικασία, να πιστοποιηθεί στο επίπεδο 7.
2. Τα αντίστοιχα Πτυχία μουσικών οργάνων, μονωδίας, θεωρητικών κλπ. να διαβαθμιστούν στο επίπεδο 6 υπό την προϋπόθεση της απόκτησης πρόσθετων προσόντων όπως π.χ. πραγματική πολυετή εκπαιδευτική προϋπηρεσία, την οποία ήδη το ΥΠΠΟΑ αναγνωρίζει στους πτυχιούχους με αποτέλεσμα την σταδιακή αναβάθμισή τους μέχρι και τον βαθμό του Καθηγητή.

Ζητούμε παράλληλα από την ελληνική πολιτεία, να ανοίξει τις θέσεις στα τμήματα παιδαγωγικής επάρκειας της ΑΣΠΑΙΤΕ ή σε οποιοδήποτε άλλο ΑΕΙ (Ανοιχτό Πανεπιστήμιο, Διεθνές Πανεπιστήμιο, Πανεπιστήμιο Κρήτης, Αιγαίου, Άρτας κλπ) ή να δημιουργήσει προγράμματα δια βίου μάθησης ώστε οι απόφοιτοι των ωδείων να ακολουθήσουν την προβλεπόμενη εκ του νόμου φοίτηση για παιδαγωγική επάρκεια και να αποκτήσουν το δικαίωμα να διεκδικήσουν μόνιμες θέσεις εργασίας στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Ούτως ή άλλως, επί σειρά ετών, οι απόφοιτοι των ωδείων διδάσκουν ως αναπληρωτές και ωρομίσθιοι, έχουν πολυετή επαγγελματική εμπειρία και έχει αποδειχθεί ότι καλύπτουν πάγιες και διαρκείς ανάγκες στη δημόσια εκπαίδευση.

12. ΤΙ ΑΠΑΝΤΟΥΝ ΟΙ ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΩΔΕΙΩΝ ΣΕ ΟΣΟΥΣ ΕΠΙΚΡΙΝΟΥΝ ΤΟ ΑΙΤΗΜΑ ΤΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΣ ΩΔΕΙΟΥ ΣΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ 6.

- **Υπάρχουν ωδεία πολλών ταχυτήτων στην Ελλάδα και δεν δίνουν όλα τίτλους υψηλού επιπέδου**

Αυτό δεν είναι ευθύνη των Ελλήνων απόφοιτων μουσικών αλλά του κράτους που έδωσε/δίνει άδειες λειτουργίας με πιστοποίηση και έλεγχο λειτουργίας των ιδρυμάτων που εποπτεύει και έχει την ευθύνη εάν και όπου τον ασκεί πλημμελώς. Υπάρχουν όμως και ωδεία πολύ υψηλού επιπέδου που έχουν δώσει αξιότατους τίτλους και οι απόφοιτοι τους σήμερα αδικούνται κατάφωρα.

Το ίδιο εξ άλλου συμβαίνει και στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Στα ΑΕΙ και στα ΤΕΙ, οι απόφοιτοι δεν είναι όλοι άριστοι και αποφοιτούν με διαφορετικές βαθμολογίες (5-10) αλλά το πτυχίο όλων των αποφοίτων τους έχει την ίδια βαρύτητα (bachelor degree). Γιατί στην περίπτωση των ωδείων αμφισβητείται το επίπεδο των αποφοίτων τους και με ποια κριτήρια είναι δυνατόν να θεωρηθούν οι τίτλοι άνισοι μεταξύ τους; στις εξεταστικές επιτροπές συμμετέχουν καθηγητές εγνωσμένου κύρους που εγκρίνονται από το Υπουργείο Πολιτισμού και δια νόμου ένας εκπρόσωπος του Υπουργείου ενώ οι τίτλοι σφραγίζονται από το ελληνικό κράτος.

- Τα ελληνικά ωδεία δεν συγκρίνονται με τα ευρωπαϊκά (μη πανεπιστημιακά) μουσικά εκπαιδευτικά ιδρύματα όπως είναι τα conservatoires (ωδεία), τα μουσικά κολλέγια και οι μουσικές ακαδημίες.

Τα ελληνικά ωδεία ιδρύθηκαν κατά τα πρότυπα των ευρωπαϊκών conservatoires (ωδεία) αλλά το ελληνικό κράτος δεν φρόντισε να εξελίξει αυτό τον εκπαιδευτικό θεσμό όλα αυτά τα χρόνια. Τα πρώτα ιστορικά ωδεία θα μπορούσαν κάλλιστα να έχουν μετασχηματιστεί σε Μουσικές Ακαδημίες και να μην βρισκόμαστε σήμερα στην δεινή θέση να γίνουν αναγκαστικοί διαχωρισμοί μεταξύ των πολλών ωδείων που υπάρχουν. Εν τούτοις, τα ωδεία συνέχισαν να προσφέρουν σπουδαίο έργο στην μουσική εκπαίδευση της χώρας και αυτό αποδεικνύεται καθώς, μέχρι την προ Μπολόνια εποχή, οι σημαντικότερες Μουσικές Ακαδημίες και Πανεπιστήμια της Ευρώπης τιμούσαν και εδέχοντο τους αποφοίτους των ελληνικών ωδείων για να συνεχίσουν ένα «δεύτερο κύκλο σπουδών» που οδηγούσε στην απόκτηση του master και αργότερα ενός τρίτου για την απόκτηση του διδακτορικού!

Το ίδιο ερώτημα ισχύει για τα τμήματα ΑΕΙ και ΤΕΙ της χώρας τα οποία δεν είναι του ιδίου επιπέδου με το Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης ή του Χάρβαρντ. Όμως, οι απόφοιτοι όλων των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων με διαφορετικό status και ιστορία, κατέχουν τίτλους ισότιμους: bachelor, master και διδακτορικό. Είναι παγκοσμίως αποδεκτό ότι στην πανεπιστημιακή κοινότητα δεν τίθεται θέμα σύγκρισης και αξιοκρατίας μεταξύ των πολλών και διαφορετικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων ανά τον κόσμο. Γιατί ειδικά για την μουσική να υπάρχει τέτοια μονομερής σύγκριση υπέρ των ευρωπαϊκών conservatoires και να αδικούνται οι απόφοιτοι των ελληνικών ωδείων Γιατί η ελληνική πολιτεία δεν υπερασπίζεται τους πολίτες της, τους Έλληνες μουσικούς αποφοίτους ωδείων;

- Το πρόγραμμα σπουδών στα ελληνικά ωδεία δεν ακολουθεί το σύστημα πιστωτικών μονάδων ECTS όπως τα ευρωπαϊκά (μη πανεπιστημιακά) μουσικά εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Ουδέποτε δόθηκε η ευκαιρία στα ωδεία (μετά την υπογραφή της συνθήκης της Μπολόνια) να ακολουθήσουν την διαδικασία που ακολουθήθηκε σε όλη την Ευρώπη. Όπως έχει ήδη αναφερθεί, η **Ευρωπαϊκή Ένωση των Κονσερβατουάρ (Ωδείων), Ακαδημιών και Μουσικών Σχολών** (AEC-Association Européenne des Conservatoires, Académies de Musique et Musikhochschulen) ήδη από το 1999 παρότρυνε την Ελλάδα για την ταχεία αναγνώριση των μουσικών πρακτικών σπουδών και τον διαχωρισμό τους σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό κύκλο. Δεν υπήρξε καμμία μεταρρύθμιση στους νόμους που διέπουν την λειτουργία των ωδείων και δεν ευθύνονται γι αυτό οι Έλληνες μουσικοί απόφοιτοι των ωδείων.

13. ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΜΟΥΣΙΚΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η πολυετής αδιαφορία της ελληνικής πολιτείας, για την αναβάθμιση και διαβάθμιση του μουσικού εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας, έχει επιφέρει πολλά δεινά στους Έλληνες επαγγελματίες μουσικούς που είναι απόφοιτοι ωδείων (conservatoires), οι οποίοι σήμερα δεν έχουν τα ίδια δικαιώματα με τους ευρωπαίους ομολόγους τους.

Η ίδρυση τριών μουσικών τμημάτων ειδίκευσης που ανήκουν στην τριτοβάθμια γενική εκπαίδευση (Κέρκυρα, Θεσσαλονίκη, Άρτα) καλύπτει ενδεχομένως την τυπική υποχρέωση της χώρας έναντι της ΕΕ για την παροχή ανώτατης μουσικής εκπαίδευσης, αλλά αυτά τα τρία τμήματα δεν επαρκούν.

Οι Έλληνες μουσικοί, απόφοιτοι των ωδείων & μουσικών σχολών, ζητούν:

- Να αναγνωριστεί η καλλιτεχνική τους αξία και προσφορά με την διαβάθμιση των ακαδημαϊκών και επαγγελματικών τους προσόντων.

- Να θεσμοθετηθεί ένα λειτουργικό, αξιολογικό και σύγχρονο μουσικό εκπαιδευτικό σύστημα όπως έχουν όλες οι λοιπές ευρωπαϊκές χώρες. Είναι πολύ εύκολο να πληροφορηθούν οι κυβερνώντες τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσε να αναμορφωθεί το υπάρχον ωδειακό εκπαιδευτικό σύστημα και να γίνει αξιολόγηση των υπάρχοντων μουσικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

Το μόνο που χρειάζεται είναι η αγάπη για την μουσική και η πολιτική βούληση!

Εκτός από το παράδειγμα του Γαλλικού εκπαιδευτικού συστήματος που αναλυτικά περιγράφουμε στο επισυναπτόμενο παράρτημα, θα ήταν πολύ χρήσιμο τα αρμόδια υπουργεία να συμβουλευτούν τους εμπειρογνώμονες της **Ευρωπαϊκής Ένωσης των Κονσερβατουάρ, Ακαδημιών και Μουσικών Σχολών** (AEC-Association Européenne des Conservatoires, Académies de Musique et Musikhochschulen) και του οργανισμού [MusiQuE](https://www.musiquelife.eu/) που είναι ένας εξωτερικός φορέας αξιολόγησης αφιερωμένος στη συνεχή βελτίωση της ποιότητας της ανώτερης μουσικής εκπαίδευσης σε ολόκληρη την Ευρώπη και βοηθά τα εκπαιδευτικά ιδρύματα μουσικής εκπαίδευσης στη δική τους βελτίωση της ποιότητας.

Ο οργανισμός Musique έχει εκδώσει το 2019 τις [Οδηγίες προς τα Μουσικά εκπαιδευτικά ιδρύματα](#) ανώτερης εκπαίδευσης (Guidelines for Institutions).

Απόσπασμα: « Η μουσική μοιράζεται πολλά κοινά χαρακτηριστικά με άλλους κλάδους όσον αφορά την αξιολόγηση και τη διασφάλιση ποιότητας σε επίπεδο ανώτερης εκπαίδευσης. Ωστόσο, για να είναι ακριβής και δίκαιη η διαδικασία αξιολόγησης της ποιότητας, είναι απαραίτητο να ληφθούν υπόψη τα ειδικά χαρακτηριστικά του κάθε κλάδου. Αυτή η έκδοση περιγράφει χαρακτηριστικά που πρέπει να ληφθούν υπόψη στην αξιολόγηση ποιότητας και διαπίστευσης στην ανώτερη μουσική εκπαίδευση. Για να είναι αποτελεσματική στην αναθεώρηση επαγγελματικών σχολών μουσικής και ωδείων σε σχέση με το μουσικό περιεχόμενο και τη θεσμική αποστολή, η διαδικασία αναθεώρησης θα πρέπει να σεβαστεί:

- Το περιεχόμενο και τη φύση της μουσικής και την σχέση τους με την εκπαίδευση και την κατάρτιση στη μουσική σε επαγγελματικό επίπεδο.
- Τα θεμελιώδη χαρακτηριστικά της εκπαίδευσης και της κατάρτισης στη μουσική σε επαγγελματικό επίπεδο.
- Τη φύση, τα επιτεύγματα, τις φιλοδοξίες και τις δομές των επιμέρους εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.
- Να μεγιστοποιήσει τη χρήση συστημάτων και μεθόδων αξιολόγησης σύμφωνα με τη φύση της μουσικής, τη μουσική μελέτη και τη λειτουργία των μουσικών σχολών και ωδείων (conservatoires).

14. ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

Ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων

https://ec.europa.eu/commission/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_el

Συνθήκη της Λισσαβώνας για την αναγνώριση των προσόντων στην ανώτερη εκπαίδευση

https://www.coe.int/t/dq4/highereducation/recognition/lrc_EN.asp

Ευρωπαϊκή Ένωση των Ωδείων (Κονσερβατουάρ), Ακαδημιών και Μουσικών Σχολών

(AEC-Association Européenne des Conservatoires, Académies de Musique et Musikhochschulen)

<https://www.aec-music.eu>

<https://www.aec-music.eu/services/national-overviews>

Εκδόσεις AEC για την ανωτατοποίηση των μουσικών σπουδών

Higher music education: a global perspective

(Ανώτερη μουσική εκπαίδευση: μια παγκόσμια προοπτική)

<https://drive.google.com/file/d/1PtM5thhCHAm550JP4qKloFCs2O-MUjXI/view>

The international recognition of studies and qualifications in higher music education

(Η διεθνής αναγνώριση σπουδών και προσόντων στην ανώτερη μουσική εκπαίδευση)

https://drive.google.com/file/d/1-1UefpE-qD69U3nFeNNrH97wc_K2y9AE/view

Implementation and use of credit points in higher music education

(Εφαρμογή και χρήση πιστωτικών μονάδων στην ανώτερη μουσική εκπαίδευση)

<https://drive.google.com/file/d/1bz8p2AwlO2zqKPeUMo4NTqOEpoquKlYH/view>

Internal quality assurance in higher music education

(Εσωτερική διασφάλιση ποιότητας στην ανώτερη μουσική εκπαίδευση)

<https://drive.google.com/file/d/1a7wk13Fc3Pcq6uqpl3Wpt76x1NS2-md9/view>

Reference Points for the Design and Delivery of Degree Programmes in Music

(Σημεία αναφοράς για το σχεδιασμό και την παράδοση πτυχίων στη μουσική)

<https://drive.google.com/file/d/1xhjNAuRIDQ9qX838Qzf3l-Ui1Hd5xMfv/view>

Admission and assessment in higher music education

(Εισαγωγή και αξιολόγηση στην ανώτερη μουσική εκπαίδευση)

https://drive.google.com/file/d/1fHnn_yNTV1RbK2HLbMlqLr1QngzRjUpm/view

Musique Enhancement Quality

<http://www.musique-qe.eu>

Εκδόσεις Musique

Guidelines for Institutions

<http://www.musique-qe.eu/documents/guidelines-for-institutions>

MusiQuE Templates for self-evaluation reports

<http://www.musique-qe.eu/documents/templates>

Ευρωπαϊκή Ένωση – Οδηγίες, Ψηφίσματα, Συστάσεις

Επισήμανση: στις ελληνικές εκδόσεις που επισυνάπτουμε, ο όρος “**higher education**” που αναγράφεται στις αγγλόφωνες εκδόσεις, μεταφράζεται πάντοτε ως «**τριτοβάθμια εκπαίδευση**».

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ 20-12-2012

για την επικύρωση της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012H1222\(01\)&from=en](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012H1222(01)&from=en)

ΟΔΗΓΙΑ 2013/55/ΕΕ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ 20-11-2013

για την τροποποίηση της οδηγίας 2005/36/ΕΚ σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013L0055&from=EL>

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ 10-6-2016

Σχετικά με το ευρωπαϊκό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων για τη διά βίου μάθηση και για την κατάργηση της σύστασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2008, σχετικά με τη θέσπιση του ευρωπαϊκού πλαισίου επαγγελματικών προσόντων

https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:d22a488c-2eea-11e6-b497-01aa75ed71a1.0005.02/DOC_1&format=PDF

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΥΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ 10-6-2016

Σχετικά το ευρωπαϊκό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων για τη διά βίου μάθηση

https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:d22a488c-2eea-11e6-b497-01aa75ed71a1.0005.02/DOC_2&format=PDF

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ 22-5-2017

σχετικά με το ευρωπαϊκό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων για τη διά βίου μάθηση και με την κατάργηση της σύστασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2008, σχετικά με τη θέσπιση του ευρωπαϊκού πλαισίου επαγγελματικών προσόντων για τη διά βίου μάθηση

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017H0615\(01\)&from=DE](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017H0615(01)&from=DE)

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ 22-5-2018

για την προώθηση των κοινών αξιών, της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς και της ευρωπαϊκής διάστασης της διδασκαλίας

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0607\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0607(01)&from=EN)

Ψήφισμα ΕΚ σχετικά με τον εκσυγχρονισμό της εκπαίδευσης στην ΕΕ 12-6-2018

https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2018-0247_EL.html

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ 26-11-2018

σχετικά με την προαγωγή της αυτόματης αμοιβαίας αναγνώρισης των τίτλων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και κατάρτισης, καθώς και των αποτελεσμάτων περιόδων μάθησης στο εξωτερικό

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32018H1210\(01\)&from=EL](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32018H1210(01)&from=EL)

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ 18-6-2009

για τη θέσπιση του ευρωπαϊκού συστήματος πιστωτικών μονάδων για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ECVET)

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009H0708\(02\)&from=EL](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009H0708(02)&from=EL)

15. ΕΠΙΣΥΝΑΠΤΟΜΕΝΑ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

1. Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων για την Μουσική (EQF Level Descriptors Music)	σελ. 26
2. AEC: Οι περιγραφικοί δείκτες Δουβλίνου προσαρμοσμένοι στην ανώτερη μουσική εκπαίδευση	σελ. 30
3. AEC: Τα μαθησιακά αποτελέσματα (Learning Outcomes) στην ανώτερη μουσική εκπαίδευση	σελ. 47
4. Το Γαλλικό μουσικό εκπαιδευτικό σύστημα	σελ. 61
5. ESCO - Καταχώρηση προσόντων από τον ΕΟΠΠΕΠ για τα πτυχία μουσικής στα επίπεδα 5 & 6	σελ. 77
6. ΥΠΑΙΘ - Περίγραμμα επαγγελματιών στην Ελλάδα (Εφαρμοσμένες Τέχνες & Καλλιτεχνικές σπουδές)	σελ. 83
7. Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (European Qualifications Framework-EQF)	σελ. 85
8. Ανάπτυξη του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων στην Ελλάδα	σελ. 87
9. Το ευρωπαϊκό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων για τη δια βίου μάθηση (ΕΠΕΠ)	σελ. 104

**Το παρόν υπόμνημα
εκπονήθηκε από το ΔΣ του Πανελληνίου Συλλόγου Αποφοίτων Ωδείων & Μουσικών Σχολών
για να παραδοθεί σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή
στο γραφείο της Υπουργού Πολιτισμού κυρίας Στυλιανής Μενδώνη
και στις Διευθύνσεις Σύγχρονου Πολιτισμού και Καλλιτεχνικής Εκπαίδευσης**

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2020

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων για την Μουσική (EQF Level Descriptors Music)

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

EQF Level Descriptors Music

Project Title: Sectoral Qualifications Framework for Humanities & Arts

This project has been funded with support from the European Commission.

This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

LEVEL: 6	MUSIC		
	EQF CATEGORIES →	KNOWLEDGE	SKILLS
COMPETENCE			
Musical Creation & Musical Creativity			
GRADUATES IN MUSIC AT LEVEL 6 ARE EXPECTED:			
7 DIMENSIONS			
Making, Performing, Designing and Conceptualising Music	To have advanced knowledge of the processes and concepts underlying creation and/or performance in music	To have the advanced musical skills necessary to create, realise and express their own artistic concepts	To be able to draw upon the knowledge and skills gained within their musical studies to act and respond creatively in different situations
Re-thinking, Considering and Interpreting the Human Aspect of Music and Music-making	To appreciate how the performance and composition of music both stems from, and shapes, our humanity	To demonstrate interpretative skill and a reflection of the human dimension in their musical practice	To be able to draw upon experience gained within their musical studies to operate with an ethical awareness and to encourage the development, and foster the well-being, of other individuals and groups
Experimenting, Innovating & Researching through Music	To be aware of the research dimension inherent in the performer's search for a fully-realised interpretation and the composer's creation of a finished musical piece, both from starting points of conjecture	To experiment in their musical practice and to demonstrate an emerging ability to handle complexity and unpredictability in the performance and/or creation of music	To be able to draw upon experience gained within their musical studies to respond with curiosity and an enquiring outlook to the world around them
Theories, Histories & Cultures of Music	To have advanced knowledge and critical understanding of the main theories, principles and patterns of music, of those musical works commonly accepted as forming the core body of their chosen repertoire and of the performing traditions associated with them	To function fluently in a wide variety of appropriate musical styles Be able to access the information necessary to develop their musical knowledge, using all appropriate media and sources, and to apply this knowledge to their performing and/or compositional activities	To be able to draw upon experience gained within their musical studies to access knowledge and exercise critical judgement outside their discipline
Technical, Environmental & Contextual Issues relating to Music	To have advanced knowledge of the range of materials, techniques, environments and contexts which underlie the creation and/or performance of music	To demonstrate the necessary technical mastery to achieve their musical goals, including practising and rehearsing effectively and autonomously and recognising by ear, memorising and manipulating the materials of music	To be able to draw upon contextual awareness gained within their musical studies and apply this in different situations

	To understand the fundamental patterns and processes which underlie musical improvisation To be familiar with the concepts and practices of music pedagogy, where relevant to the main area of study To be aware of disciplines outside music and of the dynamic ways in which musicians interact with their counterparts in the other creative & performing disciplines	To transmit and communicate musical structures, materials and ideas through developed notational systems To shape and/or create music according to extended patterns and processes that go significantly beyond the notated score To interact musically in ensembles of varied size and style, initiating ideas where appropriate, as well as responding quickly and proficiently to those of others To talk or write logically, reflectively and persuasively about a range of music and music-making To deal with the behavioural and communicative demands of public performance, using a range of appropriate strategies To teach music, where relevant to their main area of study, at a variety of levels To be pro-active in generating musical material, organising musical events and creating opportunities for work for themselves and other musicians To be able to act resourcefully, initiating certain projects and contributing decisively to the success of others
Communication, Collaboration & Interdisciplinarity in Music		
Initiative & Enterprise through Music	To be aware of the key financial, business and legal aspects of the music profession To understand how music functions as a profession in its own right and as part of the creative industries	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

***ΑΕΣ: Οι περιγραφικοί δείκτες Δουβλίνου
προσαρμοσμένοι στην ανώτερη μουσική εκπαίδευση***

Summary of Tuning findings

Higher Music Education

ERASMUS THEMATIC NETWORK FOR MUSIC

polifonia

January 2007

Please note: English is the original working language of the Polifonia 'Tuning' working group, which led to the final formulations of the content of this document. French and German versions will be available as translations checked by the Polifonia 'Tuning' working group itself. Translations into any other languages might be available upon request (Polifonia@aecinfo.org) and considered as helpful tools, but if doubts or interpretational questions arise, the Polifonia 'Tuning' working group advises to consult the 3 AEC language versions.

INTRODUCTION TO THE SUBJECT AREA

The term Higher Music Education requires explanation and definition. The Tuning Group for the subject area, which has executed its work in the framework of the ERASMUS Thematic Network for Music 'Polifonia'¹, has used the phrase to characterise *musical study undertaken in the context of Higher Education that has a primary focus upon students' practical and creative development*. This kind of music study is mainly offered by specialist institutions of the kind referred to as Conservatoires, Musikhochschulen, Music Academies and Music Universities. In this document the term 'conservatoire' refers to all these institutions. These may be stand-alone institutions or departments within larger multidisciplinary institutions. At the European level, these institutions are represented by the European Association of Conservatoires (AEC), representing more than 230 institutions for Higher Music Education in all European countries².

Higher Music Education is now generally accepted across Europe as a discipline appropriate to 1st and (in most countries) also 2nd cycle study. An increasing number of conservatoire-style institutions either run or are developing 3rd cycle studies.

There are several aspects important to Higher Music Education that need to be recognised and preserved in any attempt to harmonise this training with the requirements of the Bologna Declaration. Some of the assumptions embedded in the Declaration need special qualification when applied to Higher Music Education:

- The concept of employability, which is referred to in the Bologna Declaration, is problematic when applied to Higher Music Education as further explained in the section about 'typical occupations of the graduates in the subject area'. Even if there are a number of organised professions for musicians many conservatoire graduates employ themselves as freelance artists.
- Training in Higher Music Education depends fundamentally upon students having obtained a significant level of musical skills prior to entry. Primary and secondary schools do not always offer opportunities for obtaining such skills. Consequently, conservatoires need to assess their applicants through specially designed entrance examinations.
- The objective of removing barriers to mobility needs to be seen in the context of a long tradition within Higher Music Education of students moving from one institution – and country - to another as they pursue their personal growth as musicians.
- Above and beyond the acquisition of specific knowledge and skills, the learning process in Higher Music Education is centred on the personal and artistic development of the student. For a majority of conservatoire students, 1-to-1 learning and teaching is of paramount importance for this development.
- Since obtaining a high artistic level is not only a matter of mastering technical and intellectual challenges but also dependent on human maturity, the duration of study is likely to be longer than in other disciplines and, specifically, longer than the minima indicated in the Bologna Declaration.
- As with other disciplines that have a strong practical and creative focus, 3rd cycle study in Higher Music Education, whilst it can be seen to mirror many of the paradigms of research, takes the form more of artistic inquiry than of scientific experimentation.

DEGREE PROFILES AND OCCUPATIONS

Typical degrees offered in higher music education

As stated in the above introduction, Higher Music Education is now generally accepted across Europe as a discipline appropriate to 1st and 2nd cycle study and an increasing number of conservatoire-style institutions either run or are developing 3rd cycle studies. The following descriptors - which follow the official 'Shared Dublin Descriptors' of the Joint Quality Initiative closely - illustrate the typical profiles of the three study cycles in Higher Music Education. The intention of the reformulation is to show clearly that most of the attributes formulated in the original Dublin Descriptors are applicable to the music sector as well. However, the extent to which colleagues working in Higher Music Education can relate their experience to the descriptors is enhanced when terms are being used that describe the reality of Higher Music Education more specifically and concretely.

¹ Visit for more information about 'Polifonia' its extensive website at www.polifonia-tn.org

² For more information about the AEC, please visit www.aecinfo.org

Original Shared 'Dublin' Descriptors for First Cycle awards ³	Polifonia/Dublin Descriptors for 1st cycle awards in higher music education
Qualifications that signify completion of the first cycle are awarded to students who: ⁴	Qualifications that signify completion of the first cycle in higher music education are awarded to students who:
1. have demonstrated knowledge and understanding in a field of study that builds upon and their general secondary education, and is typically at a level that, whilst supported by advanced textbooks, includes some aspects that will be informed by knowledge of the forefront of their field of study;	1. have demonstrated skills, knowledge and artistic understanding in the field of music that build upon training undertaken within or concurrently with general secondary education, are typically at a level of advanced study and, in the principal study area, are informed by the experience and knowledge of those at the forefront of their field;
2. can apply their knowledge and understanding in a manner that indicates a professional ⁵ approach to their work or vocation, and have competences typically demonstrated through devising and sustaining arguments and solving problems within their field of study;	2. can apply their skills, knowledge and artistic understanding in the field of music in a manner that indicates a professional approach to their work or vocation, and have competences demonstrated practically/creatively as well as through devising and sustaining arguments and solving problems within their field of study;
3. have the ability to gather and interpret relevant data (usually within their field of study) to inform judgements that include reflection on relevant social, scientific or ethical issues;	3. have the ability to gather and interpret relevant data (usually within the field of music) to inform judgements within their practical/creative activity that include reflection on artistic and, where relevant, social, scientific or ethical issues;
4. can communicate information, ideas, problems and solutions to both specialist and non-specialist audiences;	4. can communicate artistic understanding, ideas, information, problems and solutions to both specialist and non-specialist audiences;
5. have developed those learning skills that are necessary for them to continue to undertake further study with a high degree of autonomy.	5. have developed those learning and practical/creative skills that are necessary for them to continue to undertake further study with a high degree of autonomy.

³ Shared 'Dublin' descriptors for Short Cycle, First Cycle, Second Cycle and Third Cycle Awards, previously referred to as bachelor's, master's and doctoral awards.

⁴ Alternative title as proposed by the Joint Quality Initiative Meeting, in Dublin, on 23 March 2004

⁵ Defined in Glossary 1.

Original Shared 'Dublin' Descriptors	Polifonia/Dublin Descriptors for 2nd cycle awards in higher music education
Qualifications that signify completion of the second cycle are awarded to students who:	Qualifications that signify completion of the second cycle in higher music education are awarded to students who:
1. have demonstrated knowledge and understanding that is founded upon and extends and/or enhances that typically associated with Bachelor's level, and that provides a basis or opportunity for originality in developing and/or applying ideas, often within a research context;	1. have demonstrated skills, knowledge and artistic understanding in the field of music that are founded upon and extend and/or enhance those typically associated with first cycle level, and that provide a basis or opportunity for originality in developing and/or applying ideas, in the practical and/or creative sphere, often with a research dimension;
2. can apply their knowledge and understanding, and problem solving abilities in new or unfamiliar environments within broader (or multidisciplinary) contexts related to their field of study;	2. can apply their skills, knowledge, artistic understanding and problem solving abilities in new or unfamiliar environments within broader (or multidisciplinary) contexts related to their field of study;
3. have the ability to integrate knowledge and handle complexity, and formulate judgements with incomplete or limited information, but that include reflecting on social and ethical responsibilities linked to the application of their knowledge and judgements;	3. have the ability in the practical and/or creative sphere to integrate knowledge and handle complexity, to formulate judgements with incomplete or limited information, and to link these judgements to reflection on artistic and, where relevant, social and ethical responsibilities;
4. can communicate their conclusions, and the knowledge and rationale underpinning these, to specialist and non-specialist audiences clearly and unambiguously;	4. can communicate their conclusions and/or artistic choices, and the knowledge and rationale underpinning these, to specialist and non-specialist audiences clearly and unambiguously;
5. have the learning skills to allow them to continue to study in a manner that may be largely self-directed or autonomous.	5. have the learning and practical/creative skills to allow them to continue to study in a manner that may be largely self-directed or autonomous.

Original Shared 'Dublin' Descriptors	Polifonia/Dublin Descriptors for 3rd cycle awards in higher music education
Qualifications that signify completion of the 3rd cycle are awarded to students who:	Qualifications that signify completion of the 3rd cycle in higher music education are awarded to students who:
1. have demonstrated a systematic understanding of a field of study and mastery of the skills and methods of research associated with that field;	1. have demonstrated a profound and systematic understanding of a field of musical study, together with mastery of the skills associated with that field and of relevant methods of research and inquiry;
2. have demonstrated the ability to conceive, design, implement and adapt a substantial process of research with scholarly integrity;	2. have demonstrated the ability to conceive, design, implement and adapt a substantial process of research with artistic and scholarly integrity;

3. have made a contribution through original research that extends the frontier of knowledge by developing a substantial body of work, some of which merits national or international refereed publication;	3. have made an original contribution through research and inquiry that extends the frontier of knowledge and artistic understanding by developing a substantial body of work, some of which merits national or international recognition and dissemination through appropriate channels;
4. are capable of critical analysis, evaluation and synthesis of new and complex ideas;	4. are capable of critical analysis, evaluation and synthesis of new and complex ideas, artistic concepts and processes;
5. can communicate with their peers, the larger scholarly community and with society in general about their areas of expertise;	5. can communicate with their peers, the larger artistic and scholarly community and with society in general about their areas of expertise;
6. can be expected to be able to promote, within academic and professional contexts, technological, social or cultural advancement in a knowledge based society;	6. can be expected to play a creative, proactive role in the advancement of artistic understanding within a knowledge based society;

Glossary

1. The word '**professional**' is used in the descriptors in its broadest sense, relating to those attributes relevant to undertaking work or a vocation and that involves the application of some aspects of advanced learning. It is not used with regard to those specific requirements relating to regulated professions. The latter may be identified with the profile / specification.
2. The word '**competence**' is used in the descriptors in its broadest sense, allowing for gradation of abilities or skills. It is not used in the narrower sense identified solely on the basis of a 'yes/no' assessment.
3. The word '**research**' is used to cover a wide variety of activities, with the context often related to a field of study; the term is used here to represent a careful study or investigation based on a systematic understanding and critical awareness of knowledge. The word is used in an inclusive way to accommodate the range of activities that support original and innovative work in the whole range of academic, professional and technological fields, including the humanities, and traditional, performing, and other creative arts. It is not used in any limited or restricted sense, or relating solely to a traditional 'scientific method'.

Typical occupations of the graduates in higher music education

The concept of employability, which is referred to in the Bologna Declaration, is complicated when applied to Higher Music Education. There are three principal factors which contribute to this:

- The varying lengths of time typically required for different types of musical training – some instruments take longer to be fully mastered technically than others; some have exceptionally large repertoires, requiring longer study; in the case of the voice, full maturity is rarely reached at the typical age for completing the 1st cycle.
- The highly individual natures of musical talent – some musicians show prodigious accomplishment before they attain the typical age to enter higher education; others mature more slowly. Training in Higher Music Education depends fundamentally upon students having already completed a substantial period of preparatory study prior to entry. While all students must therefore already possess significant skills, the level of accomplishment of students at entry covers a very wide range. Moreover, the most gifted students are precisely those who may benefit most from postponing their subsequent entry into the profession until being more fully formed and able to engage professionally at the very highest level.
- The competitive basis upon which musicians are generally employed – a musician may be 'employable' in the sense of being able to fulfil a professional engagement perfectly competently and still be passed over in favour of another musician who is felt able to offer something more.

Despite these special characteristics, some typical professional areas can be indicated for graduates in Higher Music Education.		
Core music professions Professions that are only taught in institutions for Higher Music Education	Professions requiring music as a principal skill Professions that can be taught in institutions for Higher Music Education but also in other institutions of higher education (i.e. academic departments in general universities)	Professions requiring music as an adjunct to another principal skill Professions that are often carried out by music graduates as they require a high level of knowledge and skills related to the subject area, but which do not necessarily require a degree in Higher Music Education
▪ Performer (soloist, accompanist, ensemble musician [orchestra, band, chamber music group etc]) ▪ Conductor/ musical director ▪ Composer/ arranger/ orchestrator ▪ Instrumental/vocal music teachers teaching in e.g. music schools* ▪ Music teachers who work in kindergarten, primary and secondary level educational institutions (schools) as part of the general national educational systems* ▪ Community musician: musical outreach activities by musicians with special professional skills in schools and community settings or for activities with minority or immigrant cultures, disabled students, seniors and students in disadvantaged situations ▪ Church musician	▪ Musicologist ▪ Music manager and producer ▪ Music therapist ▪ Sound engineer/ technician for music software, web-based learning and digital platforms ▪ Programme director, director of musical production/ distribution company ▪ Community musician: musical outreach activities by musicians with special professional skills in schools and community settings or for activities with minority or immigrant cultures, disabled students, seniors and students in disadvantaged situations ▪ Music publisher ▪ Music teachers who work in kindergarten, primary and secondary level educational institutions (schools) as part of the general national educational systems*	▪ Music Critic ▪ Lyricist ▪ Instrument maker and tuner ▪ Music marketing ▪ Music presenter, lecturer (as in museums, on tours etc.)

*Please note: This document distinguishes between two types of music teachers (see EFMET project - European Forum for Music Education and Training <http://www.emc-imc.org/efmet/>): A) Music teachers who work in kindergarten, primary and secondary level educational institutions (schools) as part of the national general educational systems and B) Instrumental/vocal music teachers teaching in e.g. music schools. The classification in the professional music areas might be slightly different from country to country as far as it regards music teacher training. For detailed country information please visit <http://www.bologna-and-music.org/>.

Role of higher music education in other degree programmes

Because Higher Music Education is most commonly studied in specialist institutions and aims to train musicians for the profession, it plays less of a role in other degree programmes than, for example, music in universities, which can often be taken in conjunction with other subjects. However, and this is a growing area, some specialist institutions do operate links with other disciplines, often in neighbouring universities, offering musical subjects to outside students and complementary studies to their own music students.

Areas in which this may occur include but are not confined to closely related subjects such as music therapy, acoustics, instrument building, teacher training; other arts subjects such as dance, fine arts, architecture, video arts, cultural studies, art history; and a range of subjects in the Humanities and Sciences such as languages, history, cultural studies, communications & media, anthropology, psychology, sociology, philosophy, medicine, physiotherapy, etc.

LEARNING OUTCOMES & COMPETENCES - LEVEL CYCLE DESCRIPTORS

For the past few years, the European Association of Conservatoires (AEC) has studied the effects of the Bologna Declaration on professional music training in great detail. After two years of fact finding and other research activities, the Association came to the conclusion that it would be helpful to develop a set of common standards and learning outcomes, rather than describing all different national practices which are mostly in transition. The result was an elaborate document describing the learning outcomes for 1st and 2nd cycle studies in professional music training. The document is currently further developed in the framework of the ERASMUS Thematic Network for Music 'Polifonia' (2004-2007) and extended with learning outcomes for 3rd cycle studies in professional music training. The document contains the following components:

- A description of distinctive characteristics of professional music training (this has been included in the first paragraph of this template).
- A description of specific 1st, 2nd and 3rd cycle characteristics, curricula and modes of learning (see below).
- A description of the learning outcomes for the 1st and 2nd study cycles in music, arranged in three parts: practical (skills-based) outcomes, theoretical (knowledge-based) outcomes and generic outcomes and a description of the learning outcomes for the 3rd study cycles in music, arranged in subject, methodological and social competences (attached to this document as an appendix).

1 st , 2 nd and 3 rd cycle characteristics: curricula and modes of learning		
1 st cycle	2 nd cycle	3 rd cycle
▪ The curriculum should lay the foundation for entry into the music profession by providing a well-rounded education, as well as encouraging the maximum development in the Principal Study area ▪ The curriculum tends to be structured, with many compulsory elements ▪ Students' learning is directed, although students are encouraged to develop their independence during the course of the 1st cycle	▪ The curriculum should equip students to enter the profession at a high artistic level and/or provide training in specialist disciplines requiring longer studies. It should be directed towards deepening and developing students knowledge and skills, with an orientation towards a specific profession ▪ The curriculum offers flexible and often individually-tailored study ▪ Students' learning is predominantly autonomous, with the teacher providing guidance that is largely responsive to the individual direction in which the study progresses	▪ The "curriculum"⁶ at this level is largely confined an initial phase concerned with consolidating the skills required for independent, high-level study ▪ The student is expected to identify areas where he or she may benefit from specialist guidance, whether of a practical or more theoretical nature. Individual support may then be organised, either within the institution or, where more appropriate, by making contact with a specialist outside ▪ Students' learning is almost entirely autonomous, with the supervisor (no longer a teacher in the strict sense) offering feedback, advice and criticism

Consultation process with stakeholders

In the development process of AEC learning outcomes, constant feedback was received from representatives of institutions for professional music training in and beyond Europe, through working groups, seminars and conferences. As the work is still in progress, especially as regards the descriptions of 3rd cycle learning outcomes, this process of consultation will continue until a final version has been reached. In the last stages, feedback will be asked not only from music students, but also from the Polifonia profession working group. The latter will test with representatives of the music profession whether the learning outcomes have relevancy to the professional practice. Furthermore a questionnaire based inquiry that covers the European wide geographic range will gather feedback from Higher Music Education teachers, current students, graduates and employers.

⁶ The term 'curriculum' in 3rd cycle studies has a wider meaning than typically in the cycles preceding it and does not only include taught courses but rather means the individual composition of study and 'research' elements a 3rd cycle student would compile in his study profile.

WORKLOAD AND ECTS

Degree	Typical amount of ECTS credits
First cycle	In the institutions where ECTS has been implemented, there seems to be an equal division of 180 or 240 credits for the first cycle, often depending on the national education system.
Second cycle	The second cycle in most of the cases has 120 credits. In some institutions second cycles have 60 credits, usually when connected to a 240 credit first cycle.
Third cycle	It is not customary to use credits for third cycle studies. In the few institutions that do make use of this system, the total number of credits can be 120-240 credits.

Trends and differences within the European higher education area in this subject area.

The introduction of credit-point systems has been an important issue in the context of the Bologna Process, which seeks to create a harmonised area of Higher Education across Europe. In Higher Music Education, a credit-point system is something relatively new for many institutions, although credit-point systems have been used long before the Bologna Declaration (1999) and even before the introduction of ECTS (1988). The Norwegian Academy of Music introduced credit points in 1975; Great Britain has at least a nominal national credit-point system since the 1980s; in the Netherlands credit points have been in use since 1992. All these credit-point systems used different numerical scales.

Higher Music Education is firmly rooted in ideas about artistic level – ideas shared by the international community of professional musicians. The introduction of a seemingly purely administrative and rather bureaucratic credit-point system may be felt as being in conflict with the essence of Higher Music Education, which must always be the nurturing of musicianship to the highest level. In essence, however, a credit point system is nothing more than a means to make explicit the average workload per subject in the curriculum. As long as a credit point system is taken for nothing more than a simple means to a restricted end, Higher Music Education will benefit as much from its use as any other area of Higher Education.

In the framework of the Polifonia Thematic Network, the question of using a credit point system in Higher Music Education has been addressed by the development of a 'Handbook for the Implementation and Use of Credit Points in Higher Music Education Institutions'. It provides practical tools and different working methods, while taking into account several special characteristics of professional music training, such as artistic aspects and the highly individual modes of teaching in music training. Also discussed in this handbook is the use of the ECTS both as a credit accumulation system and as a tool for the recognition of studies in international mobility. Other practical documents that have been made available are the standard ECTS forms for Socrates/Erasmus exchanges in Higher Music Education. These forms have as basis the standard forms as provided by the European Commission, but additionally take into account the special characteristics of the sector, such as the fact that music students often wish to study with one particular professor or that they have to do (recorded) audition.

LEARNING, TEACHING & ASSESSMENT

Additionally to learning outcomes, the Polifonia Tuning working group is currently developing a "Handbook on Curriculum Design and Development in Higher Music Education". The handbook will take a further step into using Tuning tools in curriculum design in Higher Music Education and address issues such as:

- Curriculum design and development in a holistic approach
- The use of learning outcomes in curriculum design
- The use of credit points in curriculum design
- Reviewing and updating a designed curriculum

The table below shows examples of courses/programmes from different institutions illustrating learning outcomes and assessment methods in Higher Music Education.

Example of course / programme	Achieved competences / learning outcomes / assessment
[The K. Lipinski Academy of Music in Wroclaw, Poland] The principal study area is covered by 3+2 year one-to-one courses concerning student abilities to create and express their own artistic concepts and to possess effective practice and rehearsal techniques; teachers help students to choose the right attitude towards solving	Knowledge of Principal Study repertoire; skills in artistic expressions, ability to create, realise and express own artistic concepts; public performance skills, ability to project to the audience the musical material and musical ideas in a wide variety of performance settings Assessment: in the two diploma recitals students

interpretation problems; in the 2nd cycle students are encouraged to propose their own solutions of different interpretation problems. After the initial stages of study (comprising ear training and history of music courses in the 1st cycle), in the 2nd cycle students participate in seminars equipping them with a knowledge of interpretation patterns and performing traditions (main subjects literature courses) as well as different attitudes towards various performing schools in the main area subjects (for example piano playing methodology courses).	must demonstrate the knowledge of repertoire which should contain the representative works of different historical music styles - from Bach and Scarlatti till contemporary music (in Poland it is necessary to include works by Chopin and Szymanowski in the programme). They should also demonstrate their technical skills, representing at least two studies (in Poland necessarily one by Chopin).
[Royal College of Music, London] Historical studies (Level 1)	This unit enables the student to acquire a broad and informed knowledge of selected 20th-century composers, set works, musical genres and artistic ideas. It encourages methodology in musicological study as a means of developing an informed and detailed understanding of music and its historical context and is designed to develop the student's ability to: make effective course notes; locate and evaluate sources; read with purpose and extract relevant information; and articulate ideas in written assignments. Assessment: 3 written assignments out off a choice of proposed titles and a final examination. This examination lasts for two hours and is in two parts: Part A The student will hear four recorded extracts from his/her set works. He/She will need to identify each extract as precisely as possible and make appropriate comments on each. Each extract will be played twice and the student will be allowed fifteen minutes to comment on each extract. Part B The student will be played a further four recorded extracts. Each of these will be from any work written in the period 1945 to the present day. The student will be expected to try to identify each of these extracts as precisely as possible suggesting a possible composer and/or period when the work was written. Any other comments should then be made as appropriate. Each extract will be played twice and the student will be allowed fifteen minutes on each extract.
[Prince Claus Conservatoire, Hanzehogeschool Groningen, The Netherlands] The classical music programme of the Prince Claus Conservatoire aims at training students for three different professional roles: the musician, the music teacher and the musical entrepreneur. In the modules connected to musical entrepreneurship, many of the generic learning outcomes are addressed.	Students are offered an elementary module and optional modules on the subject of musical entrepreneurship. The elementary module consists of 12 tutorials of 2 hours each on entrepreneurship, music as a "product", communication, agreements and contracts, practical; financial matters, tax matters and administration, subsidies, copyrights, and educational projects. The module is assessed by completing a personal development plan (PDP) in which the student describes his perceived job perspective(s) and his personal learning pathway during and after his study period. After completion of the elementary module, students can apply for optional modules consisting of tailor-

	made supervision in developing and marketing his personal “musical product”. Three choices are offered: a concert, an educational programme, or a multimedia production. Assessment of the optional modules are product- as well as process-based. The final product has to be delivered in a realistic setting and is assessed by experts; next to that the process of making the product is assessed by the tutor based on the supervision process and on a log file kept by the student.
--	---

QUALITY ENHANCEMENT

The Polifonia Tuning working group is currently working on the creation of two handbooks, one on Curriculum Design and Development and the other on Internal Quality Assurance in Higher Music Education. These handbooks focus on the use of learning outcomes and modules in relation to the two key areas and are intended to help institutions in their quality enhancement processes.

A number of inter-institutional projects, for example one based upon a survey of chamber music training, have taken the learning outcomes as a basis for evaluating and optimising current practice. The pattern becoming established in these projects is one of particularising the learning outcomes in relation to a specific area of training. This is very encouraging evidence of teams working at a local and specialised level finding value and relevance in pan-European guidelines.

Few subject areas have such an intrinsic obsession with demonstrating quality as does music: students are constantly asked to perform for committees, auditions, competitions and (the ultimate test of all) the concert public. At the same time, a limited experience exists with external quality assurance and accreditation procedures in music. Further work is therefore needed not only to inform institutions on how to approach such procedures for the enhancement of their quality, but also to instigate a proactive approach of the sector itself in order to ensure that procedures will take into account the particular characteristics of music study that distinguish music from any other discipline in higher education.

In order to achieve this aim, a project has been initiated by the European Association of Conservatoires (AEC) with quality assurance and accreditation as its main theme. The project entitled ‘Accreditation in European Professional Music Training’ studies the European dimension in quality assurance and accreditation procedures related to the field of higher music education with the support from the SOCRATES Programme⁷. This project, which is joined by similar projects in the fields of engineering, chemistry and business management with the aim at establishing a so-called ‘European Quality Label’ in these disciplines, has started in early 2006 and will present its final results during the summer of 2007. The learning outcomes and Dublin/Polifonia Descriptors presented in this Tuning template will play a prominent role in the accreditation project and a direct synergy between the Tuning activities in music and the accreditation project will be ensured through an active exchange of information and joint working group meetings.

THE INTERNATIONAL DIMENSION OF THE MUSIC SECTOR

For the music sector, being a highly international discipline, it is essential to maintain and develop links to regions outside Europe. A project entitled ‘Mundus Musicalis’, the first project in the field of music supported by ERASMUS MUNDUS⁸, will study international comparability of systems and qualifications in the field of music training. In this project, which includes institutions for professional music training in Australia, North America, the Far East and Latin America, further study will be executed on the international comparability of the learning outcomes presented in this Tuning template.

⁷ See for more information www.aecinfo.org

⁸ See for more information www.aecinfo.org/mundusmusicalis

APPENDIX

Distinctive characteristics of Higher Music Education

1st and 2nd cycle characteristics: curricula and modes of learning

Learning Outcomes: Introduction	
1 st cycle	2 nd cycle
Because 1st cycle curricula are relatively structured and broadly-based, it is possible to set out a number of areas in which students' learning outcomes are likely to be similar both from one student to another in an institution and between institutions	Because 2nd cycle curricula are linked to each individual students' development, usually across a narrower range of disciplines but with a deeper approach, it is harder to define a set of learning outcomes appropriate to all 2nd cycle curricula. Nevertheless, in broad terms, 2nd cycle studies in Music Higher Education institutions may be divided into three categories: - studies largely based on further developing students' artistic personality and competence - studies largely based on further developing theoretical/research-based competences studies specifically based on a combination of artistic and theoretical competences
Although it is obvious that all these learning outcomes are in touch with or can be thought in a way that touches all the descriptors, the following comparison just underpins the principal descriptor formed by the learning outcome. Our learning outcomes and their relative importance in the two cycles describe what is to be in general achieved by music students after graduation. Our competences link very well with the original shared Dublin Descriptors. Indeed, each of our listed subject specific learning outcomes can easily be assigned to one of the five dimensions or elements, which characterise the Dublin Descriptors. This is shown in the tables below, second and fourth column, where the appropriate Polifonia/Dublin Descriptor dimension is identified for each music subject specific learning outcome, according to the following label assignments to the five dimensions. A Knowledge and understanding B Applying knowledge and understanding C Making judgements D Communications skills E Learning skills	

Practical (skills-based) outcomes			
1 st cycle	DD Code	2 nd cycle (where appropriate, and according to the individual nature of 2 nd cycle curricula)	DD Code
<u>Skills in artistic expression</u> At the completion of their studies, students should be able to create and realise their own artistic concepts and should have developed the necessary skills for their expression	B+C ⁹	<u>Skills in artistic expression</u> At the completion of their studies, students should emerge as well-developed personalities, having developed to a high professional level their ability to create, realise and express their own artistic concepts	
<u>Repertoire skills</u> - At the completion of their studies, students should have studied and, where appropriate, performed representative repertoire of the Principal Study area. - In the process, they should have had experience of a variety of appropriate styles		<u>Repertoire skills</u> - At the completion of their studies, students should have built upon their experience of representative works of the Principal Study repertoire either by broadening it to a comprehensive level and/or by deepening it within a particular area of specialisation - Students should be fluent across a range of styles and/or should have developed a distinctive and individual voice in one particular style	
<u>Ensemble skills</u> At the completion of their studies, students should be able to interact musically in ensembles, varied both in size and style		<u>Ensemble skills</u> Where students have engaged in ensemble activity as part of their 2nd cycle study, at the completion of their studies they should be able to take a leadership role in this activity	
<u>Practising and rehearsing skills</u> - At the completion of their studies, students should have acquired effective practice and rehearsal techniques for improvement through self-study - In the process, they should have embedded good habits of technique and posture which enable them to use their bodies in the most efficient and non-harmful way.		<u>Practising, rehearsing, reading, aural, creative and re-creative skills</u> 2nd cycle curricula usually assume that students have already acquired these skills. At the completion of their studies, students should have ensured that any areas of relative weakness have been addressed. Through independent study they should also have continued to develop these skills sufficiently to support their ability to create, realise, and express their own artistic concepts.	
<u>Reading skills</u> At the completion of their studies, students should have acquired appropriate skills for the transmission and communication of musical structures, materials and ideas – for example, score reading skills sufficient both for understanding the music and for fluent sight reading			
<u>Aural, creative and re-creative skills</u> At the completion of their studies, students should have fluency in recognising by ear, memorising and manipulating the materials of music			

⁹ Please note: this section will be completed within March 2007. For any questions, please contact Polifonia@aecinfo.org.

<u>Verbal skills</u>		<u>Verbal skills</u>
At the completion of their studies, students should be able to talk or write intelligently about their music making		Where required, students should be able to demonstrate their command of verbal skills in extended written or spoken presentations
<u>Public Performance skills</u>		<u>Public Performance skills</u>
At the completion of their studies, students should be able to deal with the behavioural and communicative demands of public performance		At the completion of their studies, students should be able to take responsibility for the engagement between context, audience and musical material, projecting their musical ideas fluently and with confidence in a wide variety of performance settings
<u>Improvisational skills</u>		<u>Improvisational skills</u>
At the completion of their studies, students should be able to shape and/or create music in ways which go beyond the notated score		At the completion of 2nd cycle curricula where improvisation is relevant to the specialisation, students should have acquired a high level of improvisational fluency
<u>Pedagogical skills (where applicable)</u>		
- Where they receive basic pedagogical training, be it in the 1st or 2nd cycle studies, students should be able to teach the Principal Study to students at a variety of levels; - Where pedagogy is taught in 2nd cycle studies as a continuation of courses in the 1st cycle, students should usually have demonstrated that they can deal with the theoretical and practical application of pedagogical theory at a high level.		

Theoretical (knowledge-based) outcomes		
1 st cycle	DD Code	2 nd cycle (where appropriate, and according to the individual nature of 2 nd cycle curricula) DD Code
<u>Knowledge and understanding of repertoire and musical materials</u> - At the completion of their studies, students should know the mainstream repertoire of their principal study and at least some of its more specialist repertoire, together with the repertoire of associated instruments where appropriate - Students should know the common elements and organisational patterns of music and understand their interaction		<u>Knowledge and understanding of repertoire and musical materials</u> - At the completion of their studies, through individual in-depth research and study, students should have acquired comprehensive knowledge of Principal Study repertoire - Students should be able to apply their knowledge about the common elements and organisational patterns of music to express their own artistic concepts
<u>Knowledge and understanding of context</u> - At the completion of their studies, students should know and understand the main outlines of music history and the writings associated with it - Students should be familiar with musical styles and their associated performing traditions - Students should have a broad understanding of how technology serves the field of music as a whole and should be aware of the technological developments applicable to their		<u>Knowledge and understanding of context</u> - At the completion of their studies, students should have extended their contextual knowledge, developing it independently in ways relevant to their specialism. - Based upon a knowledge of musical styles and their associated performing traditions, students should be able to develop, present and demonstrate programmes that are coherent and suitable to a wide range of different performing contexts. - At the completion of their studies, students should have a

area of specialisation - Students should have some knowledge of the financial, business and legal aspects of the music profession - At the completion of their studies, students should be aware of the interrelationships and interdependencies between all the elements above and between their theoretical and practical studies	profound understanding of the interrelationship between their theoretical and practical studies and should have a sense of how to use this knowledge to strengthen their own artistic development.	
<u>Improvisational skills</u> At the completion of their studies, students should understand some of the patterns and processes which underlie improvisation	<u>Improvisational skills</u> At the completion of 2nd cycle curricula where improvisation is relevant to the specialisation, students should have a broad knowledge of improvisational patterns that is sufficiently internalised for them to be able to apply them freely in a variety of contexts	
<u>Pedagogical skills (where applicable)</u> - Where they receive basic pedagogical training, be it in the 1st or 2nd cycle studies, students should be familiar with the basic concepts and practices of pedagogy, especially as they relate to music education; - Where pedagogy is taught in 2nd cycle studies as a continuation of courses in the 1st cycle, students should be able to demonstrate that they have a thorough understanding of pedagogical theory at a high level.		

Generic outcomes		
1 st cycle	DD Code	2 nd cycle (where appropriate, and according to the individual nature of 2 nd cycle curricula)
<u>Independence</u> At the completion of their studies, students should be able to work independently on a variety of issues, - Gathering, analysing and interpreting information - Developing ideas and arguments critically - Being self-motivated and self-managing		<u>Independence</u> Building on the skills acquired in the 1st cycle, students should have become fully autonomous learners, able to integrate knowledge and to undertake in an organized manner tasks that may be: - Extended and complex - In new or unfamiliar contexts - Based upon incomplete or limited information
<u>Psychological understanding</u> At the completion of their studies, students should be able to make effective use, in a variety of situations, of - their imagination - their intuition - their emotional understanding - their ability to think and work creatively when problem-solving - their ability to think and work flexibly, adapting to new and changing circumstances - their ability to control and, where possible, prevent anxiety and stress, as well as the interaction of these with physiological demands associated with performance		<u>Psychological understanding</u> Building on the skills acquired in the 1st cycle, students should have become self-confident and experienced in the use in a variety of situations of their psychological understanding.

Critical awareness At the completion of their studies, students should be - critically self-aware - able to apply their critical capabilities constructively to the work of others - able to reflect on social, scientific or ethical issues relevant to their work	Critical awareness Building on the skills acquired in the 1st cycle, students should have fully internalised their critical awareness.	
Communication skills At the completion of their studies, students should have effective communication and social skills, including the ability to - work with others on joint projects or activities - show skills in teamwork, negotiation and organisation - integrate with other individuals in a variety of cultural contexts - present work in accessible form - have appropriate Information Technology (IT) skills	Communication skills Building on the skills acquired in the 1st cycle, students should have become confident and experienced in their communication and social skills, including the ability to - initiate and work with others on joint projects or activities - show skills in leadership, teamwork, negotiation and organisation - integrate with other individuals in a variety of cultural contexts - present complex work in accessible form	

Please note: The learning outcomes have been checked with and proven to be covering the generic competences formulated by the Tuning project.

Please note: The learning outcomes for 3rd cycle studies in music are currently in a final editing stage and therefore subject to minor changes. [November 2006].

COMPETENCE PROFILE FOR THIRD-CYCLE STUDIES in HIGHER MUSIC EDUCATION

Practical (skills-based) outcomes	
3 rd cycle	
(where appropriate, and according to the individual nature of 3 rd cycle curricula)	
Artistic development and skills - The capacity to extend in a significant way our artistic understanding and to communicate those insights in a fully realized manner - The artistic skills, where appropriate, to integrate original insights in performing, composing, theorizing and teaching	
Research skills - The capacity to frame research proposals – whether pertaining to theoretical, practical or creative issues or a combination of these – rigorously, lucidly and in terms of questions to be answered, insights to be gained, and indicators of success to be applied - The capacity to identify and contextualize currently dynamic issues in one's field of research, in the sense of open questions, new topics and trends - The capacity to realise the goals set for one's project, through intermediary steps and appropriate methods, equipment and team members, where relevant - The capacity to identify and utilize the relevant literature and/or other resources in connection with one's field - The capacity for critical analysis and evaluation of one's own and other researchers' outcomes - The capacity to document, analyse and summarise the interim and final outcomes of one's research project - The capacity to use project funding and evaluation systems in the development of one's own work	

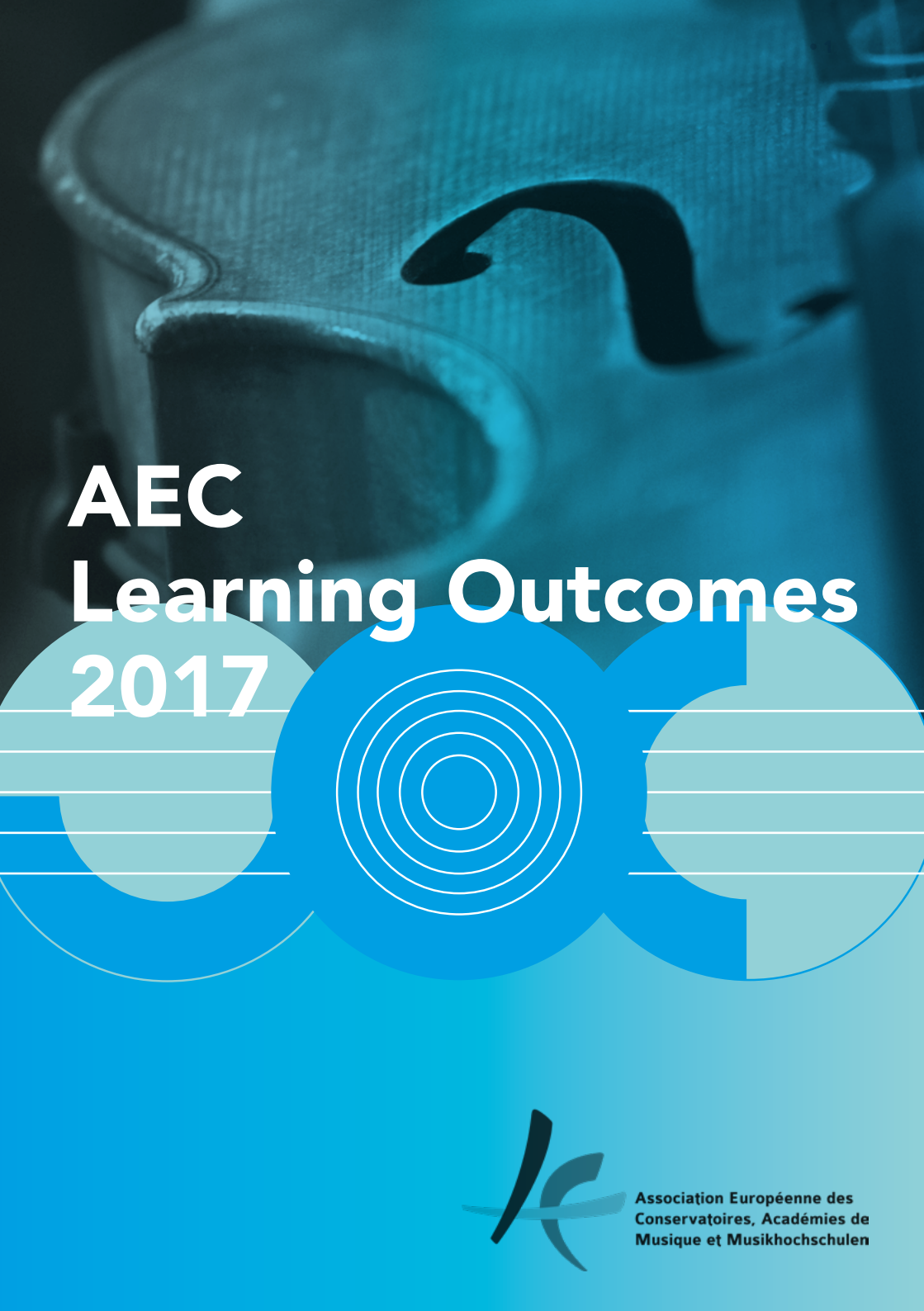
Theoretical (knowledge-based) outcomes	
3 rd cycle	
(where appropriate, and according to the individual nature of 3 rd cycle curricula)	
▪ Awareness of, and respect for, standards of excellence in one's own field; the capacity to distinguish between valuable and irrelevant inquiry, whether in the theoretical, practical and/or creative spheres ▪ Thorough knowledge and understanding of the national and international context of activity and output into which one's work will be disseminated ▪ Awareness of the ownership rights of researchers, and of other persons who might be affected by one's research project (e.g. copyright, intellectual property rights, confidential information, ethical questions, etc.) ▪ Awareness, where relevant, of the work and health implications for those involved in one's research activities; the capacity to conduct research with a strong sense of responsibility and vigilance ▪ Awareness of the economic potential and utilisation of the output of one's research. ▪ Awareness of relevant methods and techniques of inquiry, and the capacity to apply them to one's field of study	
Generic outcomes	
3 rd cycle	
(where appropriate, and according to the individual nature of 3 rd cycle curricula)	
<u>Independence</u> ▪ The capacity to pursue one's own questions and ideas ▪ The capacity to comprehend the transferability of one's research capabilities to other fields and to recognize any associated career opportunities ▪ The capacity to sustain and deepen one's inquiring, research-oriented approach throughout one's career and, where appropriate, across all aspects of one's work and endeavour <u>Critical awareness</u> ▪ The capacity to question the legitimacy of self-serving or commonplace ideas, conventions, fashions, etc. ▪ The capacity to see one's own shortcomings and untapped potential, and to devise strategies for maximizing one's performance ▪ The capacity to recognize and challenge the standards within one's community of researchers, practitioners and creators ▪ The capacity to respond with understanding and responsibility to critical considerations from within one's community of researchers, practitioners and creators <u>Communication skills</u> ▪ The capacity to establish and maintain cooperative relationships with colleagues and students within one's own institution and among the wider scholarly and artistic community ▪ The capacity to write/present/perform clearly and appropriately for the target audiences (e.g. research reports, journal articles, presentations, performances or other artistic events intended to have a research output) ▪ The capacity to improve the public's understanding and/or artistic insight in one's field of study ▪ The capacity to assess the effect of one's own behaviour on other team members, artistic collaborators, etc.	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

ΑΕΣ: Τα μαθησιακά αποτελέσματα

(Learning Outcomes)

στην ανώτερη μουσική εκπαίδευση

The background of the entire page is a close-up, artistic photograph of a violin body, showing the wood grain and the f-hole. The image is tinted with a blue color scheme.

AEC Learning Outcomes 2017

Association Européenne des
Conservatoires, Académies de
Musique et Musikhochschulen

1. Introduction

1.1 What are learning outcomes?

Learning outcomes are statements of what a student is expected to know, understand and be able to do at the end of a period of learning.¹

Learning outcomes are the core element and focus of the European Qualifications Framework (EQF), and apply to all learning within higher education regardless of the system, country or institution where a particular qualification was acquired.

1.2 What are the AEC Learning Outcomes and why were they created?

The Association Européenne des Conservatoires, Académies de Musique et Musikhochschulen (AEC) has developed learning outcomes specific to higher music education (HME). The development of these AEC Learning Outcomes (AEC LOs) began in 2001 and culminated in their publication in 2009 as a key part of the document *Reference Points for the Design and Delivery of Degree Programmes in Music*, one of the subject-based texts produced as part of the *Tuning project*.² The AEC LOs have now been revised to ensure their continued fitness for purpose in defining the skills, competences and knowledge required by graduating students in HME.³

¹ Source: the European Qualifications Framework (EQF). The EQF is a common European reference framework which helps communication and comparison between national qualifications systems across Europe. More detailed information is available at www.ec.europa.eu/plotaus/content/how-does-eqf-work.

² For more information about the *Tuning project*, please visit www.tuningacademy.org.

³ The revision of the AEC LOs took place in the context of the *FULL SCORE* project (2014-2017). More information about the *FULL SCORE* project, as well as detailed information about the *FULL SCORE* Learning Outcomes Working Group and the revision process, can be found at www.aec-music.eu and in the 'AEC Learning Outcomes. Background to the 2017 Revision Process' document, which is available for download in the publications section of the AEC website (www.aec-music.eu/publications).

The AEC LOs were created to:

- assist institutions in implementing the requirements of the Bologna Process reforms and, more specifically, in (re-)designing curricula and adopting a student- and competence-oriented approach to curriculum design;
- facilitate the international recognition of students' studies and qualifications, and increase compatibility and transparency within and beyond the HME sector;
- provide current or potential students, employers and other stakeholders with a clear presentation of the main aspects of a HME curriculum and its opportunities;
- serve as reference point for institutions and relevant stakeholders within quality assurance and accreditation processes in HME;
- help employers and other stakeholders to understand the competences of musicians they hire.

1.3 What are the benefits of using learning outcomes?

For all stakeholders – students, teachers, institutional managers and employers – there are demonstrable benefits to derive from engagement with learning outcomes.

For **students**, learning outcomes increase transparency about:

- the mission of the institution;
- the purpose and educational goals of the programme (i.e. the programme learning objectives);
- the goals they will be assessed against (i.e. the assessment criteria).

For **teachers**, learning outcomes increase transparency about:

- the relationship between the programme of study and the mission of the institution;
- the focus, priorities and overall objectives of the programme of study;

- options and opportunities for the development of course outlines, teaching content and/or supporting materials;
- options and opportunities for the creation of holistic assessments which enable students to achieve the intended programme learning outcomes.

For the **institutional managers**, learning outcomes provide a framework for:

- the development of programme-specific objectives appropriate to their institutional mission, context and purpose;
- challenging themselves and their programme teams in defining the purpose, value and nature of their offer;
- the development of curricula to support knowledge and skill acquisition and enable assessment of learning;
- the development of appropriate resources and curricular materials to support a programme's objectives;
- supporting teaching staff to enable students to achieve educational goals which meet institutional or national benchmark expectations and as scrutinised within quality management, enhancement, review and assurance processes;
- benchmarking the content of programmes against the learning outcomes of similar programmes, especially in the context of (the development of) joint programmes.

For **employers**, learning outcomes increase transparency about:

- what knowledge, skills and competencies graduates of a particular institution will have acquired on completion of a particular programme of study.

Essentially, learning outcomes can be used by all stakeholders as a tool to engage in discussions about what the priorities within curricula are or could be.

1.4 How are the AEC Learning Outcomes structured?

The AEC LOs are structured into:

- practical (skills-based) outcomes;
- theoretical (knowledge-based) outcomes;
- generic outcomes.

This threefold structure is used in order to provide consistency between the AEC LOs and the EQF, upon which all national qualification frameworks within the European Higher Education Area are based. Within the EQF, learning is described as acquiring:

- skills: described as cognitive (involving the use of logical, intuitive and creative thinking) and practical (involving manual dexterity and the use of methods, materials, tools and instruments);⁴
- knowledge: described as theoretical and/or factual;⁵
- competences: described in terms of responsibility and autonomy.⁶

In the tables hereafter, the AEC LOs are presented in three columns. Each of the columns corresponds to one of the three types of outcomes (practical, theoretical and generic). This structure enables the expression of three different aspects of the various areas of learning relevant to musicians (such as artistic expression, improvisation, verbal and written communication, etc.). In this way, each learning outcome is linked vertically to the other learning outcomes (each line corresponding to an area of learning), and at the same time reinforces the skills, knowledge and competences linked to particular areas of learning horizontally.

The AEC LOs are structured to express achievement arising from each of the three main cycles:

- 1st cycle (Bachelor);
- 2nd cycle (Master);
- 3rd cycle (Doctoral).⁷

⁴ 'Skills' means the ability to apply knowledge and use know-how to complete tasks and solve problems.

⁵ 'Knowledge' means the outcome of the assimilation of information through learning. Knowledge is the body of facts, principles, theories and practices that is related to a field of work or study.

⁶ 'Competence' means the proven ability to use knowledge, skills and personal, social and/or methodological abilities, in work or study situations and in professional and personal development.

⁷ These three cycles correspond to levels 6, 7 and 8 as expressed in the EQF.

The learning outcomes for each of these three individual cycles are provided in separate tables. In the tables, each learning outcome is identified by a code, for example: '2.B.8.'. The code should be interpreted as follows:

- the first number indicates the relevant cycle (1 for Bachelor, 2 for Master, 3 for Doctoral);
- the letter refers to the type of learning outcome (A for practical outcomes, B for theoretical outcomes, C for generic outcomes);
- the last number is a reference number.

The example '2.B.8' thus refers to a theoretical learning outcome in the second cycle. It should be noted that there is no implied hierarchy among the AEC LOs: the last number in each code is merely a reference number provided to facilitate referring to specific learning outcomes. The numbering does not imply relative importance.

1.5 How do the AEC Learning Outcomes relate to the Polifonia/Dublin Descriptors?

The AEC LOs and the *Polifonia/Dublin Descriptors* form together a European Sectoral Qualifications Framework for Higher Music Education which institutions can relate their study programmes to.

The *Polifonia/Dublin Descriptors* provide general statements of the typical achievement of students who are awarded a qualification on successful completion of the first, second or third cycle of their HME studies. The *Polifonia/Dublin Descriptors* can further assist HME institutions in comparing their programmes with other programmes across the European Higher Education Area.

The initial version of the AEC LOs was mapped against the *Polifonia/Dublin Descriptors* and the AEC LOs 2017 still closely relate to them. The *Polifonia/Dublin Descriptors*, as well as more information about their link with the AEC LOs, can be found in the document *Reference Points for the Design and Delivery of Degree Programmes in Music*.⁸

⁸ The *Reference Points for the Design and Delivery of Degree Programmes in Music* publication is available for download in the publications section of the AEC website (www.aec-music.eu/publications).

2. AEC Learning Outcomes 2017

2.1 AEC Learning Outcomes: 1st cycle

At the completion of their 1st cycle studies, and as appropriate to their discipline or genre, students are expected to be able to:⁹

A. Practical (skills-based) outcomes	B. Theoretical (knowledge-based) outcomes	C. Generic outcomes
1.A.1. Demonstrate ability to realise, recreate, create, manipulate and/or produce music as appropriate within their discipline or genre for practical purposes and settings. 1.A.2. Demonstrate effective and professionally appropriate study, practice and rehearsal techniques. 1.A.3. Demonstrate evidence of craft skills in relation to a variety of representative repertoire, styles, etc. 1.A.4. Recognise, interpret, manipulate, realise and/or memorise the materials of music through notation and/or by ear.¹⁰ 1.A.5. Engage musically in varied ensemble and other collaborative contexts, including those which go beyond the discipline of music. 1.A.6. Demonstrate improvisational fluency, interrogating, shaping and/or creating music in ways which go beyond the notated score. 1.A.7. Identify key questions about, and undertake self-reflective enquiry into, their own artistic practice. 1.A.8. Explore, evaluate, apply and challenge existing scholarship, research and performing practices. 1.A.9. Utilise appropriate oral, digital and practical formats to disseminate information and ideas about music. 1.A.10. Communicate information, ideas, problems and solutions to both specialist and non-specialist audiences through a range of media and presentation formats. 1.A.11. Use appropriate digital technology to learn, create, record, produce and disseminate musical materials. 1.A.12. Evidence skills in the use of new media for promotion and dissemination.	1.B.1. Demonstrate knowledge of practices, languages, forms, materials, technologies and techniques in music relevant to the discipline, and their associated texts, resources and concepts. 1.B.2. Exhibit sound knowledge of the theoretical and historical contexts in which music is practiced and presented, including a range of musical styles and their associated performing traditions. 1.B.3. Exhibit comprehensive knowledge of relevant representative repertoire within their area of musical study, demonstrating the ability to create and provide coherent musical experiences and interpretations.¹¹ 1.B.4. Draw upon knowledge and experience of known repertoire and styles to explore and engage with new and challenging repertoire and styles. 1.B.5. Demonstrate knowledge of practices, languages, forms, materials, technologies and techniques in music and their associated texts, resources and concepts. 1.B.6. Recognise, internalise and respond to the fundamental processes which underlie improvisation and recreate musical materials aurally and/or in written form. 1.B.7. Evidence understanding of the means by which musicians can develop, research and evaluate ideas, concepts and processes through creative, critical and reflective thinking and practice. 1.B.8. Demonstrate knowledge of – and ability to gather and utilise relevant information found within – libraries, internet repositories, museums, galleries and other relevant sources. 1.B.9. Identify a range of strategies to interpret, communicate and present ideas, problems and arguments in modes suited to a range of audiences.	1.C.1. Demonstrate systematic analytical and processing skills and the ability to pursue these independently and with tenacity. 1.C.2. Demonstrate strong self-motivation and self-management skills, and the ability to undertake autonomous self-study in preparation for continual future (life-long) learning and in support of a sustainable career. 1.C.3. Demonstrate a positive and pragmatic approach to problem solving. 1.C.4. Evidence ability to listen, collaborate, voice opinions constructively, and prioritise cohesion over expression of individual voice. 1.C.5. Evidence flexibility, the ability to rapidly synthesise knowledge in real time, and suggest alternative perspectives. 1.C.6. Recognise the relevance of, and be readily able to adapt, previously learned skills to new contexts. 1.C.7. Develop, research and evaluate ideas, concepts and processes through creative, critical and reflective thinking and practice. 1.C.8. Respond creatively and appropriately to ideas and impetus from others, exhibiting tenacity and the ability to digest and respond to verbal and/or written feedback. 1.C.9. Exhibit ability to utilise and apply a range of technology in relation to their music making, including the promotion of their professional profile. 1.C.10. Project a confident and coherent persona appropriate to context and communicate information effectively, presenting work in an accessible form and demonstrating appropriate IT and other presentational skills as required. 1.C.11. Making use of their imagination, intuition and emotional understanding, think and work creatively, flexibly and adaptively.

⁹ Nota bene (NB) students should be aware of the interrelationships and interdependencies between outcomes.

¹⁰ 'Manipulate' should be understood as 'compose', 'arrange', etc. 'Musical materials' include signs, symbols and structures.

¹¹ NB in this context the word 'repertoire' should be understood to include an original work or production created by an individual composer, performer or ensemble.

A. Practical (skills-based) outcomes

- 1.A.13.** Demonstrate a range of communication, presentation and self-management skills associated with public performance.
- 1.A.14.** Recognise and respond appropriately to a range of performing contexts, spaces and environments.
- 1.A.15.** Recognise, reflect upon and develop their own personal learning style, skills and strategies.
- 1.A.16.** Lead and/or support learning and creative processes in others, creating a constructive learning environment.
- 1.A.17.** Engage with a range of audience and/or participant groups across a range of professional working contexts.
- 1.A.18.** Exhibit awareness of, and actively engage with, issues affecting the personal (physical and mental) health and wellbeing of musicians.
- 1.A.19.** Develop artistic concepts and projects and the capacity to present these professionally to potential clients and audiences.

B. Theoretical (knowledge-based) outcomes

- 1.B.10.** Display knowledge of a range of ways that technology can be used in the creation, dissemination and performance of music.
- 1.B.11.** Demonstrate knowledge of appropriate communication theories and their applications.
- 1.B.12.** Identify a range of professional working environments and contexts, reflecting on the role of the musician in contemporary society.
- 1.B.13.** Recognise the skill demands of local, national and international music markets.
- 1.B.14.** Display knowledge of key financial, business and legal aspects of the music profession.
- 1.B.15.** Exhibit familiarity with concepts and practices of pedagogy, in particular strategies to motivate and facilitate musical creativity and learning.
- 1.B.16.** Demonstrate awareness of the legal and ethical frameworks relating to intellectual property rights, and the ability to take appropriate steps to safeguard innovation.

C. Generic outcomes

- 1.C.12.** Recognise and reflect on diverse social, cultural and ethical issues, and apply local, national and international perspectives to practical knowledge.
- 1.C.13.** Engage with individuals and groups, demonstrating sensitivity to diverse views and perspectives, and evidencing skills in teamwork, negotiation, leadership, project development and organisation as required.
- 1.C.14.** Recognise and respond to the needs of others in a range of contexts.
- 1.C.15.** Recognise the physiological and psychological demands associated with professional practice, and evidence awareness of – and preparedness to engage with as needed – relevant health and wellbeing promotion initiatives and resources.
- 1.C.16.** Exhibit a long-term (life-long) perspective on individual artistic development, demonstrating an inquiring attitude, and regularly evaluating and developing artistic and personal skills and competences in relation to personal goals.

2.2 AEC Learning Outcomes: 2nd cycle

Building on the skills acquired in the 1st cycle, at the completion of their 2nd cycle studies, and as appropriate to their discipline or genre, students are expected to be able to:¹²

A. Practical (skills-based) outcomes

- 2.A.1.** Realise, recreate, create, manipulate and/or produce music to a high professional level, expressing their own artistic concepts and reflecting a well-developed musical personality.
- 2.A.2.** Evidence sophisticated craft skills in relation to the repertoire, styles, etc. of their discipline or genre.
- 2.A.3.** Demonstrate breadth and/or depth of specialist knowledge in relation to their area of study evidencing fluency across a range of styles and/or a distinctive and individual voice in one particular style.

B. Theoretical (knowledge-based) outcomes

- 2.B.1.** Demonstrate sophisticated knowledge of practices, languages, forms, materials, technologies and techniques in music relevant to their core and, as appropriate, related disciplines, and their associated texts, resources and concepts.
- 2.B.2.** Exhibit comprehensive knowledge of repertoire within their area of musical study,¹³ demonstrating a sophisticated level of skill in creating and providing coherent musical experiences and interpretations which engage with both well- and lesser-, or unknown repertoire.
- 2.B.3.** Develop and extend their knowledge of the theoretical and historical contexts in which music is practiced and presented.

C. Generic outcomes

- 2.C.1.** Exhibit sophisticated skills in critical thinking and critical awareness.
- 2.C.2.** Demonstrate independence in all aspects of learning, social interaction, and opportunity identification.
- 2.C.3.** Exhibit confidence and competence in the use of a range of communication and social skills as appropriate to context.
- 2.C.4.** Exhibit appropriate leadership, teamwork, negotiation and/or coordination skills, taking account of a variety of artistic contexts.
- 2.C.5.** Evidence ability to integrate knowledge drawn from a variety of contexts or perspectives.

¹² NB students should be aware of the interrelationships and interdependencies between outcomes.

¹³ NB in this context the word 'repertoire' should be understood to include an original work or production created by an individual composer, performer or ensemble.

A. Practical (skills-based) outcomes

- 2.A.4.** Demonstrate ability to create, realise and express their own artistic concepts, ensuring that any areas of relative weakness in relation to practice, rehearsal, reading, aural, creative and re-creative skills have been addressed.
- 2.A.5.** Play a leading role in ensemble and/or other collaborative activity.
- 2.A.6.** Demonstrate a high level of improvisational fluency.
- 2.A.7.** Evidence ability to develop, research and evaluate ideas, concepts and processes as appropriate within their discipline, genre, area of study, and/or own artistic practice.
- 2.A.8.** Demonstrate excellent command in a range of communication modes associated with their practice and its presentation to both specialist and non-specialist audiences.
- 2.A.9.** Exhibit competence in technological utilisation and application.
- 2.A.10.** Take responsibility for the engagement between context, audience and musical material, projecting their ideas fluently and with confidence in a wide variety of performance settings.
- 2.A.11.** Within the context of the musical learning environment, recognise and identify individual learners needs, and exhibit the ability differentiate and facilitate activity accordingly.
- 2.A.12.** Engage with a significantly level of critical self-reflection in relation to their own personal learning style, skills and strategies.
- 2.A.13.** Evidence ability to translate theoretical knowledge into practical activities to enable musical learning and creative processes in others.
- 2.A.14.** Demonstrate sensitivity with regard to the subjects of their research, respecting diversity in the characteristics of individuals and contexts, and considering the ethical dimensions of their work.
- 2.A.15.** In relation to relevant self-identified professional pathways or opportunities, demonstrate sophisticated understanding of the working field, and identify and formulate strategies for developing engagement with them.

B. Theoretical (knowledge-based) outcomes

- 2.B.4.** Exhibit knowledge of musical styles and a sophisticated and critical understanding of their associated performing traditions.
- 2.B.5.** Develop, present and realise programmes that are coherent and suitable to a wide range of different performing contexts.
- 2.B.6.** Exhibit sophisticated and embodied knowledge of improvisational patterns and processes, and the ability to apply these freely in a variety of contexts.
- 2.B.7.** Evidence understanding of a range of sophisticated investigative techniques, enabling the application of selected approaches to develop, frame, research and evaluate ideas, concepts and processes as appropriate within their discipline, genre, area of study and/or artistic practice.
- 2.B.8.** Identify and utilise relevant literature and/or other resources as appropriate to inform their practice and development within their discipline, genre, and/or area of study.
- 2.B.9.** Identify and employ sophisticated research, study, communication and presentation techniques to independently develop and deliver an extended and/or in-depth artistic project.
- 2.B.10.** Utilise specific technologies to enable the creation, dissemination and/or performance of music appropriate to their discipline, genre, area of study and/or artistic practice.
- 2.B.11.** Demonstrate a thorough understanding of pedagogical theories relevant to music education in one or more specific educational contexts.
- 2.B.12.** Demonstrate a thorough understanding of the role of the musician in contemporary society, researching, engaging with and reflecting upon specific relevant professional working environments and contexts.

C. Generic outcomes

- 2.C.6.** Demonstrate independent thought supported by rational and evidence-based application of knowledge in undertaking tasks that may be:
- extended and complex
 - in new or unfamiliar contexts
 - based upon incomplete or limited information.
- 2.C.7.** Recognise the interrelationship between theory and practice, and apply such knowledge to underpin and strengthen their own artistic development.
- 2.C.8.** Demonstrate ability and willingness to communicate knowledge and ideas through modes other than notation, performance and/or other musical outputs (recordings, etc.).
- 2.C.9.** Consistently analyse, interrogate, utilise, and respond creatively and appropriately to verbal and/or written feedback, ideas and impetus from others.
- 2.C.10.** Initiate activities or projects, and work with others through interaction or collaboration.
- 2.C.11.** Exhibit sophisticated and appropriate public presentation skills in all aspects of their practice and activity.
- 2.C.12.** Exhibit a sensitivity to the learning styles and needs of others and ability to motivate and facilitate creativity and learning.
- 2.C.13.** Engage with individuals and/or groups as appropriate and in relation to both their own, and a wider variety of, cultural contexts.
- 2.C.14.** Engage and share information with specialist and non-specialist musicians and audiences across a broad spectrum of society, demonstrating awareness of individual and/or group reactions to such information and the ability to respond appropriately.
- 2.C.15.** Exhibit confidence in using their own psychological understanding – and their sense of their own wellbeing, and that of others – to underpin decision making in a variety of situations associated with professional practice.
- 2.C.16.** Demonstrate a positive attitude towards, willingness to engage and interest in, on-going (life-long) personal and professional development.

2.3 AEC Learning Outcomes: 3rd cycle

Building on the skills acquired in the 1st and 2nd cycles, at the completion of their studies (where appropriate, and according to the individual nature of the 3rd cycle curricula) students are expected to be able to work autonomously in the pursuit of new knowledge to:¹⁴

A. Practical (skills-based) outcomes

- 3.A.1.** Identify and contextualise dynamic research questions from their artistic practice or their musical domain to extend understanding and create new knowledge and research outputs.¹⁵
- 3.A.2.** Define, plan, manage and deliver research activities and projects, selecting and justifying appropriate methodological processes and resources, including possible funding opportunities, while recognising, evaluating and minimising any identified risks and/or negative impacts.
- 3.A.3.** Support, collaborate with and lead colleagues, using a range of practical, facilitative, communication and networking skills to influence practice and policy in diverse environments.
- 3.A.4.** Systematically and critically analyse and evaluate their own and others' research outcomes.
- 3.A.5.** Identify the value of their research outputs in social, cultural, ethical and economic terms.
- 3.A.6.** Document and demonstrate original insights and innovative solutions in the realisation, recreation, creation, manipulation and/or production within their musical activity/practice.
- 3.A.7.** Consider the impact of their research on diverse audiences and facilitate insight for both specialist and non-specialist audiences.
- 3.A.8.** Seek opportunities to exploit and further develop knowledge deriving from their research.

B. Theoretical (knowledge-based) outcomes

- 3.B.1.** Recognise, engage with, and help to maintain standards of excellence in their research field.
- 3.B.2.** Seek, discover, access, retrieve, sift, interpret, analyse, evaluate, manage, conserve and communicate knowledge derived from relevant literature and/or other resources as appropriate within their area of study and/or artistic practice.
- 3.B.3.** Identify, select and employ effective and appropriate research inquiry and dissemination techniques and methods, taking account of the needs of a range of target audiences.
- 3.B.4.** Engage with professional standards in research practice, acknowledging ethical, legal, and health and safety implications of the research undertaken, its national and international context, and the ownership rights of all those affected by their research.

C. Generic outcomes¹⁶

- 3.C.1.** Exercise professional standards in research and research integrity, adhering to and encouraging development of research and artistic practice.
- 3.C.2.** Identify key questions in relation to their area of study, consider these critically and produce innovative solutions.
- 3.C.3.** Engage with the wider community of researchers, practitioners and creators, be responsive to critical engagement with the ideas of others and receptive to critique of their own work.
- 3.C.4.** Establish and maintain cooperative relationships with peers, senior colleagues, students, artistic collaborators and other stakeholders, with sensitivity to equality, diversity and cultural context.
- 3.C.5.** Engage in research with impact and communicate its outcomes to diverse specialist and non-specialist audiences, enabling public understanding of the subject and/or wider artistic insight.
- 3.C.6.** Approach research tasks with enthusiasm, perseverance and integrity and devise strategies to unlock their own full potential.

¹⁴ NB students should be aware of the interrelationships and interdependencies between outcomes.

¹⁵ I.e. the products of research which can be published through any form of public dissemination, presentation, performance or exhibition.

¹⁶ During the revision process, the Learning Outcomes Working Group decided to retain the original structure of the 3rd cycle learning outcomes. Therefore, these are provided in two separate tables: one table with practical and theoretical outcomes, and a second table with generic outcomes.

3. Why are institutions encouraged to make use of the AEC Learning Outcomes?

First and foremost, the AEC LOs are designed to stimulate reflection, innovation and creativity within curriculum review and development within the HME sector, as well as to encourage individual institutions – and their quality assurance agencies and ministries – to recognise and celebrate good and pioneering practice in the development and delivery of learning within national systems. If embraced as a key curriculum enhancement tool, the AEC LOs:

- can aid dialogue between students, teachers, institutional managers and employers;
- stimulate new approaches to delivering, supporting and assessing learning;
- underpin the development of new partnerships and associations between HME institutions and employers;
- ensure that recent developments in the subject area, society and music industry are taken into appropriate consideration when designing educational programmes.

Importantly, however, institutions offering programmes of study in HME are also encouraged to engage with the AEC LOs because they are designed to support the sector in implementing the Bologna Process reforms. The AEC LOs aim to provide a shared understanding across the European Higher Education Area of what graduates will have achieved at any given level. At national level, ministries and quality assurance agencies have inevitably approached the creation of frameworks for the management of higher education quality from a generic perspective. Institutions within the HME sector can sometimes struggle to interpret or implement these more generic approaches, and there is an increased likelihood that different national systems – when interpreted at subject-specific level, and alongside particular national HME traditions – may

unhelpfully appear far more differentiated than is necessary or indeed accurate. Such differentiation can quickly inhibit (international) student mobility – whether during an individual's study within any given cycle, between cycles, or upon entry to the workplace – and thus inhibit the future success of students and institutions alike. This can be avoided by referencing directly to the common European music-specific AEC LOs when writing institutional or programme learning outcomes.

It should be noted that the AEC LOs are not a 'one size fits all' tool: the protection and preservation of individual institutional autonomy and diversity was a key principle of the *Tuning* project; at the same time, the independence of the academics, teachers and other subject specialists who lead curriculum development and delivery across AEC member institutions and participate in quality enhancement and review processes at local, national and international levels is prerequisite to excellence. HME institutions uphold the principles of shared and celebrated values and standards which derive from the *Tuning* project, but equally they rightly claim the ability to determine what is important to them in light of their unique national and institutional perspective, mission, vision and context. It is helpful to HME institutions to assess if, as part of their quality assurance processes, they are meeting their benchmarked goals and to provide transparency about them for all stakeholders through the learning outcomes articulated for any given programme of study. The AEC LOs seek to provide a framework which assists institutions in the HME sector in this aspiration.

Finally, institutions should be aware that the development of the AEC LOs has taken place in full synergy with the other strands of AEC's ongoing work to support and enhance the European HME sector:

- the AEC LOs have been drafted following the consultation of a wide range of stakeholders within the AEC membership and in its partner organisations. As such, they are explicitly designed to take account of the interests of the various AEC Working Groups, member institutions and partners;
- the AEC LOs have specific relevance and applicability to institutions considering to make use of the review and accreditation services of AEC's partner organisation MusiQuE – Music Quality Enhancement. MusiQuE is an independent external evaluation body which aims to assist HME institutions in their own enhancement of quality

and to improve the quality of HME across Europe and beyond. Through MusiQuE, the HME sector possesses its own *Standards for Institutional Review, Programme Review and Joint Programme Review*, which make explicit reference to the AEC LOs;¹⁷

- the development of learning outcomes specific to HME by the AEC is a significant credit to the sector, which is relevant also beyond the confines of HME.

4. How can institutions use the AEC Learning Outcomes to create programme-specific learning outcomes?

The creation of programme-specific learning outcomes is an engaging process which has been approached in diverse and creative ways in countries across the European Higher Education Area. The AEC's 2007 handbook *Curriculum Design and Development in Higher Music Education* provides a useful framework for institutional consideration when undertaking programme design, including the creation of appropriate learning outcomes.¹⁸ Building upon the principles outlined in this handbook, the following points should be particularly kept in mind when designing programme-specific learning outcomes:

- **The AEC LOs can be used as source of inspiration for the development of programme-specific learning outcomes:** Just as each individual institution possesses its own unique identity, the AEC LOs are not designed to be adopted in their entirety by any particular programme, or to be 'copy-pasted' directly into the curriculum. They should in no way be understood as focusing on the fulfilment of a set of prescriptive normative expectations, but rather be used as a source of inspiration: as examples to support and drive dialogue about the content of an institution's programmes. This dialogue should involve all stakeholders (students, teachers, institutional managers and employers) to ensure that all needs are addressed.
- **The AEC LOs represent an overarching set of skills and competences with relevance to HME:** The AEC LOs address a range of different

¹⁷ More information about the review and accreditation services of MusiQuE and the *Standards for Institutional Review, Programme Review and Joint Programme Review* can be found at the MusiQuE website (www.musique-qe.eu).

¹⁸ The *Curriculum Design and Development in Higher Music Education* handbook is available for download in the publications section of the AEC website (www.aec-music.eu/publications).

areas of learning: artistic expression, repertoire, practice (rehearsal, reading, aural, creative and re-creative), ensemble, improvisation, artistic research, verbal and written communication, technology, public performance, musicians in society, learning and teaching, and self-management (sometimes called entrepreneurship). These areas are, however, not specifically named or labelled within the AEC LOs to avoid preconceived assumptions about their relevance or relative importance within specific programme contexts. The AEC LOs should instead be read as an overarching set of skills and competences, within which each learning outcome can potentially be addressed at some point – to a greater or lesser extent as appropriate – within the programme. It should be noted that there are no compulsory learning outcomes: each institution must evolve and agree upon its own set of learning outcomes for each given programme. It is not expected that every, or indeed any, programme should or could embody all of the articulated AEC LOs. However, it is equally encouraged that institutions utilising the AEC LOs within curriculum review, design and/or enhancement processes should engage with each and every learning outcome. Doing so will ensure not only that the aspirations, assumptions and concerns of all stakeholder groups may be met in full, but also that individual institutions can explore creative solutions to more challenging and/or new areas of competence within the curriculum development process.

- **The AEC LOs are a tool to develop programme-specific learning outcomes to address specific study profiles:** The AEC LOs aim to address competences relevant to most HME programmes; they are not designed to differentiate between or express in detail outcomes associated with specific programme specialisations within the broadly defined discipline of music. Institutions therefore need to develop

their own more specific learning outcomes for such specialised study programmes.¹⁹

- **Learning outcomes should reflect the institutional vision:** Consistency between the institutional vision and mission, the programme goals and the curriculum is an essential underpinning in the work to create learning outcomes. The learning outcomes, whether developed for a programme as a whole or for a specific curriculum element or course, should reflect the institutional context, priorities and strategy.
- **Learning outcomes should be clearly expressed and communicated:** The use of clear and simple language to express learning outcomes supports their communication and comprehension to the great benefit of all stakeholder groups associated with or involved in the programme of study. Further, it is evident that the clear and well communicated LOs allow transparency in the creation of admission and assessment criteria.
- **The AEC LOs use a broad definition of 'entrepreneurship':** Underpinning the AEC LOs is an understanding of entrepreneurship as a transversal key competence as defined by the European Commission's EntreComp conceptual model: "Entrepreneurship is when you act upon opportunities and ideas and transform them into value for others. The value that is created can be financial, cultural, or social."²⁰ Entrepreneurship is therefore understood not only as a set of 'hard skills', such as business planning and marketing, but also as the ability to develop creative and purposeful ideas, to believe in one's ability, and other 'soft skills' closely associated with artistic practice. For this reason, entrepreneurship is therefore an integrated aspect of many of the AEC LOs.²¹

²⁰ Source: www.ec.europa.eu/jrc/en/entrecomp.

²¹ The work of the Polifonia Working Group on entrepreneurship provides a further useful source for developing learning outcomes in this area. More information about musical entrepreneurship is available at www.aec-music.eu/musicalentrepreneurship.

¹⁹ In the case of music pedagogy specialist programmes, there are a number of existing learning outcomes formulations which may serve as an inspiration to programme teams alongside, and in complement to, the AEC LOs: a set of learning outcomes for music teachers in schools have been developed within the framework of the *Music Education Network* project. They are available at www.menet.info. Similarly, a set of learning outcomes for vocal and instrumental teachers have been developed by the *Polifonia Working Group INVITE – International Network for Vocal and Instrumental Teacher Education* in the 2010 Handbook *Instrumental and Vocal Teacher Education: European Perspectives* which is available for download in the publications section of the AEC website (www.aec-music.eu/publications).

The Learning Outcomes Working Group (2015-2017)

Claire Mera-Nelson

(Trinity Laban Conservatoire of Music and Dance, London, United Kingdom)

Ankna Arockiam

(Royal Conservatoire of Scotland, Glasgow, United Kingdom)

Anita Debaere

(Pearle*, Performing Arts Employers Associations League Europe, Brussels, Belgium)

Ingrid Maria Hanken

(Norwegian Academy of Music, Oslo, Norway)

Jacques Moreau

(CEFEDEM Rhône-Alpes, Lyon, France)

Ester Tomasi-Fumics

(Universität für Musik und darstellende Kunst Wien, Austria)

Angelo Valori

(Conservatorio Luisa D'Annunzio, Pescara, Italy)

Jef Cox

(AEC Office, Brussels, Belgium)

Colophon

August 2017

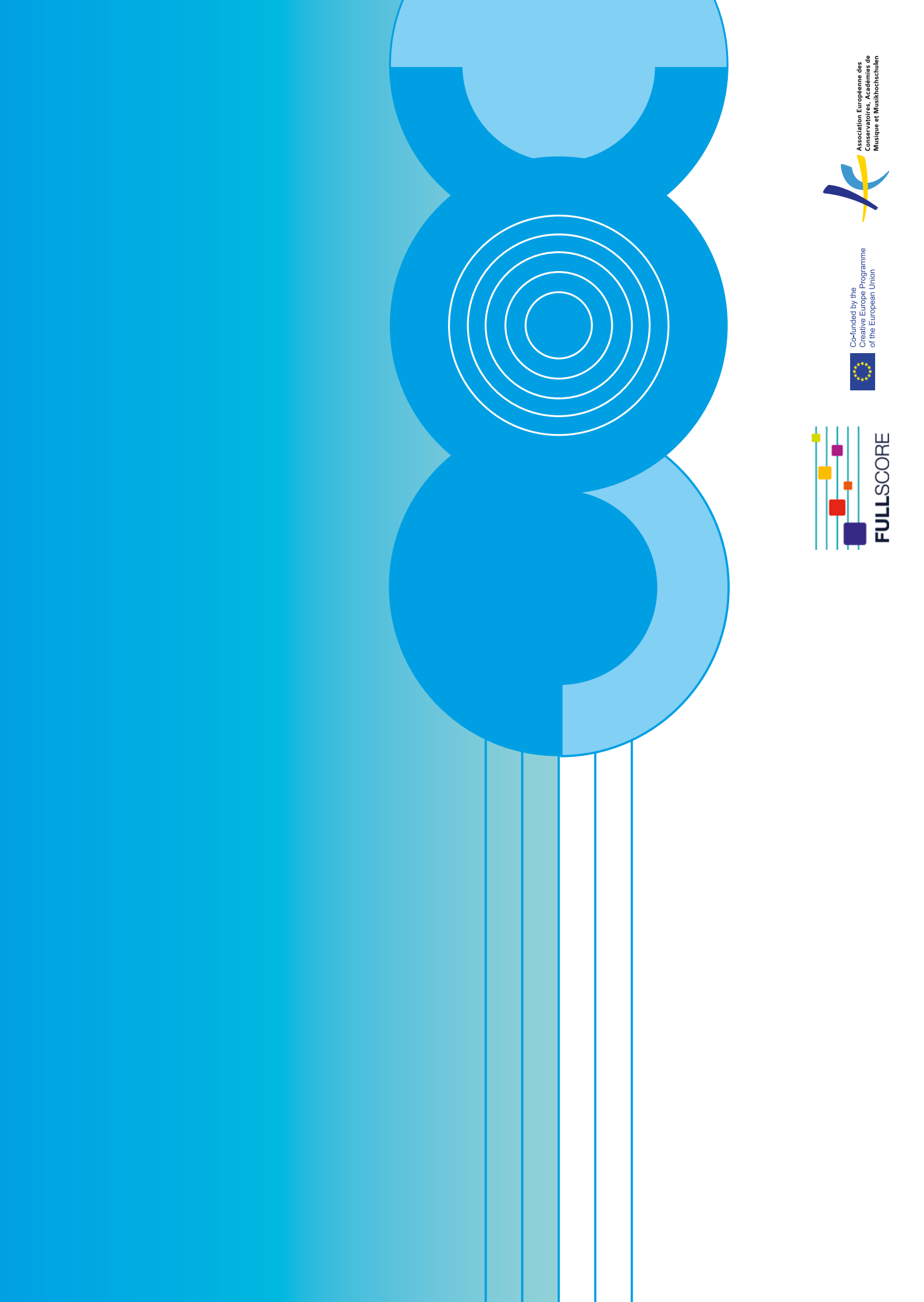
Design: Taluut

Association Européenne des Conservatoires,
Académies de Musique et Musikhochschulen (AEC)
Avenue des Celtes/Keltenlaan 20
1040 Etterbeek, Brussels
Belgium

email: info@aec-music.eu

aec-music.eu

tel: +32 2737 1670

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4

Το Γαλλικό μουσικό εκπαιδευτικό σύστημα

ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΜΟΥΣΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ

Πηγή: <https://www.aec-music.eu/services/national-overviews/france>

Μετάφραση: Δημήτρης Φωτόπουλος, Φλαουτίστας, Μέλος ΔΣ του Π.Σ.Α.Ω.Μου.Σ
Επιμέλεια: Όλγα Καλογρηάδου, Κιθαρίστρια, Γενική Γραμματέας του Π.Σ.Α.Ω.Μου.Σ

1^η ΕΝΟΤΗΤΑ / ΑΝΩΤΕΡΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Α) ΑΝΩΤΕΡΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ & ΣΥΓΚΛΙΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΜΠΟΛΩΝΙΑ

Η ανώτερη εκπαίδευση (higher education) σχετικά με τη μουσική στη Γαλλία παρέχεται μέσω δύο υπουργείων, του **Εθνικού Υπουργείου Παιδείας** και του **Υπουργείου Πολιτισμού και Επικοινωνιών**.

1. Υπό την αιγίδα του Εθνικού Υπουργείου Παιδείας λειτουργούν:

- 27 πανεπιστήμια που παρέχουν κατάρτιση τριών κύκλων σχετικά με τη θεωρητική γνώση της μουσικής, η οποία με τη σειρά της οδηγεί σε καριέρα κυρίως στην έρευνα, στη μουσικολογία και στη γενική διδασκαλία της μουσικής (γυμνάσια, λύκεια και πανεπιστήμια).
- Επιπροσθέτως, παρέχονται μαθήματα μουσικής διοίκησης και διαχείρισης (management), διεύθυνσης χορωδίας, ηχητικού σχεδιασμού και πολιτιστικών παρεμβάσεων.
- Οι μαθητές μπορούν να μπουν στο πανεπιστήμιο μετά την αποφοίτησή τους από το λύκειο.
- Οι βαθμίδες είναι : Δίπλωμα (Bachelor – τέλος του 1ου κύκλου), Μεταπτυχιακό (Master – τέλος του 2ου κύκλου) και Διδακτορικό (Doctorate – τέλος του 3ου κύκλου).
- Οι κλάδοι της μουσικολογίας διδάσκονται τόσο στα πανεπιστήμια (Υπουργείο Παιδείας) όσο και στα δύο εθνικά Ωδεία του Παρισιού και της Λυών (Υπουργείο Πολιτισμού και Επικοινωνίας, βλ. παρακάτω).

2. Το Υπουργείο Πολιτισμού και Επικοινωνίας επιβλέπει την **επαγγελματική ανώτερη εκπαίδευση** (professional higher education) για τις σκηνικές (παραστατικές) τέχνες και έχει υπό την αιγίδα του μουσικά ιδρύματα διαφορετικών τύπων που παρέχουν διπλώματα στα 3 τελικά επίπεδα του Συστήματος της Μπολωνία (σύμφωνα με το σύστημα EQF/ΕΠΠ) και συγκεκριμένα:

- **Δύο Ανώτατες Εθνικές Ακαδημίες Μουσικής και Χορού**, (*Conservatoire National Supérieur de Musique et de Danse CNSMD*) μία στο Παρίσι και μία στη Λυών, που απονέμουν διπλώματα από τα επίπεδα EQF /ΕΠΠ από το 6 έως το 8.
- **Δέκα Κέντρα Ανώτατης Μουσικής Εκπαίδευσης** (*Rôles d'enseignement supérieur de la musique PESM*), τα οποία απονέμουν διπλώματα στο επίπεδο EQF/ΕΠΠ 6, μερικά από αυτά παρέχουν επίσης διπλώματα στο επίπεδο 7 σε συνεργασία με κάποιο πανεπιστήμιο.
- **Τρία εκπαιδευτικά κέντρα για δασκάλους χορού και μουσικής** (*Centre de Formation des Enseignants de la Danse et de la Musique, CEFEDM*), τα οποία παρέχουν διπλώματα στο επίπεδο EQF/ΕΠΠ 6.
- **Εννέα εκπαιδευτικά κέντρα για «παρεμβατικούς» δασκάλους μουσικής** σε παιδικούς σταθμούς και στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση (*Centres de formation des musiciens intervenants, CFMI*) που παραδίδουν διπλώματα στο επίπεδο EQF 6 /ΕΠΠ. Ένα από τα 9 CFMI που βρίσκεται στη Λυών, παρέχει δίπλωμα στο επίπεδο EQF/ΕΠΠ 7.
- **Ένα ιδιωτικό ίδρυμα** το «*Center des Musiques Didier Lockwood*» (*CMDL*) που συνεργάζεται με ένα **Κέντρο Ανώτατης Μουσικής Εκπαίδευσης**, το «*Pôle Supérieur Paris*

Boulogne Billancourt» (PSPBB) ικανό να απονείμει δίπλωμα 1ου κύκλου στην ποπ και την τζαζ (επίπεδο 6 του EQF/ΕΠΠ).

Το σύστημα της Μπολόνια και το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (ΕΠΠ/EQF***) εφαρμόζεται πλήρως στη Γαλλία, τόσο όσον αφορά στην επαγγελματική μουσική εκπαίδευση (ερμηνευτές, θεωρητικοί, συνθέτες κλπ) από το 2008 όσο και ως προς την εκπαίδευση καθηγητών/δασκάλων μουσικής από τον Ιούλιο του 2016.

(***)ΣτΜ: Το **Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων - European Qualifications Framework (ΕΠΠ/EQF)** λειτουργεί ως εργαλείο μετάφρασης για να καταστήσει τα εθνικά προσόντα πιο ευανάγνωστα σε όλη την Ευρώπη, προωθώντας την κινητικότητα των εργαζομένων και των μαθητών μεταξύ των χωρών και διευκολύνοντας τη διά βίου μάθηση. Το ΕΠΠ στοχεύει να συσχετίσει τα εθνικά συστήματα προσόντων διαφορετικών χωρών με ένα κοινό ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς. Τα άτομα και οι εργοδότες θα μπορούν να χρησιμοποιούν το ΕΠΠ για καλύτερη κατανόηση και σύγκριση των επιπέδων προσόντων διαφορετικών χωρών και διαφορετικών συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης. Από το 2012, όλα τα νέα προσόντα που εκδίδονται στην Ευρώπη αναφέρονται σε κατάλληλο επίπεδο EQF.

Β) ΟΙ ΣΠΟΥΔΕΣ

- Η είσοδος στα ανωτέρω μουσικά ιδρύματα ανώτερης εκπαίδευσης που εποπτεύονται από το Υπουργείο Πολιτισμού και Επικοινωνίας, γίνεται με εισαγωγικές εξετάσεις.
- Η διδασκαλία, όσον αφορά στα προσόντα των καθηγητών, είναι οργανωμένη σε τρία επίπεδα, σύμφωνα με το γαλλικό Υπουργείο Εργασίας: επίπεδο 1 = EQF(*)/ΕΠΠ επίπεδο 8; επίπεδο 2 = EQF/ΕΠΠ επίπεδο 7; επίπεδο 3 = EQF/ΕΠΠ επίπεδο 6).
- Το γαλλικό σύστημα, για τα μουσικά ιδρύματα ανώτερης εκπαίδευσης και τους τίτλους που απονέμονται, προβλέπει τα εξής: το επίπεδο III αντιστοιχεί στο επίπεδο EQF/ΕΠΠ 5, το επίπεδο II έως το επίπεδο 6 του EQF/ΕΠΠ και το επίπεδο I έως τα επίπεδα 7 και 8 του EQF/ΕΠΠ.
- Λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες του γαλλικού συστήματος, τα διπλώματα του Υπουργείου Πολιτισμού στο επίπεδο III (επίπεδο EQF/ΕΠΠ 6) **δεν είναι πλήρως ισοδύναμα με το δίπλωμα Bachelor**, καθώς μόνο το Πανεπιστήμιο μπορεί να απονείμει το πτυχίο αυτό. **Αυτά τα διπλώματα επιπέδου III (επίπεδο EQF/ΕΠΠ 6) που χορηγούνται από κάθε ίδρυμα, πρέπει να συνδεθούν με πανεπιστημιακή άδεια για να αναγνωρισθεί ως πλήρες πτυχίο.**
- Όλα αυτά τα μουσικά ιδρύματα, απονέμουν επαγγελματικά διπλώματα που προετοιμάζουν τους μαθητές για τα ακόλουθα επαγγέλματα:
 - Ερμηνευτής (σολίστ, μουσικός για Μουσική Δωματίου, μουσικός Ορχήστρας).
 - Συνθέτης, Διευθυντής ορχήστρας, Τεχνικός ήχου (Sound Engineer).
 - Καθηγητές μουσικής που παρέχουν ατομικά ή ομαδικά μαθήματα σε μια σειρά από μουσικά ιδρύματα που μπορούν να απασχολούνται από τοπικά μουσικά σχολεία σε περιφερειακά ωδεία, ακόμη και σε ιδρύματα ανώτερης μουσικής εκπαίδευσης.
 - Καθηγητές μουσικής που καθοδηγούν ομάδες σε νηπιαγωγεία ή δημοτικά σχολεία.

Γ) ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

- Οι Ανώτατες Εθνικές Ακαδημίες Μουσικής και Χορού (CNSMD) χρηματοδοτούνται από το κράτος.
- Τα Κέντρα Εκπαίδευσης για διδάσκοντες χορό και μουσική CEFEDM (Centers de formation des enseignants de la danse et de la musique) και τα Κέντρα Ανώτατης Μουσικής Εκπαίδευσης χρηματοδοτούνται τόσο από το κράτος όσο και από τις τοπικές αρχές.
- Τα εκπαιδευτικά κέντρα CFMI χρηματοδοτούνται από το Υπουργείο Πολιτισμού (65-70%), και από το Υπουργείο Παιδείας (30-35%). Αυτό κατανέμεται σε ποσοστό περίπου 90-95% στην κρατική χρηματοδότηση και 5-10% στην περιφερειακή χρηματοδότηση.

Δ) ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Τα προγράμματα σπουδών για επαγγελματική μουσική κατάρτιση ελέγχονται από το κράτος.

Ε) ΕΙΔΗ ΣΠΟΥΔΩΝ

- **Κλασική μουσική** (πρώιμη έως σύγχρονη μουσική): Σε όλα τα ιδρύματα
- **Jazz**: Στις Ανώτατες Εθνικές Ακαδημίες και σε μερικά Κέντρα Ανώτατης Μουσικής Εκπαίδευσης
- **Ροκ**: Σε μερικά Κέντρα Ανώτατης Μουσικής Εκπαίδευσης
- **Παραδοσιακή και παγκόσμια μουσική**: Σε ορισμένα Κέντρα Ανώτατης Μουσικής Εκπαίδευσης

ΣΤ) ΚΥΚΛΟΙ ΣΠΟΥΔΩΝ

- 1ος κύκλος: 3 χρόνια
- 2ος κύκλος: 2 χρόνια
- 3ος κύκλος: 3 χρόνια

Σημείωση:

- Ορισμένα Κέντρα Ανώτατης Μουσικής Εκπαίδευσης (*Rôles enseignement*) προσφέρουν προγράμματα σε επίπεδο Master σε συνεργασία με κάποιο πανεπιστήμιο.
- Ορισμένα πανεπιστήμια προσφέρουν προγράμματα ερμηνείας (*performance*) σε συνεργασία με Περιφερειακά ωδεία CRR, χωρίς την διαπίστευση του Υπουργείου Πολιτισμού.

Ζ) ΤΙΤΛΟΙ ΣΠΟΥΔΩΝ

1ος ΚΥΚΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

- **Ανώτατο Εθνικό Μουσικό Επαγγελματικό Δίπλωμα** - *Diplôme national supérieur professionnel de musicien (DNSPM)* που προσφέρεται από:
 - τις Ανώτατες Εθνικές Ακαδημίες Μουσικής και Χορού (*Conservatoires National Supérieur de Musique et de Danse CNSMD*)
 - τα Κέντρα Ανώτατης Μουσικής Εκπαίδευσης (*Pôles d'enseignement supérieur de la musique PESM*).

Αυτά τα ιδρύματα χρειάζονται μία συνεργασία με ένα πανεπιστήμιο για να επιτρέψουν στους σπουδαστές τους να αποκτήσουν μία αδειοδότηση προκειμένου να αναγνωριστεί το πτυχίο τους ως Bachelor.

- **Κρατικό δίπλωμα Καθηγητή Μουσικής** - *Diplôme d'État de professeur de musique (DE)* που προσφέρεται από:
 - τις Ανώτατες Εθνικές Ακαδημίες Μουσικής και Χορού, (*Conservatoires National Supérieur de Musique et de Danse CNSMD*)
 - τα Κέντρα Ανώτατης Μουσικής Εκπαίδευσης (*Pôles d'enseignement supérieur de la musique PESM*) με 180 ECTS
- **Πανεπιστημιακό Δίπλωμα για δασκάλους μουσικής σε παιδικούς σταθμούς και στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση** - (*Diplôme Universitaire de Musicien Intervenant (DUMI)*) που προσφέρεται από:
 - τα Κέντρα Εκπαίδευσης «παρεμβατικών» μουσικών» (*Centres de Formation des Musiciens Intervenantes CFMI*)

2ος ΚΥΚΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Προσφέρεται από τις Ανώτατες Εθνικές Ακαδημίες Μουσικής και Χορού (*Conservatoires National Supérieur de Musique et de Danse CNSMD*)

- **Μεταπτυχιακό (Master)**
- **Πιστοποιητικό ικανότητας για τις λειτουργίες του Καθηγητή Μουσικής / Κρατικό δίπλωμα διδασκαλίας** (*Certificat d'aptitude aux fonctions de Professeur de musique CA*). Αυτό το "επαγγελματικό" δίπλωμα είναι επίσης ισοδύναμο με ένα μεταπτυχιακό στην παιδαγωγική με 120 ECTS.

3ος ΚΥΚΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Προσφέρεται από τις Ανώτατες Εθνικές Ακαδημίες Μουσικής και Χορού (*Conservatoires National Supérieur de Musique et de Danse CNSMD*)

- **Διδακτορικό**

Σημείωση: οι δύο Ανώτατες Εθνικές Ακαδημίες (CNSMD) προσφέρουν επίσης ένα «Καλλιτεχνικό δίπλωμα» (Artist Diploma) που είναι ένα μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών το οποίο όμως δεν αποδίδει δίπλωμα 3ου κύκλου (διδακτορικό).

Η) ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΕΙΣ

1. Στην Ανώτατη Εθνική Ακαδημία Μουσικής και Χορού του Παρισιού (*Conservatoire National Supérieur de Musique et de Danse de Paris CNSMDP*) :

- Φοιτητές τεχνικοί ήχου: τεχνικός ήχου ή καλλιτεχνικός διευθυντής μουσικών ηχογραφήσεων με ή χωρίς οπτικά γραφικά. Μουσική επένδυση (*soundtrack*) σύλληψη και εκτέλεση. Μουσικός ή καλλιτεχνικός σύμβουλος, σχεδιασμός ήχου, μίξη για παραγωγή με βάση την εικόνα.
- Φοιτητές για την υποστήριξη και την καθοδήγηση τραγουδιστών: φωνητικοί εκγυμναστές, διευθυντές χορωδιών, διευθυντές λυρικών καλλιτεχνών, μουσικοί και φωνητικοί σύμβουλοι για λυρικά θέατρα.
- Φοιτητές φωνητικής: να εκπαιδεύσουν «ολοκληρωμένους» καλλιτέχνες που μπορούν να συμμετέχουν σε διαφορετικούς επαγγελματικούς τομείς: όπερα, ρεσιτάλ, χορωδία, φωνητικά σύνολα, παιδαγωγική.
- Φοιτητές μουσικολογίας και μουσικής ανάλυσης: έρευνα, ανάπτυξη προγραμμάτων, διδασκαλία.
- Φοιτητές οργανικής ερμηνείας: στους τομείς της πρώιμης μουσικής, των σύγχρονων και κλασικών ορχηστρικών κλάδων και της τζαζ, που οδηγούν στα επαγγέλματα του σολίστ, του μουσικού της μουσικής δωματίου, του μουσικού ορχήστρας και του συνοδού.
- Σύνθεση: συνθέτες, μεταγραφείς, ενορχηστρωτές.
- Διεύθυνση ορχήστρας: Διευθυντές ορχήστρας.

2. Στην Ανώτατη Εθνική Ακαδημία Μουσικής και Χορού της Λυών (*Conservatoire National Supérieur de Musique et de Danse de Lyon CNSMDL*) :

- Φοιτητές για την υποστήριξη και την καθοδήγηση τραγουδιστών: φωνητικοί εκγυμναστές, διευθυντές λυρικών καλλιτεχνών, μουσικοί και φωνητικοί σύμβουλοι για λυρικά θέατρα.
- Φοιτητές φωνητικής: να εκπαιδεύσουν «ολοκληρωμένους» καλλιτέχνες που μπορούν να συμμετέχουν σε διαφορετικούς επαγγελματικούς τομείς: όπερα, ρεσιτάλ, χορωδία, φωνητικά σύνολα, παιδαγωγική.
- Μαθητές μουσικολογίας και ανάλυσης: έρευνα, ανάπτυξη προγραμμάτων, διδασκαλία.
- Φοιτητές οργανικής ερμηνείας: στους τομείς της πρώιμης μουσικής, των σύγχρονων και κλασικών ορχηστρικών κλάδων και της τζαζ, που οδηγούν στα επαγγέλματα του σολίστ, του μουσικού της μουσικής δωματίου, του μουσικού ορχήστρας και του συνοδού.
- Σύνθεση: συνθέτες, μεταγραφείς, ενορχηστρωτές, σύνθεση κινηματογραφικής μουσικής.
- Διεύθυνση: Μαέστροι χορωδίας.

Και στις δύο Ακαδημίες: Προσόντα διδασκαλίας 2ου κύκλου (Certificat d'Aptitude CA)

3. Στα **Κέντρα Ανώτατης Μουσικής Εκπαίδευσης** (*Pôles d'enseignement supérieur de la musique PESM*) Διπλώματα 1ου κύκλου: *DNSPM* και *DE*
 - Ανώτατο Εθνικό Μουσικό Επαγγελματικό Δίπλωμα (*Diplôme National Supérieur Professionnel de Musicien DNSPM*) για φοιτητές οργάνων και φωνητικής, πιθανώς σε όλα τα είδη, οδηγώντας σε ένα πρώτο επίπεδο εισόδου στα επαγγέλματα του σολίστ, μουσικού Μουσικής Δωματίου, μουσικού Ορχήστρας, Μουσικής Συνοδείας και μουσικού συνόλων.
 - Κρατικό δίπλωμα Καθηγητή Μουσικής (*Diplôme d'État de professeur de musique DE*). που επιτρέπει στους αποφοίτους να διδάσκουν ατομικά και συλλογικά μαθήματα οργάνων σε σχολές μουσικής.
 - Σε ορισμένα Κέντρα Ανώτατης Μουσικής Εκπαίδευσης (*supérieur Pôles d'enseignement*), υπάρχει η δυνατότητα να αποκτήσετε μεταπτυχιακό στην Παγκόσμια μουσική (*Le Pont Supérieur, Rennes*) και στην Πρώιμη Μουσική (*rôle Aliénor, Poitiers Nouvelle Aquitaine et Tours*)
4. Στα **Κέντρα Εκπαίδευσης για διδάσκοντες χορό και μουσική** (*Centers de formation des enseignants de la danse et de la musique CEFEDM*): *DE* ή *Diplôme d'Etat*.
5. Στα **Κέντρα Εκπαίδευσης «παρεμβατικών» μουσικών»** (*Centres de Formation des Musiciens Intervenant CFMI*): Οι απόφοιτοι με αυτό το Δίπλωμα (*Diplôme Universitaire de Musicien Intervenant DUMI*) είναι υπεύθυνοι για τη διοργάνωση συλλογικών μαθημάτων μουσικής σε νηπιαγωγεία ή δημοτικά σχολεία.

Θ) ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

1. Στις **Ανώτατες Εθνικές Ακαδημίες Μουσικής και Χορού** (Παρίσι και Λυών) (*Conservatoires National Supérieur de Musique et de Danse CNSMD*):
 - Είσοδος στον 1ο κύκλο: καμία συγκεκριμένη προϋπόθεση και επιτυχής επιτυχία στις εξετάσεις εισδοχής.
 - Είσοδος στο 2ο κύκλο: Έχοντας λάβει δίπλωμα 1ου κύκλου και επιτυχώς περάσει τις εξετάσεις εισαγωγής εάν οι σπουδαστές προέρχονται από άλλο ίδρυμα.
2. Στα **Κέντρα Ανώτατης Μουσικής Εκπαίδευσης** (*Pôles d'enseignement supérieur de la musique PESM*), και στα **Κέντρα Εκπαίδευσης για διδάσκοντες χορό και μουσική** *CEFEDM* (*Centers de formation des enseignants de la danse et de la musique*), οι προϋποθέσεις είναι:
 - να έχουν αποκτήσει απολυτήριο λυκείου (τελικό δίπλωμα γενικής εκπαίδευσης - επίπεδο EQF /ΕΠΠ 4), καθώς και ένα τελικό δίπλωμα προ-κολλεγιακής μουσικής εκπαίδευσης ή κάποιο αντίστοιχο και να έχουν περάσει επιτυχώς τις εισαγωγικές εξετάσεις.
3. Στα **Κέντρα Εκπαίδευσης «παρεμβατικών» μουσικών** (*Centres de Formation des Musiciens Intervenant CFMI*), οι προϋποθέσεις εισόδου περιλαμβάνουν:
 - το απολυτήριο και δύο χρόνια πανεπιστήμιο, καθώς και την επιτυχή ολοκλήρωση μιας ανταγωνιστικής εξέτασης.
4. Οι φοιτητές μπορούν να ακολουθήσουν τον τρίτο κύκλο μόνο στις Ανώτατες Εθνικές Ακαδημίες Μουσικής και Χορού (Παρίσι και Λυών) (*Conservatoires National Supérieur de Musique et de Danse CNSMD*) στα οποία υπάρχει διδακτορικό πρόγραμμα (ως κοινό πρόγραμμα με πολλά άλλα ιδρύματα ανώτατης/τριτοβάθμιας εκπαίδευσης) για καλλιτεχνική έρευνα ή/και έρευνα στη μουσικολογία με αυξανόμενη προοπτική προς την καλλιτεχνική έρευνα.

Ι) ΠΙΣΤΩΣΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

- Δίπλωμα 1ου κύκλου: 180 ECTS
- Master 2ου κύκλου: 120 ECTS
- Διδακτορικό 3ου κύκλου: 180 ECTS

Κ) ΔΙΕΘΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. **Ανώτατες Εθνικές Ακαδημίες Μουσικής και Χορού** (Παρίσι και Λυών) (*Conservatoires National Supérieur de Musique et de Danse (CNSMD)*):
Αυτά τα δύο θεσμικά όργανα έχουν μια πολύ ενεργή και σταθερή πολιτική διεθνοποίησης, μετρώντας πολλούς διεθνείς εταίρους.
2. **Κέντρα Ανώτατης Μουσικής Εκπαίδευσης** (*Pôles d'enseignement supérieur de la musique PESM*), και **Κέντρα Εκπαίδευσης για διδάσκοντες χορό και μουσική** (*Centers de formation des enseignants de la danse et de la musique CEFEDM*):
Αυτά τα ιδρύματα είναι πιο πρόσφατα. Τα περισσότερα από αυτά έχουν ήδη μια αυξανόμενη πολιτική διεθνοποίησης, μερικά άλλα βρίσκονται μόνο στην αρχή.
3. **Κέντρα Εκπαίδευσης για διδάσκοντες χορό και μουσική** (*Centers de formation des enseignants de la danse et de la musique CEFEDM*) και **Κέντρα Εκπαίδευσης «παρεμβατικών» μουσικών** (*Centres de Formation des Musiciens Intervenant CFMI*).
Το πρόγραμμα *INVITE (Polifonia 2)* έδειξε πόσο δύσκολο ήταν τα προγράμματα διδασκαλίας να αναπτύξουν τη διεθνοποίηση. Ωστόσο, ορισμένα ιδρύματα είτε έχουν επιλεγμένη είτε συγκεκριμένη πολιτική διεθνοποίησης.

Λ) ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Διπλώματα 1ου κύκλου:

Ανώτατο Εθνικό Μουσικό Επαγγελματικό Δίπλωμα (*Diplôme National Supérieur Professionnel de Musicien DNSPM*)

Κρατικό δίπλωμα Καθηγητή Μουσικής (*Diplôme d'État de professeur de musique DE*)

Τα διπλώματα αυτά, από το νόμο, εγγράφονται στο εθνικό μητρώο επαγγελματικής πιστοποίησης - το γαλλικό πλαίσιο προσόντων και το μητρώο (*National de la Certification professionnelle*). Το Υπουργείο Πολιτισμού είναι υπεύθυνο για την οργάνωση της διαδικασίας διασφάλισης ποιότητας.

Μέχρι το 2018, η διαδικασία ήταν η ακόλουθη:

Μια εξωτερική επιτροπή (εκτός υπουργείου), η Εθνική Επιτροπή Δεξιοτήτων (*Commission Nationale d'habilitation*), υπό την εξουσία του υπουργείου Πολιτισμού, ενισχύει για μια ορισμένη περίοδο (γενικά 5 έτη) τα θεσμικά όργανα για την απονομή αυτών των διπλωμάτων. Η διαδικασία χρησιμοποιεί μια έκθεση αυτοαξιολόγησης που αποστέλλεται σε επιτροπή εξωτερικών εμπειρογνομόνων. Οι εξωτερικοί εμπειρογνώμονες δεν έχουν λάβει ειδική εκπαίδευση. Στέλνουν μια έκθεση στην Επιτροπή, η οποία καθορίζει και στέλνει μια συμβουλή στον επικεφαλής του σχετικού τμήματος του υπουργείου Πολιτισμού, ο οποίος λαμβάνει και την τελική απόφαση.

Από το 2019, η διαδικασία κινείται σε μια πλήρη παγκόσμια διαπίστευση για κάθε ίδρυμα, για πενταετή θητεία, και για όλα τα διπλώματα που παρέχει, όλα σε μία φορά. Αυτή η διαπίστευση θα δοθεί από ένα συμβούλιο που δημιουργήθηκε πρόσφατα στο Υπουργείο Πολιτισμού: Εθνικό Συμβούλιο Ανώτατης Εκπαίδευσης και Καλλιτεχνική και Πολιτιστική Έρευνα (*Conseil national de l'enseignement supérieur et de la recherche artistiques et culturels CNESERAC*).

Τα πρότυπα διασφάλισης ποιότητας σχετίζονται με τα επαγγέλματα στα οποία οι Εθνικές Ακαδημίες και Ωδεία προετοιμάζουν τους φοιτητές και παρέχουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που απαιτούνται για την άσκηση αυτών των επαγγελμάτων. Τα πρότυπα χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση του τρόπου με τον οποίο οι διάφορες όψεις των διπλωμάτων αντιστοιχούν στις γνώσεις και τις δεξιότητες

και στον τρόπο επικύρωσής τους, με άλλα λόγια τους τρόπους με τους οποίους οι Εθνικές Ακαδημίες και Ωδεία αξιολογούν τις ικανότητες των γνώσεων και δεξιοτήτων των φοιτητών σε ένα συγκεκριμένο κλάδο.

Τέλος, οι Ακαδημίες και τα Ωδεία πρέπει να αποδείξουν, στην πράξη, ότι όσοι έχουν λάβει διπλώματα, στην πραγματικότητα ασκούν αυτές τις γνώσεις και αυτές τις δεξιότητες εντός του μουσικού επαγγέλματος μέσω μιας έρευνας που περιλαμβάνει την επαφή όλων όσων έχουν ολοκληρώσει τις σπουδές τους τα τελευταία 3 χρόνια.

Σε διοικητικό επίπεδο, η διαδικασία διασφάλισης ποιότητας ενημερώνεται από κάθε ίδρυμα σχετικά με την οικονομική του κατάσταση, τους πόρους και την κατάσταση της απασχόλησης. Ορισμένα ιδρύματα βρίσκονται σε ιδιωτικό καθεστώς, ακόμη και αν έχουν δημόσια χρηματοδότηση. Άλλες είναι οι δημόσιες διοικήσεις (Δημόσια Ιδρύματα). Αυτά είναι άμεσα υπό τον έλεγχο του Γαλλικού Ελεγκτικού Συμβουλίου (*Cour des Comptes (Γαλλικής Εθνικής Υπηρεσίας Ελέγχου)* που ελέγχει την καλή χρήση δημόσιων πόρων περίπου κάθε δέκα χρόνια, με διπλό τρόπο:

- Το Γραφείο πραγματοποιεί έλεγχο των λογαριασμών (για να διαπιστώσει ότι η δαπάνη δημόσιων πόρων είναι σύμφωνη με το νόμο). Πρόκειται για νομική διαδικασία και αφορά τον επικεφαλής λογιστή του ιδρύματος.
- Η Υπηρεσία Ελέγχου αξιολογεί τη διοικητική διαχείριση του ιδρύματος - πώς και για ποια δημόσια κεφάλαια έχουν χρησιμοποιηθεί και με ποια αποτελέσματα. Το Γραφείο διατυπώνει παρατηρήσεις που περιλαμβάνονται σε μια προκαταρκτική έκθεση στην οποία απαντά το όργανο. Οι τελικές παρατηρήσεις της Υπηρεσίας Ελέγχου παρέχονται, ανάλογα με την κατάσταση, στο όργανο μέσω επιστολής παρατήρησης, στο Υπουργείο με απόφαση του Πρώτου Προέδρου της Υπηρεσίας Ελέγχου ή στο ευρύ κοινό μέσω δημόσιας έκθεσης. Σε καμία περίπτωση η έκθεση της Εθνικής Υπηρεσίας Ελέγχου δεν θεωρείται πιστοποίηση ή εγγύηση διασφάλισης ποιότητας.

M) ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑ

1. Ανώτατες Εθνικές Ακαδημίες Μουσικής και Χορού (CNSMD):

- Οι απόφοιτοι θα πρέπει να είναι σε θέση να ενσωματώσουν το επάγγελμα σε μεταπτυχιακό επίπεδο ως σολίστ, μουσικοί Μουσικής Δωματίου, μουσικοί Ορχήστρας, ερμηνευτές σε επαγγελματικά συγκροτήματα (όπερα, χορός), συνθέτες, Διευθυντές Ορχήστρας (και οι ορχηστρικές και Γρηγοριανές χορωδίες), καθώς και επαγγέλματα που σχετίζονται με την τεχνική ήχου. Είναι αλήθεια, ωστόσο, ότι σε πολλές περιπτώσεις οι ακροάσεις ή / και η φήμη (ή ακόμη και η επιτυχία σε διεθνείς διαγωνισμούς) υπερσχύουν των διπλωμάτων (ορχήστρες, εταιρείες χορού, όπερα κ.λπ.).
- Οι απόφοιτοι με Πιστοποιητικό ικανότητας (*Certificat d'Aptitude CA*) πρέπει να μπορούν να διδάξουν στα 36 περιφερειακά Ωδεία ή στις αναγνωρισμένες από το κράτος Σχολές Μουσικής. Αυτό το δίπλωμα επιτρέπει στους κατόχους τους να υποβάλουν αίτηση για θέση δημόσιας υπηρεσίας, στην 1η κατηγορία.

2. Κέντρα Ανώτατης Μουσικής Εκπαίδευσης (*Pôles d'enseignement supérieur de la musique PESM*):

- Οι απόφοιτοι του Ανώτατου Εθνικού Μουσικού Επαγγελματικού Διπλώματος (*Diplôme National Supérieur Professionnel de Musicien DNSPM*) πρέπει να είναι σε θέση να ενσωματώσουν το επάγγελμα σε επίπεδο Bachelor ως σολίστ, μουσικοί Μουσικής Δωματίου, μουσικοί ορχήστρας, ερμηνευτές σε επαγγελματικούς θιάσους (συγκροτήματα), συνθέτες, ελεύθεροι επαγγελματίες μουσικοί.
- Οι απόφοιτοι με κρατικό δίπλωμα Καθηγητή Μουσικής (*Diplôme d'État de professeur de musique DE*) πρέπει να είναι σε θέση να διδάσκουν σε αναγνωρισμένες από το κράτος Σχολές Μουσικής. Αυτό το δίπλωμα επιτρέπει στους κατόχους του να υποβάλουν αίτηση για θέση δημόσιας υπηρεσίας, στην 2η κατηγορία.

3. **Κέντρα Εκπαίδευσης για διδάσκοντες χορό και μουσική** (*Centers de formation des enseignants de la danse et de la musique CEFEDDEM*)
- Οι απόφοιτοι των Κέντρων Εκπαίδευσης για διδάσκοντες χορό και μουσική *CEFEDDEM* (*Centers de formation des enseignants de la danse et de la musique*) με Κρατικό Δίπλωμα (*Diplôme d'Etat DE*) θα πρέπει να μπορούν να διδάσκουν σε αναγνωρισμένες από το κράτος Σχολές Μουσικής.
4. Κέντρα Εκπαίδευσης «παρεμβατικών» μουσικών (*Centres de Formation des Musiciens Intervenantes CFMI*)
- Οι απόφοιτοι με Δίπλωμα «παρεμβατικών» μουσικών (*Diplôme Universitaire de Musicien Intervenant DUMI*) πρέπει να είναι σε θέση να διδάσκουν σε νηπιαγωγεία και δημοτικά σχολεία. Μερικοί από αυτούς τους πτυχιούχους θα πρέπει να μπορούν να απασχολούνται στη Μουσική Σχολή και στη συνέχεια γενικά στη μουσική εκπαίδευση των αρχάριων. Αυτό το δίπλωμα επιτρέπει στους κατόχους τους να υποβάλουν αίτηση για θέση δημόσιας υπηρεσίας, στη 2η κατηγορία.

Ν) ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ : Από Σεπτέμβριο έως Ιούνιο.

2η ΕΝΟΤΗΤΑ / ΠΡΟ-ΚΟΛΛΕΓΙΑΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

A. ΤΥΠΟΙ ΠΡΟ-ΚΟΛΛΕΓΙΑΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

1. Ωδεία Περιφερειακού Εύρους (*Conservatoires à rayonnement régional CRR*)

Υπάρχουν περίπου 36 Ωδεία Περιφερειακού Εύρους) πρώην Εθνικά Περιφερειακά Ωδεία (*conservatoires nationaux de région CNR*) που επιδοτούνται κυρίως από τους δήμους. Τα ΩΠΕ (*CRR*) δεν είναι ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Δέχονται σπουδαστές από όλες τις ηλικίες και επίπεδα. Οι σπουδαστές πρέπει να περάσουν εισαγωγικό τεστ ή εξετάσεις, ανάλογα με το επίπεδό τους. Τα θέματα θεωρίας είναι υποχρεωτικά.

Τα ΩΠΕ (*CRR*) παρέχουν ερασιτεχνική εκπαίδευση καθώς και προετοιμασία για επαγγελματική μουσική εκπαίδευση. Το επίπεδο διδασκαλίας που προσφέρεται είναι υψηλό και οι απόφοιτοι μπορούν να φτάσουν σε επαγγελματικό επίπεδο μέσα στο ίδιο το ΩΠΕ (*CRR*) (αλλά όχι σε πτυχίο/ Bachelor ή μεταπτυχιακό /Master).

Η παιδαγωγική εκπαίδευση για αποφοίτους ΩΠΕ (*CRR*) και Ωδεία Τμηματικού Εύρους (*conservatoires à rayonnement Départemental CRDs*) (βλ. Παρακάτω) παρέχεται μέσω των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που ελέγχονται από το κράτος: Ανώτατες Εθνικές Ακαδημίες Μουσικής και Χορού (*Conservatoires National Supérieur de Musique et de Danse (CNSMD)*), Κέντρα Ανώτατης Μουσικής Εκπαίδευσης (*Rôles d'enseignement supérieur de la musique PESM*) (βλ. Επισκόπηση του συστήματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης).

Μετά από μια σειρά μαθημάτων πλήρους απασχόλησης, οι σπουδαστές λαμβάνουν Κρατικό Δίπλωμα (*Diplôme d'Etat*) (δίπλωμα 1ου κύκλου) ή Πιστοποιητικό Ικανότητας/Επάρκειας (*Certificat d' Aptitude*) (δίπλωμα 2ου κύκλου), το οποίο τους επιτρέπει να διδάσκουν σε κάθε επίπεδο, εκτός από την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Τα Κέντρα Ανώτατης Μουσικής Εκπαίδευσης (*Rôles d'enseignement supérieur de la musique PESM*) και τα Κέντρα Εκπαίδευσης για διδάσκοντες χορό και μουσική (*Centers de formation des enseignants de la danse et de la musique CEFEDDEM*) δεν παρέχουν μόνο διπλώματα για τον τομέα της κλασικής μουσικής, αλλά και για τη τζαζ, την ποπ μουσική και την λαϊκή ή την παγκόσμια μουσική.

2. Ωδεία Τμηματικού Εύρους (*Conservatoires à rayonnement départemental CRD*)

Η Γαλλία έχει περίπου 105 Ωδεία Τμηματικού Εύρους. Η κατάστασή τους είναι συγκρίσιμη με εκείνη των Περιφερειακού Εύρους (*Conservatoires à rayonnement régional CRR*).

3. Μουσικές Σχολές

Υπάρχουν πολλοί τύποι Σχολών Μουσικής. Χρηματοδοτούνται τοπικά (από τοπικούς φορείς;). Ορισμένα σχολεία είναι ανοιχτά σε σπουδαστές όλων των ηλικιών και επιπέδων. Άλλες (Σχολές) έχουν περιορίσει το πεδίο εφαρμογής τους, για παράδειγμα, σε παιδιά ή ενήλικες.

Τα θέματα της θεωρίας είναι υποχρεωτικά. Επειδή τα σχολεία συχνά δεν μπορούν να προσφέρουν διδασκαλία σε όλα τα όργανα (ή δεν έχουν μαθητές να κάνουν αίτηση για μελέτη συγκεκριμένων οργάνων), είναι δύσκολο να δημιουργηθούν ορχήστρες ή σύνολα.

4. Ιδιωτικές Μουσικές Σχολές

Υπάρχουν πολλές ιδιωτικές Σχολές Μουσικής. Δεν παρέχουν μόνο εκπαίδευση κλασικής μουσικής. Υπάρχουν σχολεία εξειδικευμένα στην ποπ και στη τζαζ, και σχολεία εξειδικευμένα σε μια συγκεκριμένη μέθοδο διδασκαλίας (π.χ. Suzuki).

5. Ιδιωτική Διδασκαλία

Οι ειδικευμένοι καθηγητές παραδίδουν ιδιωτικά μαθήματα μουσικής, εκτός του συστήματος γενικής εκπαίδευσης και εκτός οποιουδήποτε ιδρύματος.

Επιπρόσθετες πληροφορίες

Σε Ωδεία Περιφερειακού Εύρους (*Conservatoires à rayonnement régional CRR*) και σε Ωδεία Τμηματικού Εύρους (*conservatoires à rayonnement Départemental CRDs*) και στις Μουσικές Σχολές, το πρόγραμμα διδασκαλίας οργανώνεται σε τρία επίπεδα, σύμφωνα με το επίσημο διάγραμμα του υπουργείου Πολιτισμού:

- 1ο επίπεδο: επίπεδο για αρχάριους. Διαρκεί από 3 έως 5 χρόνια
- 2ο επίπεδο: ενδιάμεσο επίπεδο. Διαρκεί συνήθως 4 χρόνια.
- 3ο επίπεδο: σε αυτό το επίπεδο, γίνεται διάκριση μεταξύ της προσχολικής εκπαίδευσης που στοχεύει στην προετοιμασία των μαθητών για AME /Ανώτατη Μουσική Εκπαίδευση (*Higher Music Education HME*) και της προ-κολλεγιακής εκπαίδευσης που δεν οδηγεί στο AME (*HME*). Για καθέναν από αυτούς τους δύο στόχους, προσφέρεται ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα. Η προ-κολλεγιακή εκπαίδευση που στοχεύει στην προετοιμασία των μαθητών για AME (*HME*) προσφέρεται μόνο σε Ωδεία Περιφερειακού Εύρους (*Conservatoires à rayonnement régional CRR*) και σε Ωδεία Τμηματικού Εύρους (*conservatoires à rayonnement Départemental CRDs*).

Αυτή η προ-κολλεγιακή εκπαίδευση στα ιδρύματα αυτά οργανώνεται σύμφωνα με τις συστάσεις και τους ρόλους που δημοσιεύει το υπουργείο σε ένα έγγραφο με το όνομα «Σχεδιάγραμμα Προσανατολισμού» (*«Schémar d'orientation»*). Η τελευταία δημοσιεύθηκε το 2008. Αυτή τη στιγμή βρίσκεται υπό αναθεώρηση (Ιούλιος 2018).

B. ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΕΣ ΣΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Στο δημοτικό σχολείο (5 ετών), οι μαθητές λαμβάνουν περίπου 80 ώρες ετησίως εκπαίδευση στις τέχνες, μοιρασμένες μεταξύ μουσικής και εικαστικών τεχνών.

Στο πρώτο μέρος της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (3 έτη) οι μαθητές λαμβάνουν περίπου 70 ώρες ετησίως καλλιτεχνικής εκπαίδευσης, οι μισές για τη μουσική, οι μισές για τις εικαστικές τέχνες.

Στο δεύτερο μέρος της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (3 τελευταία έτη) η καλλιτεχνική εκπαίδευση είναι προαιρετική.

Σε αυτήν τη γενική εκπαίδευση, ορισμένα σχολεία εφαρμόζουν ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα για μουσικούς, με μια συνεργασία με την τοπική Σχολή Μουσικής ή το Ωδείο. Γενικά δύο μισές ημέρες (πρωί ή απόγευμα) αφιερώνονται στη μουσική εκπαίδευση.

Γ. ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΕΙΣΕΡΧΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΑΝΩΤΕΡΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Οι περισσότεροι μαθητές προέρχονται από Ωδεία Περιφερειακού Εύρους (*Conservatoires à rayonnement régional CRR*) και από Ωδεία Τμηματικού Εύρους (*conservatoires à rayonnement Départemental CRDs*).

Τα παραπάνω *CRR* και *CRD* (δεν είναι επισήμως ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης) έχουν πολλούς φοιτητές που ξεκίνησαν στο ίδρυμά τους ή φοιτητές από άλλα ιδρύματα.

Δ. ΓΙΑ ΤΑΛΑΝΤΟΥΧΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΠΡΟ-ΚΟΛΕΓΙΑΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

Ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα επιτρέπει στα σχολεία να δημιουργήσουν μια συνεργασία με την τοπική Σχολή Μουσικής ή το Ωδείο για να προσφέρουν στους μαθητές χρόνο για τη μουσική εκπαίδευση. Γενικά, δύο μισές ημέρες την εβδομάδα αφιερώνονται στη μουσική εκπαίδευση στο δημοτικό σχολείο και στο πρώτο μέρος της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Για το τέλος της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ένα ειδικό πρόγραμμα οδηγεί σε μια συγκεκριμένη επιλογή για μουσικούς στο *Baccalaureate*: οι μουσικοί κλάδοι αποτελούν μέρος της εκπαίδευσης και μετράνε σημαντικά για την απονομή του *Baccalaureate*. (Τίτλος για τον οποίο μπορούν οι μαθητές στη Γαλλία να αποκτήσουν διαγωνιζόμενοι στην τελευταία τάξη του Λυκείου).

Υπάρχει μια εθνική ορχήστρα νέων. Υπάρχουν πολλοί διαγωνισμοί και φεστιβάλ για ταλαντούχους μαθητές.

3η ΕΝΟΤΗΤΑ / ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Η εκπαίδευση δασκάλων για Σχολές Μουσικής και Ωδεία στο εθνικό σχέδιο λαμβάνει χώρα σήμερα σε όλα τα ιδρύματα τριτοβάθμιας μουσικής εκπαίδευσης: στις Ανώτατες Εθνικές Ακαδημίες Μουσικής και Χορού (*Conservatoires National Supérieur de Musique et de Danse (CNSMD)*), στα Κέντρα Ανώτατης Μουσικής Εκπαίδευσης (*Pôles d'enseignement supérieur de la musique PESH*) Κέντρα Εκπαίδευσης για διδάσκοντες χορό και μουσική (*Centers de formation des enseignants de la danse et de la musique CEFEDM*) και στα Κέντρα Εκπαίδευσης «παρεμβατικών» μουσικών (*Centres de Formation des Musiciens Intervenant CFMI*).

[Σημείωση: Πρέπει να διευκρινιστεί ότι ο όρος *Conservatoire* στη Γαλλία είναι ένας γενικός όρος που δίνεται εξίσου σε μουσικές σχολές που αναλαμβάνουν τόσο μικρά παιδιά, όσο και μαθητές για προ-επαγγελματικό μάθημα. Είναι ένας όρος που δίνεται στις 2 Ανώτατες Ακαδημίες Μουσικής και Χορού στο Παρίσι και στη Λυών που προσφέρουν μαθήματα επιδόσεων και διδασκαλίας σε επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που οδηγούν σε απόκτηση επαγγελματικών προσόντων. Ο όρος *Collège* στη Γαλλία αναφέρεται στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση για την ηλικιακή ομάδα από 11 έως 15 (1ο μέρος της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης)].

Α. ΟΡΓΑΝΙΚΗ & ΦΩΝΗΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ

Ιδρύματα

Η Εκπαίδευση σε όργανα και φωνή των εκπαιδευτικών πραγματοποιείται στις Ανώτατες Εθνικές Ακαδημίες Μουσικής και Χορού, σε ορισμένα Κέντρα Ανώτατης Μουσικής Εκπαίδευσης (*Pôles d'enseignement supérieur de la musique PESH*) και σε ειδικά ανώτερα ινστιτούτα και σχολές μουσικής που έχουν ιδρυθεί σε πολλές διαφορετικές πόλεις της Γαλλίας.

Δομή

Η δομή της οργανικής και φωνητικής κατάρτισης των εκπαιδευτικών είναι:

- 1ος κύκλος: Κρατικό Δίπλωμα *DE (Diplôme d'Etat)*
- 2ος κύκλος: Πιστοποιητικό Δεξιότητας *CA (Certificat d'aptitude)*

Τρία Κέντρα Εκπαίδευσης για διδάσκοντες χορό και μουσική (*Centers de formation des enseignants de la danse et de la musique CEFEDM*) προσφέρουν μόνο το DE (*Diplôme d'Etat*).

Δέκα Κέντρα Ανώτατης Μουσικής Εκπαίδευσης (*Pôles d'enseignement supérieur de la musique PESM*) προσφέρουν επίσης 3 διπλώματα, τα οποία συνδέονται:

- Ανώτατο Εθνικό Επαγγελματικό Δίπλωμα Μουσικού (*Diplôme National Supérieur Professionnel de Musicien DNSPM*), το οποίο είναι δίπλωμα εκτελεστή/ερμηνευτή από το Υπουργείο.
- Κρατικό Δίπλωμα DE (*Diplôme d'Etat*).
- Άδεια (Πτυχίο) /Bachelor, που απονέμεται από το συνεργαζόμενο Πανεπιστήμιο.

Τα δύο CNSMD προσφέρουν τόσο Κρατικό Δίπλωμα DE (*Diplôme d'Etat*) όσο και Πιστοποιητικό Δεξιότητας CA (*Certificat d'aptitude*).

Συνήθως ένας μαθητής χρειάζεται:

- 3 χρόνια για απόκτηση Κρατικό Δίπλωμα DE (*Diplôme d'Etat*) /διάταγμα Ιουλίου 2016
- 2 χρόνια για να αποκτήσει ο ενδιαφερόμενος ένα Πιστοποιητικό Δεξιότητας CA (*Certificat d'aptitude*)/στην Ανώτατη Ακαδημία Μουσικής και Χορού (CNSMD) του Παρισιού, είναι δυνατόν να υπερβεί τον χρόνο και να διαρκέσει μεταξύ 2 και 5 ετών).

Προκειμένου να γίνει ο υποψήφιος δεκτός σε ένα πρόγραμμα σπουδών για το Κρατικό Δίπλωμα DE (*Diplôme d'Etat*), πρέπει να είναι απόφοιτος λυκείου και να κατέχει μια τελική προ-κολλεγική μουσική εκπαίδευση, που στην πραγματικότητα απονέμεται από τα Ωδεία Περιφερειακού και Τμηματικού Εύρους (CRR, CRD). Επί του παρόντος, το τέλος της προσχολικής μουσικής εκπαίδευσης βρίσκεται υπό αναδιοργάνωση (Απρίλιος 2018).

Πρόγραμμα Σπουδών

Το πρόγραμμα σπουδών της οργανικής και φωνητικής κατάρτισης των εκπαιδευτικών περιλαμβάνει εκπαίδευση μουσικής, εκπαιδευτική κατάρτιση-πρακτική διδασκαλίας, μουσική γνώση, εκπαιδευτική γνώση (από τον Ιούλιο του 2016, 1350 ώρες)

Στην Ανώτατη Ακαδημία Μουσικής και Χορού (CNSMD) για το Πιστοποιητικό Δεξιότητας CA (*Certificat d'aptitude*), το πρόγραμμα σπουδών περιλαμβάνει μουσική εκπαίδευση, διδακτική, εκπαιδευτική γνώση, διδακτική πρακτική, γενικές γνώσεις (900 ώρες).

Είδη

- Κλασική μουσική (πρώιμη έως σύγχρονη μουσική): σε όλα τα ιδρύματα
- Jazz: Στην Ανώτατη Ακαδημία Μουσικής και Χορού (CNSMD) του Παρισιού και σε μερικά Κέντρα Ανώτατης Μουσικής Εκπαίδευσης (*Pôles d'enseignement supérieur de la musique PESM*) και στα Κέντρα Εκπαίδευσης για διδάσκοντες χορό και μουσική (*Centers de formation des enseignants de la danse et de la musique CEFEDM*)
- Pop: σε μερικά Κέντρα Ανώτατης Μουσικής Εκπαίδευσης (*Pôles d'enseignement supérieur de la musique PESM*) και στα Κέντρα Εκπαίδευσης για διδάσκοντες χορό και μουσική (*Centers de formation des enseignants de la danse et de la musique CEFEDM*)
- Παραδοσιακή και παγκόσμια μουσική: σε ορισμένα Κέντρα Ανώτατης Μουσικής Εκπαίδευσης (*Pôles d'enseignement supérieur de la musique PESM*) και στα Κέντρα Εκπαίδευσης για διδάσκοντες χορό και μουσική (*Centers de formation des enseignants de la danse et de la musique CEFEDM*)
- Τα Κέντρα Εκπαίδευσης «παρεμβατικών» μουσικών (*Centres de Formation des Musiciens Intervenant CFMI*), για τη συγκεκριμένη κατάρτιση των εκπαιδευτικών τους, δέχεται πιθανώς μαθητές για όλα τα παραπάνω είδη.

Απασχολησιμότητα

Μετά την αποφοίτησή τους, οι παραλήπτες του DE λαμβάνουν τον τίτλο Κρατικό Δίπλωμα DE (*Diplôme d'Etat de professeur de musique*). Οι παραλήπτες του Πιστοποιητικού Δεξιότητας CA (*Certificat d'aptitude*) λαμβάνουν τον τίτλο *Certificat d'Aptitude de Professeur de musique CA*). Όσον

αφορά τις ευκαιρίες απασχόλησης, ένα Κρατικό Δίπλωμα *DE* είναι καλύτερο να εργάζεται σε σχολή μουσικής και ένα Πιστοποιητικού Δεξιότητας *CA* να εργάζεται σε Ωδεία. Αυτά τα δύο διπλώματα είναι απαραίτητα για να υποβάλουν αίτηση για μόνιμη εργασία στις τοπικές αρχές.

Συνεχής επαγγελματική ανάπτυξη (ΣΕΑ) /CPD

Η Συνεχής Επαγγελματική Ανάπτυξη προσφέρεται μέσα σε μερικά από τα Κέντρα Ανώτατης Μουσικής Εκπαίδευσης (*Rôles d'enseignement supérieur de la musique PESM*) (αλλά όχι σε όλα) και στα Κέντρα Εκπαίδευσης για διδάσκοντες χορό και μουσική (*Centers de formation des enseignants de la danse et de la musique CEFEDM*). Μπορούν να προσφέρουν ΣΕΑ /CPD για να υπάρχει πρόσβαση στο δίπλωμα διδασκαλίας (ετήσιο πρόγραμμα) ή για την ανάπτυξη/εξειδίκευση πάνω σε συγκεκριμένα θέματα. Το ΣΕΑ /CPD για όλους τους δασκάλους μουσικής προσφέρθηκε μέχρι τώρα (Απρίλιος 2018) από κρατικούς ή μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς σε εθνικό επίπεδο. Όλο το σύστημα βρίσκεται υπό αναδιοργάνωση (Απρίλιος 2018).

Β. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΙΑ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΣΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ & ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ)

Ιδρύματα

Η κατάρτιση των εκπαιδευτικών μουσικής στη Γαλλία για καθηγητές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης διαχωρίζεται ανάλογα με το επίπεδο στο οποίο θα εργαστεί ο εκπαιδευτικός. Για παράδειγμα:

- Δάσκαλοι μουσικής στα δημοτικά σχολεία = Κέντρα Εκπαίδευσης «παρεμβατικών» μουσικών (*Centres de Formation des Musiciens Intervenant CFMI*)/εννέα ιδρύματα συνολικά.
- Δάσκαλοι μουσικής στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση = Πανεπιστήμιο Μουσικολογίας (*Musicology University*)/περίπου 25 ιδρύματα συνολικά.

Αυτά τα εκπαιδευτικά μαθήματα μουσικής πραγματοποιούνται σε πανεπιστήμια (καθώς τα Κέντρα Εκπαίδευσης «παρεμβατικών» μουσικών (*Centres de Formation des Musiciens Intervenant CFMI*) είναι επίσης συνδεδεμένα με το Πανεπιστήμιο, βλ. «Οργανική/ Φωνητική Μουσική Εκπαίδευση Διδασκόντων»).

Δομή

Δάσκαλοι μουσικής στα δημοτικά σχολεία

Τα Κέντρα Εκπαίδευσης «παρεμβατικών» μουσικών (*Centres de Formation des Musiciens Intervenant CFMI*) υπάρχουν στη Γαλλία από το 1984. Υπάρχουν εννέα *CFMI* στη χώρα. Σε αυτά τα κέντρα, οι μουσικοί και οι τραγουδιστές μελετούν για δύο ή τρία χρόνια για να αποκτήσουν το Πανεπιστημιακό Δίπλωμα «παρεμβατικών» μουσικών (*Diplôme Universitaire de Musicien Intervenant DUMI*). Αυτός είναι ένας τίτλος πανεπιστημίου. Ο φοιτητής πρέπει να περάσει έναν ορισμένο αριθμό εξετάσεων για να μπορέσει να το αποκτήσει. Υπάρχουν τόσο ενδιάμεσες όσο και τελικές εξετάσεις. Οι καθηγητές μουσικής στο επίπεδο του δημοτικού (*CFMI*) λαμβάνουν ένα *DUMI* μετά από δύο χρόνια σπουδών (1500 ώρες). Με αυτόν τον τίτλο, μπορεί κανείς να εργαστεί ως μουσικός που κάνει μουσικές παρεμβάσεις στο νηπιαγωγείο και, στο δημοτικό σχολείο, ως σημαντικό μέλος της σχολικής ομάδας.

Παρακάτω ακολουθούν οι προϋποθέσεις εισαγωγής για το διετές μάθημα:

- Γενικές σπουδές: δεξιότητες για την εισαγωγή στο πανεπιστήμιο συν δύο έτη σπουδών στο πανεπιστήμιο σε οποιοδήποτε πεδίο ή διετής εργασία ή εκπαίδευση σε παιδαγωγικό ή μουσικό πεδίο.
- Μουσική πράξη: ορθή ορχηστρική εκπαίδευση.

Η αίτηση περιλαμβάνει βιογραφικό σημείωμα και επιστολή αίτησης. Οι δοκιμές μουσικών δεξιοτήτων και οι δοκιμές γνώσης μπορούν να γίνουν μόνο μετά από πρόσκληση της επιτροπής.

Δάσκαλοι μουσικής στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Οι δάσκαλοι μουσικής στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση λαμβάνουν διαφορετική εκπαίδευση. Κατά τη διάρκεια του 2008, όπως ορίζεται από το νόμο για τις «προτεραιότητες και το πρόγραμμα σπουδών για μέλλον του σχολείου», το Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Εκπαίδευσης Δασκάλων (*Institutes Universitaires de Formation des Maîtres (IUFMs)*), που δημιουργήθηκε το 1991, έγινε «σχολείο μέσα στα πανεπιστήμια».

Το 2013, δημιουργήθηκαν 32 Ανώτατες Σχολές Διδασκαλίας και Εκπαίδευσης (*École supérieure du Professorat et de l'éducation ESPE*) για την αντικατάσταση των ως άνω *IUFM*. Είναι μέρος των πανεπιστημίων. Το κράτος καθορίζει τις προδιαγραφές για την επαγγελματική κατάρτιση των εκπαιδευτικών σε εθνικό πλαίσιο. Οι *ESPEs* πληρούν μια διπλή απαίτηση: επαναβεβαιώνουν τη θέση των μαθημάτων κατάρτισης εκπαιδευτικών στην τρίτοβάθμια εκπαίδευση και ορίζουν τα μαθήματα κατάρτισης εκπαιδευτικών ως εναλλακτικά προγράμματα διδακτικών και εργασιακών εμπειριών. Έτσι, οι *ESPE*, σύμφωνα με τις κυβερνητικές οδηγίες για την εκπαίδευση, είναι υπεύθυνες για την αρχική κατάρτιση των εκπαιδευτικών. Υλοποιούν επίσης ενδοϋπηρεσιακά προγράμματα κατάρτισης και συμμετέχουν στην έρευνα για την εκπαίδευση. Οι *ESPE* παρέχουν στους υποψήφιους εκπαιδευτικούς κατάλληλη εκπαίδευση, υποστηρίζοντάς τους ώστε να γίνουν επιτυχημένοι υποψήφιοι για τις εξετάσεις πρόσληψης και να εκπληρώσουν το ρόλο τους ως επαγγελματίες της εκπαίδευσης.

Τα *ESPE* συνδέονται μεταξύ τους μέσω ενός δικτύου, που τους επιτρέπει να ανταλλάσσουν πληροφορίες και να προβάλλουν την κατάρτιση των εκπαιδευτικών τους, την έρευνα για την εκπαίδευση και τις παιδαγωγικές καινοτομίες. Αυτό το δίκτυο συνεργάζεται στενά με το όργανο Διάσκεψης των Προέδρων των Πανεπιστημίων (*Conférence des Présidents d' Universités CPU*) για να βοηθήσει στη δόμηση των *ESPE*.

Στο τέλος της εκπαίδευσής τους, απονέμεται στους καθηγητές μουσικής το Πιστοποιητικό Δεξιότητας Διδασκαλίας στη Δευτεροβάθμια/Εκπαίδευση (*Certificat d'Aptitude de l'Enseignement Secondaire CAPES [1]*), το οποίο πιστοποιητικό θεσπίστηκε το 1974. Προκειμένου να γίνουν δεκτοί στο πρόγραμμα που καθορίζουν οι *ESPEs*, οι υποψήφιοι πρέπει να έχουν πτυχίο εισαγωγής στο πανεπιστήμιο (*baccalauréat*) και πρέπει να έχουν ολοκληρώσει τρία χρόνια σπουδών στο πανεπιστήμιο μετά το απολυτήριο του σχολείου.

Εξετάσεις εισόδου για *CAPES*: Πραγματοποιούνται σε εθνικό επίπεδο και οργανώνονται σε δύο φάσεις: γραπτή και προφορική εξέταση. Η γραπτή εξέταση αποτελείται από ένα τεστ στη θεωρία της μουσικής (σημειογραφία και μουσική υπαγόρευση, σχόλια για αποσπάσματα τριών κομματιών μουσικής, αρμονία) και μια δεύτερη εξέταση στην οποία ο υποψήφιος πρέπει να παρουσιάσει γραπτή εργασία για ένα διεπιστημονικό θέμα. Η προφορική εξέταση χωρίζεται σε δύο φάσεις: η πρώτη είναι η οικοδόμηση μιας διδακτικής διαδικασίας από το επίσημο πρόγραμμα γυμνασίου και η δεύτερη φάση ζητά από τον φοιτητή να μεταγράψει μια παρτιτούρα φωνητικής μουσικής με εργαλεία πληροφόρησης, του να έχει εκτελεστεί από μια χορωδία και τελικά να έχει μία συνέντευξη για το σύστημα και την ηθική της πειθαρχίας.

Εισαγωγικές εξετάσεις για το Πτυχίο Διδασκαλίας (*Agrégation*): Στις γραπτές εξετάσεις, ο υποψήφιος πρέπει να αναγνωρίσει σε ένα έγγραφο ένα από τα θέματα που δημοσιεύθηκαν σε μία έγκριτη εφημερίδα. Αυτό ακολουθείται από εξετάσεις στη θεωρία της μουσικής και την εναρμόνιση μιας μελωδίας. Η προφορική εξέταση αποτελείται από μια συνεδρία διδασκαλίας μπροστά στην εξεταστική επιτροπή, διευθύνοντας μια χορωδία, σχολιάζοντας ένα κομμάτι μουσικής και αποδίδοντάς το στο όργανο.

[1] Τόσο το *CAPES* όσο και το *Agrégation* χρειάζονται δύο χρόνια για να ολοκληρωθούν.

Πρόγραμμα Σπουδών

Δάσκαλοι μουσικής στα δημοτικά σχολεία

Το πρόγραμμα σπουδών για τους εκπαιδευτικούς στο δημοτικό σχολείο έχει ως στόχο τη διδασκαλία της κατάρτισης. Το πρόγραμμα σπουδών οργανώνεται στις ακόλουθες οκτώ ενότητες:

- Φωνητική εκπαίδευση.
- Οργάνωση εκπαίδευσης.
- Άλλοι τρόποι έκφρασης.
- Γνώση στον ήχο.
- Ακρόαση, ανάλυση, ιστορία.
- Παιδαγωγία, ψυχολογία.
- Γνώση στο περιβάλλον.

- Επινοώντας ένα έργο και μετατρέποντάς το σε δράση.

Η πρακτική στο σχολείο πραγματοποιείται εναλλάξ με τα μαθήματα και σύμφωνα με τις διάφορες ενότητες.

Πρώτος χρόνος:

- Παρατήρηση 4 ημερών ως ενεργός δάσκαλος.
- Παρατήρηση 2 εβδομάδων σε νηπιαγωγείο.
- Περίπου 20 συνεισφορές την εβδομάδα κατά τη διάρκεια ενός ακαδημαϊκού έτους.
- Παρατήρηση 1 εβδομάδας σε δημοτικό σχολείο.

Δεύτερη χρονιά:

- 1 εβδομάδα για σχέδια για το έτος (εργασία που υποστηρίζεται από διαλέξεις). Περίπου 20 συμμετοχές την εβδομάδα κατά τη διάρκεια ενός ακαδημαϊκού έτους.
- Μια πρακτική άσκηση 500 ωρών πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια των τριών ακαδημαϊκών ετών στο ίδρυμα όπου συνήθως εργάζεται ο υποψήφιος.

Δάσκαλοι μουσικής στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Το πρόγραμμα σπουδών είναι περισσότερο βασισμένο σε θεωρητικές υποδομές, τα μαθήματα περιλαμβάνουν ιστορία μουσικής, σύνθεση, εκπαίδευση ακοής, συνοδεία κ.λπ. Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, υπάρχουν δύο τρόποι για να γίνει κάποιος δάσκαλος δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης: *CAPES* και *Agrégation*.

Η εκπαίδευση για το Πιστοποιητικό Δεξιότητας Διδασκαλίας στη Δευτεροβάθμια/Εκπαίδευση (*Certificat d'Aptitude de l'Enseignement Secondaire CAPES*) διαρκεί 2 χρόνια. Το πρώτο έτος αποτελείται από προκαταρκτικές μελέτες, καθώς και από μια πρώτη επαφή με τάξεις και μεμονωμένες καταστάσεις διδασκαλίας. Το Πτυχίο Διδασκαλίας (*Agrégation*) είναι προσβάσιμο σε όλους όσοι κατέχουν *Maîtrise*, πιστοποιητικό διδασκαλίας, καθώς και για εκπαιδευτικούς που δεν έχουν μόνιμη θέση. Όπως και με το *CAPES*, η εκπαίδευση διαρκεί 2 χρόνια.

Τα *CAPES* και / ή το *Agrégation* είναι απαραίτητα προσόντα για την επιτυχή ολοκλήρωση της εκπαίδευσης σε *IUFM*. Η απόκτηση διπλώματος *IUFM* αποτελεί προϋπόθεση για την απόκτηση μόνιμης απασχόλησης ως καθηγητή μουσικής. Κατά τη διάρκεια ενός έτους, ο εκπαιδευόμενος διδάσκει 4 έως 6 ώρες σε ένα γυμνάσιο (*Collège*) και παράλληλα παρακολουθεί διαλέξεις στο *IUFM* δύο ημέρες της εβδομάδας.

Απασχολησιμότητα

Δάσκαλοι μουσικής στα δημοτικά σχολεία

Η μουσική εκπαίδευση στα δημοτικά σχολεία εξαρτάται από τους δασκάλους και τις τοπικές αρχές (δημοτικά συμβούλια). Ορισμένες τοπικές αρχές ενδέχεται να απασχολούν εκπαιδευμένους μουσικούς που κατέχουν το Πανεπιστημιακό Δίπλωμα «παρεμβατικών» μουσικών (*Diplôme Universitaire de Musicien Intervenant DUMI*) για να έρθουν και να αναλάβουν μουσικές δραστηριότητες στα σχολεία. Το *DUMI* αποκτάται μετά την ολοκλήρωση ενός διετούς κύκλου μαθημάτων στο οποίο η εκπαίδευση παρέχεται από πανεπιστήμια σε ειδικά κέντρα κατάρτισης που ονομάζονται Κέντρα Εκπαίδευσης «παρεμβατικών» μουσικών (*Centres de Formation des Musiciens Intervenants CFMI*). Ο παρεμβατικός μουσικός μπορεί να εργαστεί σε νηπιαγωγεία και δημοτικά σχολεία, μουσικές σχολές, πολιτιστικούς συλλόγους, νοσοκομεία, σπίτια ηλικιωμένων, σε φυλακές, ως μέρος μιας ομάδας για μουσική και τέχνες, εισάγοντας τους μαθητές σε συναυλίες, μουσικές παραστάσεις, το έργο των ορχηστρών, θέατρα και κοινωνικά και πολιτιστικά κέντρα κ.λπ.

Σε μεγάλες πόλεις, δημοτικά σχολεία και Ωδεία συνθέτουν ένα σχέδιο με το οποίο μερικοί μαθητές μπορούν να ακολουθήσουν το πρόγραμμα σπουδών του Ωδείου για δύο ή τρία απογεύματα την εβδομάδα κατά τις σχολικές ώρες. Αυτό το σχήμα ονομάζεται τάξεις σε καθορισμένο ωράριο και αφορά σχετικά λίγους μαθητές.

Δάσκαλοι μουσικής στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Η διδασκαλία στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση γίνεται από έναν καθηγητή μουσικής που έχει πτυχίο πανεπιστημίου και προσόντα κατάρτισης εκπαιδευτικών. Το πτυχίο του πανεπιστημίου είναι πτυχίο / Bachelor (3 χρόνια) + Μεταπτυχιακό/Master (2 χρόνια) στη μουσικολογία + Πιστοποιητικό Δεξιότητας Διδασκαλίας στη Δευτεροβάθμια/Εκπαίδευση (*Certificat d'Aptitude de l'Enseignement*

Secondaire CAPES) ή Πτυχίο Διδασκαλίας (*Agrégation*). Τα προσόντα κατάρτισης των εκπαιδευτικών διαφέρουν ανάμεσα στη διδασκαλία στο κολέγιο (*CAPES - Certificat d'aptitude à l'enseignement secondaire* - για το οποίο μπορεί κανείς να εισέλθει μετά από μεταπτυχιακό τίτλο) και στο Λύκειο (*Lycée /Agrégation*), για το οποίο μπορεί κανείς να συμμετάσχει μετά το *Master*.

Στο κολέγιο, μια ώρα την εβδομάδα για τη μουσική εκπαίδευση (κυρίως ιστορία μουσικής και εργαστήρια φωνητικών) είναι υποχρεωτική στο γενικό πρόγραμμα σπουδών. Η μουσική εκπαίδευση στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση παρέχεται από γενικούς δασκάλους μουσικής που έχουν πτυχίο πανεπιστημίου. Σε μεγάλες πόλεις, κολέγια και ωδεία συνθέτουν ένα πρόγραμμα με το οποίο μερικοί μαθητές μπορούν να ακολουθήσουν το πρόγραμμα σπουδών του Ωδείου για δύο ή τρία απογεύματα την εβδομάδα κατά τις σχολικές ώρες. Αυτό το σχήμα ονομάζεται τάξεις σε καθορισμένο ωράριο (*à horaire aménagé*) και αφορά σχετικά λίγους μαθητές.

Στο Λύκειο (*Lycée*) η μουσική εκπαίδευση είναι προαιρετική. Τα *Baccalauréats* (το τελικό δίπλωμα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης) έχουν επτά έως δέκα μαθήματα. Εάν η μουσική είναι μία από τις κύριες επιλογές, περίπου τρεις ώρες την εβδομάδα δαπανάται για αυτό το θέμα. Όπως συμβαίνει στο πρώτο βήμα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (κολέγια, βλ. Παραπάνω), η γενική μουσική εκπαίδευση στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση παρέχεται από γενικούς καθηγητές μουσικής που χρειάζονται πτυχίο πανεπιστημίου.

Τα επαγγελματικά προσόντα για καθηγητές σχολείων στο γενικό εκπαιδευτικό σύστημα καθορίζονται και ελέγχονται από το Υπουργείο Παιδείας.

Συνεχής επαγγελματική ανάπτυξη (ΣΕΑ) /CPD

Δάσκαλοι μουσικής στα δημοτικά σχολεία

Για Μουσικούς Παρεμβατικούς, καθώς και δασκάλους μουσικής, δείτε παραπάνω. Μερικές φορές συμβαίνει επίσης ότι το *CFMI* παρέχει περιστασιακές ευκαιρίες (ΣΕΑ) /CPD

Δάσκαλοι μουσικής στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Δυστυχώς, για καθηγητές μουσικής σε κολέγια και *lycées*, υπάρχουν πολύ λίγες προτάσεις από το Υπουργείο Παιδείας για (ΣΕΑ) /CPD. Τα ιδρύματα που ονομάζονται Ανώτατες Σχολές Διδασκαλίας και Εκπαίδευσης (*École supérieure du Professorat et de l'éducation ESPE*) είναι επίσης υπεύθυνα για την περαιτέρω εκπαίδευση και κατάρτιση των εκπαιδευτικών. Τα μαθήματα που προσφέρονται υποστηρίζουν τα μέλη του διδακτικού προσωπικού στην ανάπτυξη νέων προσεγγίσεων και στην επέκταση της επαγγελματικής τους γνώσης για την εκπλήρωση σύγχρονων απαιτήσεων στην εκπαίδευση. Τα προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης οργανώνονται από τις μεμονωμένες ακαδημίες.

[Παρεμβατικός Μουσικός]

Ένας σημαντικός κρίκος στην καλλιτεχνική ανάπτυξη των μικρών παιδιών, ο μουσικός που παρεμβαίνει εργάζεται κυρίως στα σχολεία. Παρεμβαίνει για να υποστηρίξει τους δασκάλους του σχολείου στη μουσική μύηση που προσφέρεται στους μαθητές.

Ο παρεμβαίνων μουσικός είναι πάνω από όλα ένας επιβεβαιωμένος μουσικός που έχει αποκτήσει μια σταθερή εκπαίδευση σε διάφορες μορφές μουσικής: κλασική μουσική, λαϊκή παράδοση, τζαζ, τρέχουσα μουσική, παγκόσμια μουσική ...

Πέρα από τις μουσικές του δεξιότητες, ο παρεμβαίνων μουσικός είναι επίσης δάσκαλος που ξέρει πώς να μεταδίδει τις γνώσεις του μέσω της πρακτικής, για να επιτρέψει στα παιδιά να έχουν πρόσβαση στην ευχαρίστηση της μουσικής και του χορωδικού τραγουδιού.

Πρέπει επίσης να γνωρίζει πώς να κάνει μια καλή συνεργασία με τους δασκάλους του σχολείου.

Συχνά ενταγμένο στην ομάδα διδασκαλίας μιας μουσικής σχολής, ο παρεμβαίνων μουσικός εργάζεται κυρίως στο νηπιαγωγείο και στο δημοτικό σχολείο, αλλά και σε κέντρα γειτονιάς, πολιτιστικούς συλλόγους ...

Ως ηθοποιοί στην ανάπτυξη μιας περιοχής, μπορεί επίσης να προωθήσει μια εμπλουτισμένη μουσική ζωή σε νηπιαγωγεία, νοσοκομεία, φυλακές... Ο εμπλεκόμενος μουσικός έχει επομένως πολύ ποικίλες αποστολές και χώρους άσκησης.

Η διαχείριση του ομίλου, ο ενθουσιασμός και η εφευρετικότητα πρέπει να είναι τα κύρια χαρακτηριστικά της.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5

***ESCO - Καταχώρηση προσόντων από τον ΕΟΠΠΕΠ
για τα πτυχία μουσικής στα επίπεδα 5 & 6***

ESCO

Ευρωπαϊκή ταξινόμηση δεξιοτήτων, ικανοτήτων και επαγγελμαμάτων

Ευρωπαϊκή Επιτροπή > ESCO > Προσόντα

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ESCO

ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ

ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ

FORUM

Επαγγέλματα

Δεξιότητες

Προσόντα

Προσόντα

Τα επαγγελματικά προσόντα είναι το επίσημο αποτέλεσμα διαδικασίας αξιολόγησης και επικύρωσης, το οποίο επιτυγχάνεται όταν ο αρμόδιος φορέας διαπιστώνει ότι ένα άτομο έχει επιτύχει μαθησιακά αποτελέσματα που ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένες προδιαγραφές.

Στο [Europass](#) εμφανίζονται πλέον πληροφορίες σχετικά με τα επαγγελματικά προσόντα σε ευρωπαϊκό επίπεδο, οι οποίες προέρχονται από βάσεις δεδομένων εθνικών επαγγελματικών προσόντων που αντικατοπτρίζουν τα εθνικά πλαίσια επαγγελματικών προσόντων τα οποία τελούν υπό την κατοχή και τη διαχείριση των κρατών μελών της ΕΕ. Το [Europass](#) διαθέτει το πλέον επικαιροποιημένο και πλούσιο αποθετήριο δεδομένων υψηλής ποιότητας για τα επαγγελματικά προσόντα, τα εθνικά πλαίσια επαγγελματικών προσόντων, καθώς και τις ευκαιρίες μάθησης στην Ευρώπη, και βοηθά τους εκπαιδευόμενους να βρουν ευκαιρίες μάθησης σε άλλες χώρες, και τους εργοδότες να κατανοήσουν την αξία των επαγγελματικών προσόντων από άλλα κράτη μέλη της ΕΕ.

Μία από τις κύριες αποστολές του ESCO είναι η οικοδόμηση ισχυρότερων δεσμών μεταξύ του κόσμου της εκπαίδευσης και της κατάρτισης και του κόσμου της εργασίας, συμβάλλοντας στη μείωση των αναντιστοιχιών δεξιοτήτων και υποστηρίζοντας την καλύτερη λειτουργία της αγοράς εργασίας. Το όραμα για το ESCO είναι η παροχή μιας κοινής γλώσσας αναφοράς που θα μπορούσε να υποστηρίξει τη διαφάνεια, τη μετάφραση, τη σύγκριση, την ταυτοποίηση και την ανάλυση του περιεχομένου των επαγγελματικών προσόντων, συμβάλλοντας έτσι στον προσδιορισμό του τρόπου με τον οποίο τα εν λόγω προσόντα σχετίζονται με τις δεξιότητες και τα επαγγέλματα που απαιτούνται σε όλα τα επαγγελματικά πεδία και τους τομείς. Το ESCO το πράττει αυτό με πολλούς τρόπους.

Το ESCO στηρίζει την περιγραφή και την κατανόηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων των επαγγελματικών προσόντων

Πρόκειται για ορολογία της αγοράς εργασίας που μπορεί να βοηθήσει στην κατανόηση των επαγγελμάτων και των δεξιοτήτων που σχετίζονται με συγκεκριμένο επαγγελματικό προσόν και επιτρέπει στους εκπαιδευόμενους, στα άτομα που αναζητούν εργασία και στους εργοδότες να χρησιμοποιούν με τον καλύτερο τρόπο τις πληροφορίες αυτές: Το ESCO καλύπτει την εν λόγω ανάγκη με την παροχή επικαιροποιημένου, τεκμηριωμένου και πολύγλωσσου λεξιλογίου επαγγελμάτων και δεξιοτήτων.

Το ESCO υποστηρίζει τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης κατά τη μετάβαση σε μαθησιακά αποτελέσματα που εξυπηρετούν καλύτερα τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Οι οργανισμοί που παρέχουν δεδομένα σχετικά με επαγγελματικά προσόντα μπορούν να χρησιμοποιούν το ESCO για να συμπληρώνουν τις περιγραφές των μαθησιακών αποτελεσμάτων με ορολογία σχετική με τις δεξιότητες, ενσωματώνοντας τις έννοιες της γνώσης, των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων που αντιστοιχούν στην περιγραφή των μαθησιακών αποτελεσμάτων του επαγγελματικού προσόντος. Αυτό βοηθά τα εκπαιδευτικά ιδρύματα να εκφράζουν τα μαθησιακά τους αποτελέσματα με τρόπο που διευκολύνει την κατανόηση των επαγγελματικών προσόντων τους από τους παράγοντες της αγοράς εργασίας και να προσελκύουν εκπαιδευόμενους από εντός και εκτός συνόρων.

Το ESCO χρησιμοποιείται επίσης για τη συλλογή και την ανάλυση δεδομένων σχετικά με τις τάσεις ως προς τις δεξιότητες ανά την Ευρώπη, και την αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρουν οι τεχνικές ανάλυσης μαζικών δεδομένων. Τα αποτελέσματα των έργων συλλογής πληροφοριών σχετικά με τις δεξιότητες αποτελούν σημαντική υποστήριξη και πηγή πληροφοριών για τα ιδρύματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, και μπορούν να τα βοηθήσουν να αναπτύξουν προγράμματα σπουδών λαμβάνοντας υπόψη τις αναδυόμενες ανάγκες σε δεξιότητες.

Το 2019 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διεξήγαγε πιλοτικό πρόγραμμα με τα κράτη μέλη για να δοκιμάσει την αυτοματοποιημένη σύνδεση των μαθησιακών αποτελεσμάτων των επαγγελματικών προσόντων με τις δεξιότητες ESCO σε διάφορες γλώσσες και ανέπτυξε ένα ειδικό εργαλείο πληροφορικής για τη στήριξη των εθνικών αρχών στο πλαίσιο αυτό. Το έργο κατέδειξε την αξία της χρήσης του θησαυρού δεξιοτήτων ESCO για την εξασφάλιση της διαφάνειας των επαγγελματικών προσόντων και της καλύτερης ποιότητας των δεδομένων για τα επιμέρους μαθησιακά αποτελέσματα.

Το ESCO ενισχύει τις υπηρεσίες εξατομικευμένου/ψηφιακού επαγγελματικού προσανατολισμού

Οι δεξιότητες και τα επαγγέλματα του ESCO μπορούν να χρησιμοποιούνται για να παρέχουν εξατομικευμένες προτάσεις εκπαίδευσης και κατάρτισης σε άτομα που αναζητούν εργασία και σε εκπαιδευόμενους. Οι ψηφιακές πλατφόρμες μπορούν να χρησιμοποιούν το ESCO για να παρέχουν στους πολίτες πληροφορίες σχετικά με ευκαιρίες μάθησης, να προτείνουν κύκλους μαθημάτων, να αναπτύσσουν εξατομικευμένες ευκαιρίες κατάρτισης και να συνιστούν μαθησιακές διαδρομές με βάση τις δεξιότητες των ατόμων. Οι πάροχοι υπηρεσιών επαγγελματικού προσανατολισμού μπορούν να χρησιμοποιούν το ESCO για να παρέχουν υπηρεσίες καθοδήγησης και για να προτείνουν κατάλληλη κατάρτιση με βάση τις δεξιότητες και τις επαγγελματικές φιλοδοξίες του ατόμου.

Το ESCO στηρίζει την επικύρωση της άτυπης και της μη τυπικής μάθησης

Το ESCO μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την επικύρωση της άτυπης και της μη τυπικής μάθησης. Τα σαφή και λεπτομερή μαθησιακά αποτελέσματα που παρέχονται μέσω του ESCO μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τον εντοπισμό, την τεκμηρίωση, την αξιολόγηση και την πιστοποίηση των δεξιοτήτων και της πείρας που έχει αποκτήσει το άτομο μέσω άτυπης ή μη τυπικής μάθησης.

Οι οργανισμοί μπορούν να χρησιμοποιούν το ESCO για να προσδιορίζουν τις δεξιότητες που αναπτύσσονται μέσα από μια δεδομένη δραστηριότητα. Επιπλέον, μόλις ολοκληρωθεί η μαθησιακή δραστηριότητα σ' ένα δεδομένο πρόγραμμα, ο εκπαιδευόμενος μπορεί να λάβει μια μορφή πιστοποίησης, για παράδειγμα, ένα ανοικτό διακριτικό, η οποία συνδέει τις δεξιότητες των εκπαιδευομένων με τυποποιημένη ορολογία και υποστηρίζει την επικύρωση των επιτευγμάτων της άτυπης και της μη τυπικής μάθησης. Τα διακριτικά μπορούν στη συνέχεια να εμφανίζονται στα ηλεκτρονικά χαρτοφυλάκια των υποψηφίων και να κοινοποιούνται στους εργοδότες και σε τρίτους ως επαληθεύσιμα αποδεικτικά μάθησης.

<https://europa.eu/europass/el/find-courses>

europass

Εκπαίδευση στην
Ευρώπη

Εργασία στην
Ευρώπη

Σχετικά με το
Europass

Επικοινωνήστε μαζί
μας

Login to Europass

ΔΙΠΛΩΜΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ, ΕΠΙΠΕΔΟΥ 5 - ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΦΩΝΗΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Language
el

Thematic Area:
Μουσική και τέχνες του θεάματος

Course information

Qualification Awarded

Awarding Activities

Provider

Course information

Ο/Η κάτοχος διπλώματος αυτής της ειδικότητας:

ΓΝΩΣΕΙΣ

1. Περιγράφει τη βασική μουσική έκφραση, τη μουσική θεωρία και τις πρακτικές εφαρμογές της.
2. Διατυπώνει τις βασικές αρχές της επικοινωνίας.
3. Κατέχει τη βασική τεχνική της φωνητικής τοποθέτησης.
4. Αναγνωρίζει τους τρόπους διαμόρφωσης σύγχρονου ρεπερτορίου.
5. Γνωρίζει τις βασικές αρχές της ηχογράφησης φωνής σε στούντιο.
6. Αφηγείται τη θεωρία και πρακτική της χορευτικής κίνησης για τραγουδιστές.
7. Προσδιορίζει τις τεχνικές δημοσίων σχέσεων στο χώρο της μουσικής βιομηχανίας.
8. Αναγνωρίζει εξειδικευμένες πηγές πληροφοριών (ειδική βιβλιογραφία, ειδικός περιοδικός τύπος, εξειδικευμένες ιστοσελίδες) που σχετίζονται με βασικά ζητήματα γύρω από τη μουσική και φωνητική κατάρτιση.

ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

1. Εκφέρει ορθά τα φωνήματα και τον φωνητικό ήχο, εφαρμόζοντας τεχνικές στην ερμηνεία του τραγουδιού.
2. Εφαρμόζει μεθόδους φωνητικής τοποθέτησης για την ολοκληρωμένη ερμηνεία του τραγουδιού, έχοντας εμβαθύνει στη σύγχρονη ερμηνεία και στα σύγχρονα είδη τραγουδιού.
3. Εφαρμόζει τεχνικές ηχογράφησης και παραγωγής demo, αξιοποιώντας εποικοδομητικά τις δυνατότητες που παρέχονται σε ένα στούντιο ηχογράφησης.
4. Διαβάζει το μουσικό κείμενο (παρτιτούρα, lead sheet) ενός τραγουδιού.
5. Κάνει σωστή δόμηση ρεπερτορίου ακολουθώντας το ιστορικό ρεπερτόριο του ελληνικού και ξένου τραγουδιού.
6. Χορογραφεί και έχει απόλυτο έλεγχο της κίνησης του σώματός του.
7. Εφαρμόζει μεθόδους υποκριτικής έκφρασης στο πλαίσιο ερμηνείας του τραγουδιού, καθώς και μεθόδους ελέγχου της ορθοφωνίας.
8. Αξιοποιεί τη βασική ορολογία της Μουσικής στην Αγγλική γλώσσα.
9. Συμβάλλει στην προσπάθεια απόδοσης, καταγραφής και διάσωσης της ελληνικής μουσικής παράδοσης, συμμετέχοντας εποικοδομητικά σε πολιτιστικές δράσεις διάδοσης της ελληνικής μουσικής.
10. Χειρίζεται με άνεση ειδικές εφαρμογές που σχετίζονται με τη χρήση του Η/Υ.

ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ

1. Συνεργάζεται αρμονικά με τα λοιπά μέλη της ομάδας για την επίτευξη των στόχων τους .
2. Εργάζεται αυτόνομα σε ζωντανές εμφανίσεις ή ηχογραφήσεις.

Qualification Awarded

EQF Level

5

Awarding Activities

Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. (Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων & Επαγγελματικού Προσανατολισμού)

Homepage: <http://www.eoppep.gr/index.php/en/>

Homepage: <http://www.eoppep.gr>

Πτυχίο Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης. Κατευθύνσεις: α) Ευρωπαϊκής (κλασικής) μουσικής, β) Βυζαντινής μουσικής, γ) Ελληνικής παραδοσιακής (Δημοτικής) μουσικής, δ) Σύγχρονης μουσικής. Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης. Σχολή Κοινωνικών, Ανθρωπιστικών Επιστημών και Τεχνών. Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

Language
el

Thematic Area:

Μουσική και τέχνες του θεάματος
Κατάρτιση των εκπαιδευτικών με εξειδίκευση αντικειμένου

Course information

Qualification Awarded

Awarding Activities

Provider

Course information

Το Πτυχίο Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης έχει 4 κατευθύνσεις: α) Ευρωπαϊκής (κλασικής) μουσικής με 18 επιμέρους ειδικεύσεις: 1) Φωνητική Μουσική Εκτέλεση-Μονωδία, 2) Οργανική μουσική Εκτέλεση-Πιάνο, 3) Οργανική Μουσική Εκτέλεση-Κιθάρα, 4) Οργανική Μουσική Εκτέλεση-Βιολί, 5) Οργανική Μουσική Εκτέλεση-Βιόλα, 6) Οργανική Μουσική Εκτέλεση-Βιολοντσέλο, 7) Οργανική Μουσική Εκτέλεση-Κοντραμπάσο, 8) Οργανική Μουσική Εκτέλεση-Φλάουτο, 9) Οργανική Μουσική Εκτέλεση-Ομποέ, 10) Οργανική Μουσική Εκτέλεση-Κλαρινέτο, 11) Οργανική Μουσική Εκτέλεση-Φαγκότο, 12) Οργανική Μουσική Εκτέλεση-Σαξόφωνο, 13) Οργανική Μουσική Εκτέλεση-Κόρνο 14) Οργανική Μουσική Εκτέλεση-Τρομπέτα 15) Οργανική Μουσική Εκτέλεση-Τρομπόνι 16) Οργανική Μουσική Εκτέλεση-Τούμπα 17) Οργανική Μουσική Εκτέλεση-Κρουστά 18) Εφαρμοσμένες Μουσικές Σπουδές, β) Βυζαντινής μουσικής με 2 επιμέρους ειδικεύσεις: 1) Ερμηνεία και Εκτέλεση Ψαλτικής 2) Εφαρμοσμένες Μουσικές Σπουδές, γ) Ελληνικής παραδοσιακής (Δημοτικής) μουσικής με 21 επιμέρους ειδικεύσεις: 1) Ερμηνεία και εκτέλεση παραδοσιακών οργάνων-Δημοτικό Τραγούδι-Φωνητική Εκτέλεση, 2) Ερμηνεία και εκτέλεση παραδοσιακών οργάνων-Λύρα, 3) Ερμηνεία και εκτέλεση παραδοσιακών οργάνων-Βιολί, 4) Ερμηνεία και εκτέλεση παραδοσιακών οργάνων-Κλαρίνο, 5) Ερμηνεία και εκτέλεση παραδοσιακών οργάνων-Καβάλι, 6) Ερμηνεία και εκτέλεση παραδοσιακών οργάνων-Νέι, 7) Ερμηνεία και εκτέλεση παραδοσιακών οργάνων-Φλογέρα, 8) Ερμηνεία και εκτέλεση παραδοσιακών οργάνων-Ζουρνάς, 9) Ερμηνεία και εκτέλεση παραδοσιακών οργάνων-Άσκαυλος, 10) Ερμηνεία και εκτέλεση παραδοσιακών οργάνων-Κανονάκι, 11) Ερμηνεία και εκτέλεση παραδοσιακών οργάνων-Ούτι, 12) Ερμηνεία και εκτέλεση παραδοσιακών οργάνων-Λαούτο, 13) Ερμηνεία και εκτέλεση παραδοσιακών οργάνων-Ταμπουράς, 14) Ερμηνεία και εκτέλεση παραδοσιακών οργάνων-Τρίχορδο Μπουζύκι, 15) Ερμηνεία και εκτέλεση παραδοσιακών οργάνων-Τρομπόνι, 16) Ερμηνεία και εκτέλεση παραδοσιακών οργάνων-Κορνέτα, 17) Ερμηνεία και εκτέλεση παραδοσιακών οργάνων-Τρομπέτα, 18) Ερμηνεία και εκτέλεση παραδοσιακών οργάνων-Κρουστά, 19) Ερμηνεία και εκτέλεση παραδοσιακών οργάνων-Σαντούρι, 20) Ποιητική (Τέχνη της Σύνθεσης-Μελοποιίας-Σύνθεσης στην Παραδοσιακή Μουσική), 21) Εφαρμοσμένες Μουσικές Σπουδές και δ) Σύγχρονης μουσικής με 4 επιμέρους ειδικεύσεις: 1) Οργανική Μουσική Εκτέλεση-Ακορντεόν, 2) Σύνθεση, 3) Διεύθυνση Ορχήστρας, 4) Εφαρμοσμένες Μουσικές Σπουδές.

ΓΝΩΣΕΙΣ:

- ΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΟΥ ΡΕΠΕΡΤΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΜΟΥΣΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ: γνωρίζουν το βασικό ρεπερτόριο του κύριου αντικειμένου τους και τουλάχιστον κάποιο από το πιο εξειδικευμένο ρεπερτόριο. Οι φοιτητές πρέπει να γνωρίζουν τα κύρια στοιχεία και τις οργανωτικές δομές της μουσικής και να κατανοούν τη διαδραστικότητα μεταξύ τους.
- ΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ: γνωρίζουν βασικές γνώσεις ιστορίας της μουσικής και των γραπτών που σχετίζονται με αυτή. Είναι γνώστες των διαφορετικών στυλ και των σχετιζόμενων με αυτά εκτελεστικών παραδόσεων. Κατανοούν και μπορούν να εκμεταλλευτούν τις δυνατότητες που προσφέρει η τεχνολογία στο πεδίο της ειδίκευσής τους.
- Έχουν κάποια γνώση οικονομικών, επιχειρηματικών και νομικών διαστάσεων του μουσικού επαγγέλματος. Έχουν συνείδηση των σχέσεων και εξαρτήσεων μεταξύ όλων των ανωτέρω με τις θεωρητικές και πρακτικές τους σπουδές.
- ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΤΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ: κατανοούν ορισμένα βασικά μοτίβα και διαδικασίες, οι οποίες σχετίζονται με τον αυτοσχεδιασμό.
- ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ: είναι εξοικειωμένοι με τις βασικές αρχές και πρακτικές της παιδαγωγικής, ειδικά σε ό,τι σχετίζεται με τη μουσική εκπαίδευση.

ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ:

- ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΦΡΑΣΗ: είναι ικανοί να δημιουργούν και να υλοποιούν προσωπικές τους καλλιτεχνικές ιδέες και έχουν αναπτύξει τις απαραίτητες δεξιότητες για την έκφρασή τους
- ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΡΕΠΕΡΤΟΡΙΟΥ: έχουν μελετήσει και, ει δυνατόν, παρουσιάσει σε συναυλίες, αντιπροσωπευτικό ρεπερτόριο του κυρίως γνωστικού αντικείμενου τους. Κατά τη διαδικασία, πρέπει να έχουν την εμπειρία εκτέλεσης μιας ποικιλίας κατάλληλων στυλ.
- ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΝΟΛΩΝ: μπορούν να δρουν μεταξύ τους μουσικά σε σύνολα, με ποικιλία τόσο στο μέγεθος όσο και στο ρεπερτόριο.
- ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΕΞΑΣΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΔΟΚΙΜΩΝ: έχουν αποκτήσει αποτελεσματικές τεχνικές εξάσκησης και δοκιμών για βελτίωση μέσω της ατομικής μελέτης. Κατά τη διαδικασία, θα πρέπει να έχουν αφομοιώσει καλές συνήθειες τεχνικής και στάσης σώματος, οι οποίες τους δίνουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν το σώμα τους με τον αποτελεσματικότερο και λιγότερο επιβλαβή τρόπο.
- ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ: έχουν αποκτήσει κατάλληλες δεξιότητες για τη διάδοση και επικοινωνία μουσικών δομών, υλικών και ιδεών, π.χ. ανάγνωση μουσικού κειμένου σε επάρκεια, τόσο για την κατανόηση της μουσικής και για άνετη εκ πρώτης όψεως ανάγνωση.
- ΑΚΟΥΣΤΙΚΕΣ, ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ: έχουν άνεση στο να αναγνωρίζουν με το αυτί, να απομνημονεύουν και να χειρίζονται το μουσικό υλικό.
- ΦΡΑΣΤΙΚΕΣ (ΛΕΚΤΙΚΕΣ) ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ: είναι σε θέση να μιλούν ή/και να γράφουν ευφυώς σχετικά με τι μουσικές τους δημιουργίες.
- ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ ΣΕ ΚΟΙΝΟ: είναι σε θέση να αντιμετωπίζουν τις συμπεριφορικές και επικοινωνιακές απαιτήσεις μιας παράστασης σε κοινό.
- ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΤΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ: είναι σε θέση να αρθρώνουν ελεύθερα την προσωπική μουσική τους γλώσσα, με αφετηρία τα μουσικά τους βιώματα/δεξιότητες και μέσω τις πρακτικές αυτοπαρατήρησης, μουσικής επίγνωσης και ευρηματικότητας, μέσω ελεύθερου αυτοσχεδιασμού και στιγμιαίας (αυθόρμητης) σύνθεσης.
- ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ μπορούν να διδάξουν το κύριο αντικείμενο σπουδών τους σε μαθητές ποικίλων επιπέδων.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ:

- ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ: Είναι σε θέση να εργάζονται ανεξάρτητα σε μια ποικιλία θεμάτων: να συγκεντρώνουν, να αναλύουν και ερμηνεύουν πληροφορίες, να δημιουργούν ιδέες και απόψεις κριτικά, να είναι σε θέση να παρακινούνται και να διαχειρίζονται τα προβλήματα μόνοι τους.
- ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ: Είναι σε θέση να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά σε μια ποικιλία περιπτώσεων, τη φαντασία, τη συναισθηματική τους κατανόηση, την ικανότητα να σκέφτονται και να εργάζονται δημιουργικά όταν λύνουν πρόβλημα, την ικανότητα να σκέφτονται και να ενεργούν ευέλικτα, προσαρμοζόμενοι σε νέες συνθήκες που αλλάζουν, την ικανότητα να ελέγχουν και όπου είναι δυνατόν, να εμποδίζουν το άγχος και τη συσχέτισή του με φυσιολογικές απαιτήσεις που σχετίζονται με την παράσταση.
- ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗ: Έχουν ανεπτυγμένη επιστημονική, κοινωνική και ηθική συνείδηση σε ζητήματα που αφορούν τη δουλειά τους και αυξημένη κριτική ικανότητα την οποία εφαρμόζουν δημιουργικά όταν συνεργάζονται με άλλους.
- ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ: Έχουν αποκτήσει αποτελεσματικές δεξιότητες επικοινωνίας και κοινωνικής συναναστροφής, συμπεριλαμβανομένης της δεξιότητας να εργάζονται με άλλους σε κοινές δραστηριότητες (projects), δείχνουν δεξιότητες ομαδικής εργασίας, οργάνωσης και διαπραγμάτευσης, ενσωματώνονται με άλλους σε ποικιλία καλλιτεχνικών δράσεων, παρουσιάζουν τη δουλειά τους σε προσεγγίσιμη μορφή και έχουν επαρκή γνώση δεξιοτήτων πληροφορικής.

Qualification Awarded

EQF Level

6

Awarding Activities

Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Homepage: <http://www.uom.gr/index.php>

Homepage: <http://www.uom.gr/index.php?newlang=eng>

Provider

Name: EOPPEP

Τόπος

Nuts Code: EL

Iso Alpha Code 3: GRC

Πτυχίο Τμήματος Λαϊκής και Παραδοσιακής Μουσικής. Τμήμα Λαϊκής και Παραδοσιακής Μουσικής. Σχολή Καλλιτεχνικών Σπουδών. Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Ηπείρου.

Language

el

Thematic Area:

Μουσική και τέχνες του θεάματος

Course information

Qualification Awarded

Awarding Activities

Provider

Course information

Με την ολοκλήρωση των προπτυχιακών σπουδών του, ο πτυχιούχος του Τμήματος διαθέτει τις απαραίτητες επιστημονικές και τεχνολογικές γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες στο γνωστικό αντικείμενο της ελληνικής λαϊκής και παραδοσιακής μουσικής, ώστε να μπορεί να δραστηριοποιηθεί επαγγελματικά στα Πολιτιστικά και Μουσικά Γυμνάσια και Λύκεια, στα ωδεία και μουσικά εκπαιδευτήρια κάθε είδους και σε ειδικά προγράμματα μουσικής εκπαίδευσης στην πρωτοβάθμια και μέση εκπαίδευση της χώρας.

Qualification Awarded

EQF Level

6

Awarding Activities

Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (ΤΕΙ) Ηπείρου

Homepage: <http://www.teiep.gr>

Homepage: <http://www.teiep.gr/en>

Provider

Name: EOPPEP

Τόπος

Nuts Code: EL

Iso Alpha Code 3: GRC

ΨΗΦΙΑΚΑ ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΤΗΡΙΑ

Τι είναι τα ψηφιακά διαπιστευτήρια Europass;

Πληροφορίες για φορείς υλοποίησης

Πληροφορίες για εκπαιδευόμενους

ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ & ΠΡΟΣΟΝΤΑ

Το ευρωπαϊκό πλαίσιο προσόντων (EQF)

Το Europass για την εκπαίδευση και την κατάρτιση

Το Europass για την απασχόληση και τις προσλήψεις

Το Europass για τη συμβουλευτική σταδιοδρομίας

ΠΏΡΟΙ

Διαλειτουργικότητα με το Europass

Στατιστικά στοιχεία

Εργαλεία Europass

Contact the EU

Call us 00 800 6 7 8 9 10 11

Use other [telephone options](#)

Write to us via our [contact form](#)

Meet us at a [local EU office](#)

Find a social media account

Search for EU social media channels

EU institutions

European Parliament

European Council

Council of the European Union

European Commission

Court of Justice of the European Union (CJEU)

European Central Bank (ECB)

European Court of Auditors (ECA)

European External Action Service (EEAS)

European Economic and Social Committee (EESC)

European Committee of the Regions (CoR)

European Investment Bank (EIB)

European Data Protection Supervisor (EDPS)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6

**ΥΠΑΙΘ - Περίγραμμα επαγγελματιών στην Ελλάδα
(Εφαρμοσμένες Τέχνες & Καλλιτεχνικές σπουδές)**

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

- ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ & ΜΟΥΣΙΚΗΣ – ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ
- ΘΕΩΡΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ
- ΕΙΚΑΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ - ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
- ΤΕΧΝΩΝ ΗΧΟΥ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΑΣ

**ΟΜΑΔΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
& ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ

- ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΩΝ
- ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΗΣ
- ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ
- ΛΑΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ
- ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΗΧΟΥ ΚΑΙ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ
- ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΑΚΟΥΣΤΙΚΗΣ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΜΕΤΑΛΥΚΕΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ)

- ΤΕΧΝΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ
- ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΤΕΧΝΗ
- ΜΕΤΑΛΟΤΕΧΝΙΑ
- ΧΑΡΑΚΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ
- ΤΕΧΝΗ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑΣ
- ΚΕΡΑΜΙΚΗ ΤΕΧΝΗ
- ΤΕΧΝΗ ΨΗΦΙΔΩΤΟΥ
- ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ & ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ
- ΜΟΥΣΙΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ
- ΕΙΚΟΝΟΛΗΨΙΑ
- ΗΧΟΛΗΨΙΑ
- ΧΕΙΡΙΣΤΗΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΣΥΝΑΡΜΟΣΗΣ ΕΙΚΟΝΑΣ (Monter)
- ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ & ΔΙΟΡΘΩΣΗ, ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ
- ΤΕΧΝΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΓΡΑΦΗΣ
- ΤΕΧΝΗ ΣΚΙΤΣΟΥ-ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑΣ - ΓΡΑΦΙΚΩΝ
- ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΚΙΝΟΥΜΕΝΗΣ ΕΙΚΟΝΑΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΣΧΕΔΙΑΣΗΣ ΓΡΑΦΗΜΑΤΟΣ
- ΥΠΟΚΡΙΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ ΘΕΑΤΡΟΥ - ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ
- ΤΕΧΝΗ ΣΕΝΑΡΙΟΓΡΑΦΙΑΣ
- ΤΕΧΝΗ ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑΣ
- ΤΕΧΝΗ ΣΚΗΝΟΓΡΑΦΙΑΣ - ΕΝΔΥΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ
- ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΕΣ ΤΕΧΝΕΣ ΧΟΡΟΥ
- ΜΟΥΣΙΚΗ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΜΕΤΑΓΥΜΝΑΣΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ)

- ΤΕΧΝΙΤΗΣ ΩΡΟΛΟΓΟΠΟΙΙΑΣ
- ΤΕΧΝΙΤΗΣ ΑΡΓΥΡΟΧΡΥΣΟΧΟΪΑΣ
- ΤΕΧΝΙΤΗΣ ΚΟΣΜΗΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΛΟΤΕΧΝΙΑΣ
- ΤΕΧΝΙΤΗΣ ΞΥΛΟΥΡΓΙΚΗΣ & ΕΠΙΠΛΟΠΟΙΙΑΣ
- ΤΕΧΝΙΤΗΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ
- ΤΕΧΝΙΤΗΣ ΚΕΡΑΜΙΚΗΣ ΑΓΓΕΙΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ
- ΤΕΧΝΙΤΗΣ ΑΓΙΟΓΡΑΦΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ ΚΑΙ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΩΝ
- ΤΕΧΝΙΤΗΣ ΨΗΦΙΔΩΤΩΝ
- ΤΕΧΝΙΤΗΣ ΞΥΛΟΓΛΥΠΤΙΚΗΣ
- ΤΕΧΝΙΤΗΣ ΥΑΛΟΥΡΓΙΑΣ - ΨΗΦΙΔΟΓΡΑΦΙΑΣ - ΥΑΛΟΓΡΑΦΙΑΣ (ΒΙΤΡΟ)
- ΤΕΧΝΙΤΗΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΕΓΧΟΡΔΩΝ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ
- ΤΕΧΝΙΤΗΣ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
- ΤΕΧΝΙΤΗΣ ΧΑΡΑΚΤΙΚΗΣ
- ΤΕΧΝΙΤΗΣ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ
- ΤΕΧΝΙΤΗΣ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ & ΒΙΒΛΙΑΚΟΥ & ΑΡΧΕΙΑΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 7

Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων

(European Qualifications Framework-EQF)

Cookies

This site uses cookies to offer you a better browsing experience. Find out more on [how we use cookies](#) and [how you can change your settings](#).

I accept cookies

I refuse cookies

[Legal notice](#) | [Cookies](#) | [Contact on Europa](#) | [Search on Europa](#)

English (en)

Learning Opportunities and Qualifications in Europe

Information about courses, work-based learning and qualifications

European Commission > Descriptors defining levels in the European Qualifications Framework (EQF)

Search

Descriptors defining levels in the European Qualifications Framework (EQF)

Each of the 8 levels is defined by a set of descriptors indicating the learning outcomes relevant to qualifications at that level in any system of qualifications.

	Knowledge	Skills	Responsibility and autonomy
	In the context of EQF, knowledge is described as theoretical and/or factual.	In the context of EQF, skills are described as cognitive (involving the use of logical, intuitive and creative thinking) and practical (involving manual dexterity and the use of methods, materials, tools and instruments).	In the context of the EQF responsibility and autonomy is described as the ability of the learner to apply knowledge and skills autonomously and with responsibility
Level 1 The learning outcomes relevant to Level 1 are	Basic general knowledge	Basic skills required to carry out simple tasks	Work or study under direct supervision in a structured context
Level 2 The learning outcomes relevant to Level 2 are	Basic factual knowledge of a field of work or study	Basic cognitive and practical skills required to use relevant information in order to carry out tasks and to solve routine problems using simple rules and tools	Work or study under supervision with some autonomy
Level 3 The learning outcomes relevant to Level 3 are	Knowledge of facts, principles, processes and general concepts, in a field of work or study	A range of cognitive and practical skills required to accomplish tasks and solve problems by selecting and applying basic methods, tools, materials and information	Take responsibility for completion of tasks in work or study; adapt own behaviour to circumstances in solving problems
Level 4 The learning outcomes relevant to Level 4 are	Factual and theoretical knowledge in broad contexts within a field of work or study	A range of cognitive and practical skills required to generate solutions to specific problems in a field of work or study	Exercise self-management within the guidelines of work or study contexts that are usually predictable, but are subject to change; supervise the routine work of others, taking some responsibility for the evaluation and improvement of work or study activities
Level 5 ^[1] The learning outcomes relevant to Level 5 are	Comprehensive, specialised, factual and theoretical knowledge within a field of work or study and an awareness of the boundaries of that knowledge	A comprehensive range of cognitive and practical skills required to develop creative solutions to abstract problems	Exercise management and supervision in contexts of work or study activities where there is unpredictable change; review and develop performance of self and others
Level 6 ^[2] The learning outcomes relevant to Level 6 are	Advanced knowledge of a field of work or study, involving a critical understanding of theories and principles	Advanced skills, demonstrating mastery and innovation, required to solve complex and unpredictable problems in a specialised field of work or study	Manage complex technical or professional activities or projects, taking responsibility for decision-making in unpredictable work or study contexts; take responsibility for managing professional development of individuals and groups
Level 7 ^[3] The learning outcomes relevant to Level 7 are	Highly specialised knowledge, some of which is at the forefront of knowledge in a field of work or study, as the basis for original thinking and/or research Critical awareness of knowledge issues in a field and at the interface between different fields	Specialised problem-solving skills required in research and/or innovation in order to develop new knowledge and procedures and to integrate knowledge from different fields	Manage and transform work or study contexts that are complex, unpredictable and require new strategic approaches; take responsibility for contributing to professional knowledge and practice and/or for reviewing the strategic performance of teams
Level 8 ^[4] The learning outcomes relevant to Level 8 are	Knowledge at the most advanced frontier of a field of work or study and at the interface between fields	The most advanced and specialised skills and techniques, including synthesis and evaluation, required to solve critical problems in research and/or innovation and to extend and redefine existing knowledge or professional practice	Demonstrate substantial authority, innovation, autonomy, scholarly and professional integrity and sustained commitment to the development of new ideas or processes at the forefront of work or study contexts including research

Compatibility with the Framework for Qualifications of the European Higher Education Area

The Framework for Qualifications of the European Higher Education Area provides descriptors for three cycles agreed by the ministers responsible for higher education at their meeting in Bergen in May 2005 in the framework of the Bologna process. Each cycle descriptor offers a generic statement of typical expectations of achievements and abilities associated with qualifications that represent the end of that cycle.

1. The descriptor for the short cycle developed by the Joint Quality Initiative as part of the Bologna process, (within or linked to the first cycle), corresponds to the learning outcomes for EQF level 5.
2. The descriptor for the first cycle corresponds to the learning outcomes for EQF level 6.
3. The descriptor for the second cycle corresponds to the learning outcomes for EQF level 7.
4. The descriptor for the third cycle corresponds to the learning outcomes for EQF level 8.

Navigation

[Find information on learning opportunities](#)
[Find information on qualifications](#)
[Find and compare Qualification Frameworks](#)
[Guidance Services](#)
[Moving to a country to study](#)
[Exchange Programmes & Erasmus+ and other Grants](#)
[Recognition of Diplomas & Qualifications](#)

Documentation

[Reports on the referencing of national qualifications frameworks to the EQF](#)
[Legal documents](#)
[Studies](#)
[Documents agreed by the EQF Advisory Group](#)
[European Qualifications Framework Series](#)
[Glossary](#)

Links to other relevant sites

[Erasmus+](#)
[Euroguidance](#)
[Europass](#)
[EURES](#)
[Eurodesk](#)
[U multirank](#)
[Enic Naric](#)

[view all list](#)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 8

Ανάπτυξη του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων στην Ελλάδα

Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων

Προσόντα
χωρίς σύνορα
για εργασία
και μάθηση

Τι να μπορέσεις να αξιοποιήσεις το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων, πρέπει πρώτα να το γνωρίσεις

Τι είναι;

Για πρώτη φορά στην Ελλάδα, διαμορφώνεται το **Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων**, ένα πλαίσιο ταξινόμησης των προσόντων, δηλαδή των τίτλων που κατέχει ο κάθε πολίτης. Οι τίτλοι αυτοί έχουν αποκτηθεί μετά την ολοκλήρωση μίας διαδικασίας μάθησης.

Ποιος είναι αρμόδιος για την ανάπτυξή του;

Ο **Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.)** είναι ο αρμόδιος φορέας για τη δημιουργία και ανάπτυξη του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων και την αντιστοίχισή του με το **Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων**, υπό την εποπτεία και το συντονισμό του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Σε ποιους απευθύνεται;

Σε όλους που μπορούν να αξιοποιήσουν τα οφέλη που προσφέρει: εκπαιδευόμενους, εργαζόμενους, ανέργους, εργοδότες, παρόχους εκπαίδευσης και κατάρτισης, φορείς πιστοποίησης προσόντων, συμβούλους επαγγελματικού προσανατολισμού, επαγγελματικούς κλάδους, κοινωνικούς εταίρους, και σε κάθε πολίτη, κάτοχο τίτλου σπουδών.

Πού στοχεύει;

Με την ανάπτυξη του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων διασφαλίζεται η ύπαρξη ενός και μοναδικού εργαλείου μέσω του οποίου μπορούν να περιγραφούν και να αποτιμηθούν όλοι οι τίτλοι σπουδών, οι οποίοι απονέμονται στην Ελλάδα.

Αρχική επιδίωξη είναι η δημιουργία ενός συνεκτικού και κατανοητού συστήματος κατάταξης των προσόντων, δηλαδή των τίτλων για όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης της χώρας.

Σε μεταγενέστερο στάδιο θα αναπτυχθεί σύστημα κατάταξης των προσόντων που αποκτώνται μέσω της μη τυπικής εκπαίδευσης και άτυπης μάθησης.

Τι προσφέρει;

- ➔ Όλοι οι πολίτες αποκτούν τη δυνατότητα συστηματικής παρουσίασης του περιεχομένου των προσόντων τους, με αναφορά στο Εθνικό και στο Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων.
- ➔ Οι εκπαιδευόμενοι και εργαζόμενοι που επιθυμούν να αλλάξουν εκπαιδευτική διαδρομή ή θέση εργασίας ή χώρα, διαθέτουν ένα εργαλείο «μετάφρασης» και συγκρισιμότητας των προσόντων τους.
- ➔ Οι εργοδότες έχουν τη δυνατότητα της «γρήγορης ανάγνωσης» των γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων που κρύβονται πίσω από τους τίτλους (πτυχία, διπλώματα, πιστοποιητικά, βεβαιώσεις επάρκειας).
- ➔ Το εθνικό σύστημα πιστοποίησης προσόντων καθίσταται σαφές και κατανοητό σε διεθνές επίπεδο.
- ➔ Η Διά Βίου Μάθηση καθίσταται ελκυστική για τους πολίτες, διότι γνωρίζουν ότι μέσω του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων ενισχύεται η διασύνδεση όλων των μορφών μάθησης και τα προσόντα που αποκτώνται μέσα από κάθε λογής μαθησιακή διαδρομή (τυπική, μη τυπική, άτυπη) αξιολογούνται, επικυρώνονται, αναγνωρίζονται, πιστοποιούνται, κατατάσσονται στα επίπεδα του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων και αντιστοιχίζονται στα επίπεδα του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων.
- ➔ Ένα ευρύ φάσμα ενδιαφερομένων πλευρών συνεργάζεται στο πλαίσιο ανοικτού διαλόγου.
- ➔ Η ανάλυση των χαρακτηριστικών των προσόντων με στόχο την κατάταξή τους στα επίπεδα του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων συμβάλλει στην κινητικότητα και διευκολύνει την ένταξη στην αγορά εργασίας, διασφαλίζοντας την ποιότητα και τη διαφάνεια.

Τι αλλαγές επιφέρει;

- ➔ Υιοθετεί επίσημα την προσέγγιση του μαθησιακού αποτελέσματος ως αναγκαία προϋπόθεση για τη χορήγηση προσόντων.
- ➔ Ενισχύει τη δυνατότητα ελέγχου και διασφάλισης της ποιότητας όλων των χορηγούμενων προσόντων στη χώρα μας.

Πώς λειτουργεί το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων και ποια είναι η δομή του;

Η αρχιτεκτονική δομή του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων είναι απλή και κυρίως λειτουργική:

Επίπεδα – Μαθησιακά Αποτελέσματα – Περιγραφικοί Δείκτες – Τύποι Προσόντων.

Κατά το σχεδιασμό του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων λήφθηκαν υπόψη οι τρέχουσες ανάγκες της χώρας καθώς και οι σχετικές ευρωπαϊκές και διεθνείς εξελίξεις.

Επίπεδα

Τα **8 επίπεδα του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων** καλύπτουν ολόκληρο το φάσμα των προσόντων από την πρωτοβάθμια έως την ανωτάτη εκπαίδευση. Κάθε επίπεδο περιλαμβάνει ένα σύνολο γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων που καθορίζουν τα μαθησιακά αποτελέσματα. Τα μαθησιακά αποτελέσματα συγκροτούν τα προσόντα του αντίστοιχου επιπέδου.

Μαθησιακά αποτελέσματα

Τα προσόντα έχουν τη μορφή μαθησιακών αποτελεσμάτων που κατατάσσονται σε επίπεδα. Τα **μαθησιακά αποτελέσματα**, όσα δηλαδή το άτομο γνωρίζει, κατανοεί και μπορεί να κάνει μετά την ολοκλήρωση μιας μαθησιακής διαδικασίας, κατηγοριοποιούνται σε γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες.

Περιγραφικοί Δείκτες

Τα μαθησιακά αποτελέσματα που αντιστοιχούν στα προσόντα ενός συγκεκριμένου επιπέδου προσδιορίζονται από **περιγραφικούς δείκτες**, οι οποίοι καθορίζονται από τις ποιοτικές και ποσοτικές διαβαθμίσεις των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων.

Τύποι Προσόντων

Τα προσόντα κατηγοριοποιούνται σε τύπους. Οι **Τύποι Προσόντων** αντιπροσωπεύουν ομάδες τίτλων με κοινά χαρακτηριστικά. Η χρήση των Τύπων Προσόντων διευκολύνει κατά τη διαδικασία κατηγοριοποίησης των τίτλων σπουδών, οι οποίοι κατατάσσονται στο ίδιο επίπεδο.

Ποιες λειτουργίες επιτελούν οι «Περιγραφικοί Δείκτες» και οι «Τύποι Προσόντων»;

Δεδομένου ότι οι «Περιγραφικοί Δείκτες» και οι «Τύποι Προσόντων» επιτελούν διαφορετικές λειτουργίες, διαθέτουν αντιστοίχως και διαφορετικά χαρακτηριστικά:

- Οι **Περιγραφικοί Δείκτες** δίνουν μία σχετικά σύντομη περιγραφή, είναι γενικοί και εντελώς ανεξάρτητοι από πεδίο μάθησης.
- Οι **«Τύποι Προσόντων»** είναι το μεθοδολογικό εργαλείο που επιτρέπει την κατάταξη των ελληνικών τίτλων στα επίπεδα του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων, καθώς επίσης και τη σύγκριση μεταξύ τους. Οι προδιαγραφές των «Τύπων Προσόντων» είναι αρκετά εκτεταμένες και εμπλουτίζουν το περιεχόμενο των περιγραφικών δεικτών, ώστε να παρέχουν περιγραφές των μαθησιακών αποτελεσμάτων για το συγκεκριμένο «Τύπο». Η προδιαγραφή κάθε «Τύπου Προσόντων» περιλαμβάνει τα παρακάτω χαρακτηριστικά:
- **Τίτλος:** Αναφέρεται σε συγκεκριμένη ονοματοθεσία, η οποία υιοθετείται για κάθε «Τύπο Προσόντων», π.χ. Απολυτήριο Λυκείου.
- **Επίπεδο:** Αναφέρεται στο επίπεδο του «Τύπου Προσόντων» μέσα στο Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων.
- **Συνοπτική περιγραφή:** Αναφέρεται σε περιληπτική περιγραφή του «Τύπου Προσόντων» και αποβλέπει στη διευκόλυνση της κατανόησης και χρήσης του.
- **Όγκος:** Προτείνεται το μετρικό σύστημα.

60 Πιστωτικές
Μονάδες

1.500 ώρες

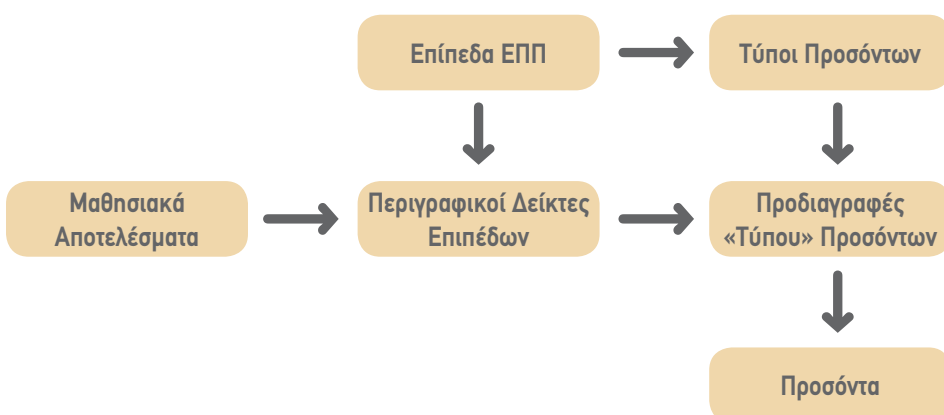

1 έτος μάθησης

- **Σκοπός:** Η Προδιαγραφή των «Τύπων» του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων περιλαμβάνει επίσης κατηγοριοποίηση με βάση το σκοπό, τον οποίο επιτελεί ο συγκεκριμένος «Τύπος» ως εξής:
- Τα **«Βασικά Προσόντα»** αντανakλούν μία συνεκτική δέσμη μαθησιακών αποτελεσμάτων, συνήθως μεγάλης εμβέλειας. Σηματοδοτούν την «ολοκλήρωση» είτε σε σχέση με το στάδιο μίας μαθησιακής διαδικασίας (π.χ. το Απολυτήριο Λυκείου σηματοδοτεί την ολοκλήρωση της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης), είτε σε σχέση με ένα καθορισμένο πεδίο μάθησης (π.χ. «Δεξιότητες διοίκησης γραφείου»), είτε σε σχέση με ένα επάγγελμα (π.χ. Αρχιτέκτονας).
- Τα **«Συμπληρωματικά Προσόντα»** απονέμονται για μαθησιακό επίτευγμα, το οποίο προστίθεται σε ένα προηγούμενο προσόν. Συνδέονται με την αναβάθμιση και επικαιροποίηση γνώσεων ή/και δεξιοτήτων (π.χ. ένα προσόν σε νέα εφαρμογή του ΦΠΑ, το οποίο αυξάνει την αξία ενός Βασικού Προσόντος στη Λογιστική).

- **«Κλαδικά Προσόντα»:** Το προσόν που απονέμεται ως αποτέλεσμα μιας διαδικασίας αξιολόγησης και επικύρωσης, ύστερα από διαπίστωση από τον αρμόδιο κλαδικό φορέα ότι ένα άτομο έχει επιτύχει μαθησιακά αποτελέσματα που ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένες προδιαγραφές. Αν ο αρμόδιος κλαδικός φορέας έχει διεθνή υπόσταση, το προσόν ονομάζεται «διεθνές κλαδικό προσόν».
- Τα προσόντα **«Ειδικού Σκοπού»** απονέμονται για μια δέσμη μαθησιακών αποτελεσμάτων, τα οποία σχηματοποιούν ένα διακριτό επίτευγμα που μπορεί να συνδέεται μόνο με κάποια από τα συστατικά στοιχεία των μαθησιακών αποτελεσμάτων (γνώσεις, δεξιότητες, ικανότητες) που προσδιορίζουν ένα επίπεδο. Τα προσόντα αυτά συνδέονται συχνά με επαγγελματικές προδιαγραφές και έχουν σχετικά περιορισμένο σκοπό (π.χ. πιστοποιητικό υγιεινής και ασφάλειας στον τομέα των κατασκευών). Χαρακτηρίζονται από σχετικά μικρό όγκο σε σύγκριση με τα Βασικά Προσόντα.
- **Εκπαιδευτικός τομέας:** Η «Προδιαγραφή του Τύπου Προσόντων» υποδεικνύει τον τομέα του εκπαιδευτικού συστήματος που συνδέεται με τον «Τύπο Προσόντων», χρησιμοποιώντας τους τομείς: «Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση», «Γενική Εκπαίδευση», «Ανώτατη Εκπαίδευση».
- **Σχέση με την απασχόληση:** Παρέχει ένα σύντομο περίγραμμα του εύρους των δυνατοτήτων απασχόλησης, οι οποίες συνδέονται με τα προσόντα του «Τύπου».
- **Πρόσβαση/ Δυνατότητες εξέλιξης:** Κάθε «Τύπος Προσόντων» παρέχει την απαραίτητη πληροφόρηση σχετικά με τις δυνατότητες πρόσβασης σε προγράμματα που οδηγούν στην απόκτηση των προσόντων αυτού του «Τύπου» (συμπεριλαμβανομένης προηγούμενης παρακολούθησης, όπου απαιτείται) αλλά και τις δυνατότητες εξέλιξης των κατόχων των προσόντων, μέσω ευκαιριών μάθησης, οι οποίες οδηγούν είτε σε προσόντα στο ίδιο, είτε σε ανώτερο επίπεδο.

Οι «Τύποι Προσόντων» αντλούν τις «Προδιαγραφές» τους από τους Περιγραφικούς Δείκτες των Επιπέδων, οι οποίοι καθορίζονται από τα μαθησιακά αποτελέσματα.

Ποιο είναι το πλαίσιο υλοποίησής του;

Η ανάπτυξη του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων και η αντιστοίχισή του με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων υλοποιείται από τον Εθνικό Οργανισμό Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.) υπό την εποπτεία και το συντονισμό του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου 3879/2010 και του Νόμου 4115/2013, όπως ισχύουν.

Ποια είναι τα βήματα που ακολουθήθηκαν;

Στο πλαίσιο της Πράξης με τίτλο «**Ανάπτυξη του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων**» που υλοποιήθηκε μέσω του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο – Ε.Κ.Τ.) και εθνικών πόρων και ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης του έργου την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Ε.Π. «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, οι ενέργειες του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. επικεντρώθηκαν στα εξής:

- Στον καθορισμό της αρχιτεκτονικής δομής του.
- Στην καταγραφή και ανάλυση «παλαιότερων» και υφιστάμενων προσόντων.
- Στο σχεδιασμό και την εφαρμογή μεθοδολογικών εργαλείων για την κατάταξη των προσόντων της τυπικής εκπαίδευσης στα επίπεδά του.
- Στην αντιστοίχισή του με το Ευρωπαϊκό πλαίσιο Προσόντων.

Ποια είναι τα αποτελέσματα;

Από τις **30 Μαΐου 2013** έως τις **30 Ιανουαρίου 2014** αποτυπώθηκαν οι «Τύποι Προσόντων» του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος και της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης, **από ομάδες εργασίας**, τα μέλη των οποίων ορίστηκαν από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, τη Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης, τον Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π., τον Ο.Α.Ε.Δ., το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, το Υπουργείο Τουρισμού, το Υπουργείο Ναυτιλίας & Αιγαίου, το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, τη Σύνοδο Προέδρων και Αντιπροέδρων των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Τ.Ε.Ι.) και τη Σύνοδο Πρυτάνεων των Πανεπιστημίων. Στη συνέχεια, αναλύθηκαν οι «Προδιαγραφές των Τύπων Προσόντων» ως προς τα μαθησιακά τους αποτελέσματα.

Από τις **20 Σεπτεμβρίου 2013** έως τις **24 Ιανουαρίου 2014** πραγματοποιήθηκε η διαδικασία Αντιστοίχισης του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων. Συγκροτήθηκε **Επιτροπή Αντιστοίχισης του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων**, στην οποία συμμετείχαν:

- εκπρόσωποι του Υπουργείου Παιδείας & Θρησκευμάτων,
- εκπρόσωποι του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.,
- εκπρόσωποι της Συνόδου Πρυτάνεων των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων,
- εκπρόσωποι της Συνόδου Προέδρων και Αντιπροέδρων των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων,
- εκπρόσωποι της Αρχής Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας,
- δύο διεθνείς εμπειρογνώμονες,
- ένας διεθνής εξωτερικός εμπειρογνώμονας,
- εκπρόσωποι των κοινωνικών εταίρων.

Στις **17 Δεκεμβρίου 2013** παρουσιάστηκε το πρώτο σχέδιο της Έκθεσης Αντιστοίχισης του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων κατά την 22η Συνεδρίαση της αρμόδιας Συμβουλευτικής Επιτροπής στις Βρυξέλλες. Η αποτίμηση των εκπροσώπων της αρμόδιας Επιτροπής και των κρατών υπήρξε θετική. Διατυπώθηκαν εποικοδομητικές επισημάνσεις.

Στις **24 Ιανουαρίου 2014** πραγματοποιήθηκε στις εγκαταστάσεις του CEDEFOP στη Θεσσαλονίκη διάλογος με τους Κοινωνικούς Εταίρους, με θέμα: «Η αντιστοίχιση του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων», με στόχο την τελική διαμόρφωση της Έκθεσης Αντιστοίχισης του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων. Τα αποτελέσματα της διαβούλευσης, μετά από σχετική επεξεργασία, ενσωματώθηκαν στην Έκθεση Αντιστοίχισης του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων.

Στις **27 Φεβρουαρίου 2014** παρουσιάστηκε η Έκθεση Αντιστοίχισης του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων κατά την 23η Συνεδρίαση της αρμόδιας Συμβουλευτικής Επιτροπής στην πόλη Birmingham του Ηνωμένου Βασιλείου. Η παρουσίαση απέσπασε θερμότητα συγχαρητήρια, τα οποία εκφράστηκαν από τους εκπροσώπους του Συμβουλίου της Ευρώπης, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του CEDEFOP καθώς και των κρατών που συμμετέχουν στην αρμόδια Επιτροπή.

Στις **31 Μαρτίου 2014**, κατά την 24η Συνεδρίαση της Συμβουλευτικής Επιτροπής για το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (Advisory Group EQF), στην πόλη Leuven του Βελγίου, παρουσιάστηκαν από τον Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. οι απαντήσεις στις επισημάνσεις της αρμόδιας Επιτροπής και η Έκθεση Αντιστοίχισης του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων εγκρίθηκε.

Στις 10 Σεπτεμβρίου 2014 με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 12 Ν. 4283/2014 καθιερώνονται οι ακόλουθοι τίτλοι της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και τα επίπεδα στα οποία κατατάσσονται:

- α. Πτυχίο Επαγγελματικής Ειδικότητας, Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, επιπέδου 3, που χορηγείται στους αποφοίτους των Σχολών Επαγγελματικής Κατάρτισης (Σ.Ε.Κ.) μετά από πιστοποίηση,
- β. Απολυτήριο Γενικού Λυκείου επιπέδου 4, που χορηγείται στους αποφοίτους των Γενικών Λυκείων (ΓΕ.Λ.),
- γ. Απολυτήριο Επαγγελματικού Λυκείου (ΕΠΑ.Λ.) επιπέδου 4 (ισότιμο με το Απολυτήριο Γενικού Λυκείου), που χορηγείται στους αποφοίτους της Γ' Τάξης των Επαγγελματικών Λυκείων (ΕΠΑ.Λ.) μετά από ενδοσχολικές εξετάσεις,
- δ. Πτυχίο Επαγγελματικής Ειδικότητας, Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, επιπέδου 4, που χορηγείται στους αποφοίτους της Γ' Τάξης των Επαγγελματικών Λυκείων (ΕΠΑ.Λ.) μετά από ενδοσχολικές εξετάσεις,
- ε. Πτυχίο Επαγγελματικής Ειδικότητας, Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, επιπέδου 5, που χορηγείται στους αποφοίτους της Τάξης Μαθητείας των ΕΠΑ.Λ. μετά από πιστοποίηση,
- στ. Δίπλωμα Επαγγελματικής Ειδικότητας, Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, επιπέδου 5, που χορηγείται στους αποφοίτους Ι.Ε.Κ. μετά από πιστοποίηση.

Το 2015 δημιουργήθηκε από τον Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. το Εθνικό Μητρώο Προσόντων, το οποίο διασυνδέθηκε με την **Ευρωπαϊκή Διαδικτυακή Πύλη Πληροφόρησης Learning Opportunities and Qualifications in Europe** <https://ec.europa.eu/ploteus>.

Στο Εθνικό Μητρώο Προσόντων καταχωρούνται όλοι οι τίτλοι σπουδών, τα προσόντα που έχουν αναλυθεί ως προς τα μαθησιακά τους αποτελέσματα, έχουν καταταχθεί στο Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων και αντιστοιχηθεί με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων και μπορούν να αναζητηθούν στην ελληνική και στην αγγλική γλώσσα στον παρακάτω ιστότοπο:

<http://proson.eoppep.gr/el>

<http://proson.eoppep.gr/en>

Έως σήμερα, στο Εθνικό Μητρώο Προσόντων έχουν καταχωρηθεί 674 τίτλοι σπουδών.

Στις 2 Δεκεμβρίου 2015, στο πλαίσιο της 33ης Συνεδρίασης της Συμβουλευτικής Ομάδας για το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (EQF Advisory Group), στο Βερολίνο, μετά από παρουσίαση της ελληνικής αντιπροσωπείας ολοκληρώθηκε η αντιστοίχιση του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων της Ελλάδας με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων.

Το 2016 επικαιροποιείται από τον Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. η Έκθεση Αντιστοίχισης του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων, λαμβάνοντας υπόψη τη μεταρρυθμιστική προσπάθεια των τελευταίων ετών στο πεδίο της γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, όπως αποτυπώνεται στο Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο για την Αναβάθμιση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και της Μαθητείας (Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Απρίλιος 2016) και στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων της χώρας μας.

Περαιτέρω προγραμματισμός

2017-2018

Το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων αναμένεται να θεσμοθετηθεί με προεδρικό διάταγμα, το οποίο θα εκδοθεί με πρόταση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, ύστερα από εισήγηση του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.. Με το προεδρικό διάταγμα θα καθορίζονται οι όροι διαμόρφωσης και εφαρμογής του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων και, ιδίως, τα θέματα που αφορούν την αντιστοίχιση με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων.

Το Εθνικό Μητρώο Προσόντων θα αναπτυχθεί περαιτέρω σύμφωνα με τις προδιαγραφές της Ευρωπαϊκής Ταξινόμησης Δεξιοτήτων, Ικανοτήτων και Επαγγελμάτων (ESCO).

Κατά το έτος 2018 θα πραγματοποιηθεί η παρουσίαση επικαιροποιημένης εκδοχής του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων.

Το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων διαμορφώθηκε ως εξής:

ΕΠΙΠΕΔΑ ΕΘΝΙΚΟΥ & ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΠΡΟΣΩΝΤΩΝ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
1		ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	
2		ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	
3	ΠΤΥΧΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ ΕΠΙΠΕΔΟΥ 3 (ΧΟΡΗΓΕΙΤΑΙ ΣΤΟΥΣ ΑΠΟΦΟΙΤΟΥΣ ΤΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (Σ.Ε.Κ.) <i>*ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (άρθρο 6 Ν. 2009/1992-άρθρο 11 Ν. 3879/2010-άρθρο 11, παρ. Β' Οδηγίας 2005/36/ΕΚ) ΕΠΙΠΕΔΟ: Ι</i>		
4	ΠΤΥΧΙΟ ΕΠΑ.Σ. (ΧΟΡΗΓΕΙΤΑΙ ΣΤΟΥΣ ΑΠΟΦΟΙΤΟΥΣ ΤΗΣ Β' ΤΑΞΗΣ ΤΩΝ ΕΠΑΣ). ΠΤΥΧΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΠΙΠΕΔΟΥ 4 (ΧΟΡΗΓΕΙΤΑΙ ΣΤΟΥΣ ΑΠΟΦΟΙΤΟΥΣ ΤΗΣ Γ' ΤΑΞΗΣ ΤΩΝ ΕΠΑ.Λ.) ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΕΝΔΟΣΧΟΛΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ. ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ (ΕΠΑ.Λ.) ΕΠΙΠΕΔΟΥ 4 (ΙΣΟΤΙΜΟ ΜΕ ΤΟ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ), (ΧΟΡΗΓΕΙΤΑΙ ΣΤΟΥΣ ΑΠΟΦΟΙΤΟΥΣ ΤΗΣ Γ' ΤΑΞΗΣ ΤΩΝ ΕΠΑ.Λ.) ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΕΝΔΟΣΧΟΛΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ.	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ	

5	ΠΤΥΧΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΠΙΠΕΔΟΥ 5 (ΧΟΡΗΓΕΙΤΑΙ ΣΤΟΥΣ ΑΠΟΦΟΙΤΟΥΣ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΠΑ.Λ.) ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ. ΔΙΠΛΩΜΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΠΙΠΕΔΟΥ 5 (ΧΟΡΗΓΕΙΤΑΙ ΣΤΟΥΣ ΑΠΟΦΟΙΤΟΥΣ Ι.Ε.Κ.) ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ. ΔΙΠΛΩΜΑ/ΠΤΥΧΙΟ ΑΝΩΤΕΡΑΣ ΣΧΟΛΗΣ (ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΑΝΩΤΕΡΗ ΚΑΙ ΟΧΙ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ).		
6			ΠΤΥΧΙΟ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ /Τ.Ε.Ι.)
7			ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ
8			ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ

* Ο τίτλος έχει καταργηθεί και αντιστοιχεί στο «ΠΤΥΧΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ ΕΠΙΠΕΔΟΥ 3» που χορηγείται στους αποφοίτους των Σχολών Επαγγελματικής Κατάρτισης (Σ.Ε.Κ.), σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Νόμο 4186/2013 «Αναδιάρθρωση της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και λοιπές διατάξεις», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

** Ο τίτλος έχει καταργηθεί και αντιστοιχεί στο «ΔΙΠΛΩΜΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΠΙΠΕΔΟΥ 5» που χορηγείται στους αποφοίτους Ι.Ε.Κ. μετά από πιστοποίηση.

Σταθμοί στην πορεία υλοποίησης του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων κατά τα έτη 2013-2016:

Χρόνος	Ενέργεια
Φεβρουάριος 2013	Διατύπωση Πρότασης του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. για το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων.
Μάρτιος 2013	Διατύπωση γνώμης από την αρμόδια Γνωμοδοτική Επιτροπή σχετικά με την Πρόταση του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. για το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων.
Απρίλιος 2013	Λήψη απόφασης από το Δ.Σ. του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. σχετικά με την τελική μορφή της Πρότασης για το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων. Διαβίβαση της Πρότασης στον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων.
Μάϊος 2013 – Ιανουάριος 2014	Περιγραφή των «Τύπων Προσόντων» του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος και της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης καθώς και ανάλυση των «Προδιαγραφών» τους, από ομάδες εργασίας.
10 Ιουλίου 2013	Ανακοίνωση του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων από τον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων.
Αύγουστος – Νοέμβριος 2013	- Καθορισμός διαδικασίας αντιστοίχισης του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων. - Συγκρότηση Επιτροπής Αντιστοίχισης με εκπροσώπους του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π., της Συνόδου των Πρυτάνεων των Πανεπιστημίων, της Συνόδου των Προέδρων και Αντιπροέδρων των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Τ.Ε.Ι.), της Αρχής Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (Α.ΔΙ.Π.), με τη συμμετοχή ενός διεθνούς εξωτερικού συνεργάτη του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. και δύο διεθνών εμπειρογνομόνων. - Τρεις συνεδριάσεις της Επιτροπής Αντιστοίχισης. - Διεύρυνση της Επιτροπής Αντιστοίχισης με εκπροσώπους των κοινωνικών εταίρων. - Σύνταξη Σχεδίου Έκθεσης Αντιστοίχισης του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων.
17 Δεκεμβρίου 2013	Παρουσίαση από τον Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. του πρώτου σχεδίου Έκθεσης Αντιστοίχισης του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων κατά την 22η Συνεδρίαση της Συμβουλευτικής Ομάδας για το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (EQF Advisory Group) στις Βρυξέλλες.

Σταθμοί στην πορεία υλοποίησης του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων κατά τα έτη 2013-2016:

Χρόνος	Ενέργεια
24 Ιανουαρίου 2014	• Ημερίδα Διαβούλευσης με τους Κοινωνικούς Εταίρους σχετικά με την αντιστοίχιση του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων, με στόχο την τελική διαμόρφωση της Έκθεσης Αντιστοίχισης, στις εγκαταστάσεις του Cedefop στη Θεσσαλονίκη • 4η Συνεδρίαση της Επιτροπής Αντιστοίχισης.
27 Φεβρουαρίου 2014	Παρουσίαση από τον Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. της τελικής Έκθεσης Αντιστοίχισης του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων κατά την 23η Συνεδρίαση της Συμβουλευτικής Ομάδας για το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (EQF Advisory Group) στην πόλη Birmingham του Ην. Βασιλείου.
31 Μαρτίου 2014	Στο πλαίσιο της 24ης Συνεδρίασης της Συμβουλευτικής Ομάδας για το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (EQF Advisory Group), στην πόλη Leuven του Βελγίου, παρουσιάστηκαν από τον Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. οι απαντήσεις στις επισημάνσεις της αρμόδιας Επιτροπής και η Έκθεση Αντιστοίχισης του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων εγκρίθηκε.
10 Σεπτεμβρίου 2014	Με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 12 Ν. 4283/2014 καθιερώνονται οι τίτλοι της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και τα επίπεδα του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων, στα οποία κατατάσσονται.
2015	Από τον Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. δημιουργήθηκε το Εθνικό Μητρώο Προσόντων, το οποίο διασυνδέθηκε με την Ευρωπαϊκή Διαδικτυακή Πύλη Πληροφόρησης Learning Opportunities and Qualifications in Europe https://ec.europa.eu/ploteus .
2 Δεκεμβρίου 2015	Στο πλαίσιο της 33ης Συνεδρίασης της Συμβουλευτικής Ομάδας για το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (EQF Advisory Group), στο Βερολίνο, στις 2-12-2015, μετά από παρουσίαση της ελληνικής αντιπροσωπείας ολοκληρώθηκε η αντιστοίχιση του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων της Ελλάδας με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων.
2016	Επικαιροποιείται από τον Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. η Έκθεση Αντιστοίχισης του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων, λαμβάνοντας υπόψη τη μεταρρυθμιστική προσπάθεια των τελευταίων ετών στο πεδίο της γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, όπως αποτυπώνεται στο Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο για την Αναβάθμιση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και της Μαθητείας (Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Απρίλιος 2016) και στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων της χώρας μας.

Γιατί είναι δυναμική η εξέλιξή του;

Στο πλαίσιο των μεταρρυθμίσεων που συντελούνται στη χώρα και σύμφωνα με το πνεύμα των ευρωπαϊκών πρωτοβουλιών 'Rethinking Education' και 'European Alliance for Apprenticeship', το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων αποτελεί ένα δυναμικό εργαλείο, το οποίο λαμβάνει υπόψη του τα αποτελέσματα των μεταρρυθμίσεων.

Πώς συνδέεται με την ευρωπαϊκή πραγματικότητα;

Υπό το πρίσμα της κοινής ευρωπαϊκής στρατηγικής «Ευρώπη 2020», η οποία στοχεύει στην **έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη**, το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων και η αντιστοίχισή του με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων προσφέρει ένα εργαλείο «μετάφρασης» και συγκρισιμότητας των προσόντων και αποσκοπεί στο να αποτελέσει μία ευκαιρία για την προώθηση της κινητικότητας των εκπαιδευομένων και των εργαζομένων ανάμεσα στην Ελλάδα και στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Πώς διασφαλίζεται η ποιότητα;

Η συνεργασία με εκπροσώπους των αρμόδιων φορέων και των κοινωνικών εταίρων, καθώς και η εμπλοκή εμπειρογνομόνων με γνώση και διεθνή εμπειρία στην ανάπτυξη Πλαισίων Προσόντων αποτελούν παράγοντες καθοριστικής σημασίας για την εφαρμογή του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων στη χώρα μας.

Νομοθετικές Αναφορές

Νόμος 4386/2016 (Φ.Ε.Κ. 83/Α'/11-5-2016) «Ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει.

Νόμος 4283/2014 (Φ.Ε.Κ. 189/Α'/10-9-2014) «Ίδρυση και οργάνωση Συμβουλίου Εθνικής Πολιτικής για την Παιδεία και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει.

Νόμος 4115/2013 (Φ.Ε.Κ. 24/Α'/30-01-2013) «Οργάνωση και λειτουργία Ιδρύματος Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης και Εθνικού Οργανισμού Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει.

Νόμος 3879/2010 (Φ.Ε.Κ. 163/ Α'/21-09-2010) «Ανάπτυξη της Δια Βίου Μάθησης και λοιπές διατάξεις», όπως ισχύει.

ΕΘΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ
The Hellenic Qualifications Framework

European
Qualifications
Framework

Erasmus+

Ο Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. είναι το Εθνικό Σημείο Συντονισμού
του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων στην Ελλάδα.

Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.

Λεωφόρος Εθνικής Αντιστάσεως 41

142 34 Νέα Ιωνία, Αττική

Τηλ.: +30 210 2709000

Fax: +30 210 2709142

E-mail: info@eoppep.gr

Αναζητήστε πληροφορίες στο δικτυακό μας τόπο

www.eoppep.gr & www.nqf.gov.gr

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 9

***Το ευρωπαϊκό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων
για τη δια βίου μάθηση (ΕΠΕΠ)***

ΓΔ Εκπαίδευση και πολιτισμός

Ευρωπαϊκό
Πλαίσιο
Επαγγελματικών Προσόντων

Το ευρωπαϊκό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων για τη διά βίου μάθηση (ΕΠΕΠ)

Εκπαίδευση
και Κατάρτιση

Η Άμεση Ευρώπη είναι μια υπηρεσία που σας βοηθά να βρείτε απαντήσεις στα ερωτήματά σας για την Ευρωπαϊκή Ένωση

Αριθμός δωρεάν τηλεφωνικής κλήσης (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Ορισμένες εταιρείες κινητής τηλεφωνίας δεν επιτρέπουν την πρόσβαση στους αριθμούς 00 800, ή οι κλήσεις αυτές μπορεί να χρεώνονται.

Περισσότερες πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχονται από το Διαδίκτυο μέσω του εξυπηρετητή Europa (<http://europa.eu>).

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2009

ISBN 978-92-79-08473-7
doi 10.2766/13727

© Ευρωπαϊκές Κοινότητες, 2009
Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με αναφορά της πηγής.

Printed in Belgium

ΤΥΠΩΜΕΝΟ ΣΕ ΧΑΡΤΙ ΛΕΥΚΑΣΜΕΝΟ ΧΩΡΙΣ ΧΛΩΡΙΟ

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ (ΕΠΕΠ)

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
Εκπαίδευση και Πολιτισμός

Διά βίου μάθηση: Πολιτικές Εκπαίδευσης και Κατάρτισης
Συντονισμός Πολιτικών Διά βίου μάθησης

Το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων για τη διά βίου μάθηση (ΕΠΕΠ)

Το ΕΠΕΠ είναι ένα κοινό ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς το οποίο συνδέει τα συστήματα επαγγελματικών προσόντων των χωρών, λειτουργώντας ως μηχανισμός μετατροπής για την ευκολότερη ανάγνωση και κατανόηση των επαγγελματικών προσόντων σε διαφορετικές χώρες και συστήματα στην Ευρώπη. Έχει δύο βασικούς στόχους: την προώθηση της κινητικότητας των πολιτών από χώρα σε χώρα, και τη διευκόλυνση της διά βίου μάθησής τους.

Η Σύσταση τέθηκε επισήμως σε ισχύ τον Απρίλιο του 2008. Ορίζει το 2010 ως την προτεινόμενη ημερομηνία-στόχο για το συσχετισμό των εθνικών συστημάτων επαγγελματικών προσόντων των επιμέρους χωρών με το ΕΠΕΠ, και το 2012 για την εξασφάλιση από τις χώρες ότι τα επιμέρους πιστοποιητικά επαγγελματικών προσόντων φέρουν αναφορά στο αντίστοιχο επίπεδο του ΕΠΕΠ.

Το ΕΠΕΠ θα συσχετίσει τα εθνικά συστήματα και πλαίσια επαγγελματικών προσόντων των διαφόρων χωρών με ένα κοινό ευρωπαϊκό σύστημα αναφοράς - τα οκτώ επίπεδα αναφοράς του ΕΠΕΠ. Τα επίπεδα καλύπτουν όλο το εύρος των επαγγελματικών προσόντων, από τα βασικά (Επίπεδο 1, π.χ. σχολικά απολυτήρια) έως τα προχωρημένα (Επίπεδο 8, π.χ. Διδακτορικά) επίπεδα. Ως μέσο για την προώθηση της διά βίου μάθησης, το ΕΠΕΠ περιλαμβάνει όλα τα επίπεδα επαγγελματικών προσόντων που αποκτώνται στη

γενική, επαγγελματική αλλά και ακαδημαϊκή εκπαίδευση και κατάρτιση. Επιπλέον, το πλαίσιο καλύπτει τα επαγγελματικά προσόντα που απονέμονται στην αρχική και συνεχιζόμενη εκπαίδευση και κατάρτιση.

Τα οκτώ επίπεδα αναφοράς περιγράφονται σε σχέση με τα μαθησιακά αποτελέσματα. Το ΕΠΕΠ αναγνωρίζει ότι τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ευρώπη διαφέρουν τόσο πολύ μεταξύ τους που η μετατόπιση του βάρους στα μαθησιακά αποτελέσματα είναι απαραίτητη για τη σύγκριση και συνεργασία μεταξύ χωρών και ιδρυμάτων.

Στο ΕΠΕΠ, ένα μαθησιακό αποτέλεσμα ορίζεται ως μια διατύπωση όλων αυτών που ο εκπαιδευόμενος γνωρίζει, κατανοεί και μπορεί να κάνει μετά την ολοκλήρωση μιας διαδικασίας εκμάθησης. Κατά συνέπεια, το ΕΠΕΠ δίνει έμφαση στα αποτελέσματα της μάθησης και όχι στις εισροές, όπως η διάρκεια των σπουδών. Τα μαθησιακά αποτελέσματα κατανέμονται σε τρεις κατηγορίες - γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες. Αυτό σημαίνει ότι τα επαγγελματικά προσόντα - σε διαφορετικούς συνδυασμούς - περιλαμβάνουν μεγάλο εύρος μαθησιακών αποτελεσμάτων, συμπεριλαμβανομένης της θεωρητικής γνώσης, των πρακτικών και τεχνικών δεξιοτήτων και των κοινωνικών ικανοτήτων, όπου η ικανότητα της συνεργασίας με άλλους παίζει ζωτικό ρόλο.

Ιστορικό της ανάπτυξης του ΕΠΕΠ – από πού προήλθε το ΕΠΕΠ;

Η ανάπτυξη του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Επαγγελματικών Προσόντων ξεκίνησε το 2004, ως απάντηση στα αιτήματα των κρατών μελών, των κοινωνικών εταίρων και άλλων ενδιαφερομένων για ένα κοινό σημείο αναφοράς προς ενίσχυση της διαφάνειας των επαγγελματικών προσόντων.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με την υποστήριξη μιας Ομάδας Εμπειρογνομόνων του ΕΠΕΠ, κατάρτισε ένα σχέδιο προτείνοντας ένα πλαίσιο 8 επιπέδων με βάση τα μαθησιακά αποτελέσματα, στόχος του οποίου ήταν η διευκόλυνση της διαφάνειας και φορητότητας των επαγγελματικών προσόντων και η υποστήριξη της διά βίου μάθησης. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσιοποίησε το έγγραφο αυτό για διαβούλευση σε όλη την Ευρώπη, το δεύτερο εξάμηνο του 2005.

Η ανταπόκριση στη διαβούλευση κατέδειξε την ευρύτατη υποστήριξη των Ευρωπαίων ενδιαφερομένων για την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ζητώντας παράλληλα και μια σειρά διευκρινίσεων και απλοποιήσεων. Σε ανταπόκριση προς αυτά, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τροποποίησε την πρόταση, βασιζόμενη στις προτάσεις των εμπειρογνομόνων από τις 32 χώρες που συμμετείχαν, καθώς και των ευρωπαϊκών κοινωνικών εταίρων. Στη συνέχεια, το αναθεωρημένο κείμενο υιοθετήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως πρόταση στις 6 Σεπτεμβρίου του 2006. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο διαπραγματεύτηκαν με επιτυχία την πρόταση κατά τη διάρκεια του 2007, καταλήγοντας στην επίσημη υιοθέτηση του ΕΠΕΠ το Φεβρουάριο του 2008.

Ποια οφέλη παρέχει το ΕΠΕΠ στην Ευρώπη;

Η Σύσταση θα θεσπίσει ένα κοινό ευρωπαϊκό σημείο αναφοράς το οποίο θα συσχετίζει τα διαφορετικά εθνικά συστήματα επαγγελματικών προσόντων διευκολύνοντας έτσι την επικοινωνία μεταξύ τους. Κατά συνέπεια, θα δημιουργηθεί ένα δίκτυο ανεξάρτητων αλλά συσχετισμένων και αμοιβαία κατανοητών συστημάτων επαγγελματικών προσόντων.

Χρησιμοποιώντας τα μαθησιακά αποτελέσματα ως κοινό σημείο αναφοράς, το Πλαίσιο θα διευκολύνει τη σύγκριση και τη μεταφορά επαγγελματικών προσόντων στις επιμέρους χώρες, τα συστήματα και τα ιδρύματα, και επομένως θα αφορά μεγάλο εύρος χρηστών σε ευρωπαϊκό αλλά και σε εθνικό επίπεδο.

Οι περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες έχουν αποφασίσει να αναπτύξουν Εθνικά Πλαίσια Επαγγελματικών Προσόντων που αντανακλούν και απαντούν στο ΕΠΕΠ. Οι εξελίξεις αυτές είναι σημαντικές προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η διαδικασία συνεργασίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο θεμελιώνεται σωστά και σε εθνικό επίπεδο. Η γοργή ανάπτυξη των ΕΘΠΕΠ από το 2004 αποδεικνύει την ανάγκη για αυξημένη διαφάνεια και συγκρισιμότητα των επαγγελματικών προσόντων σε όλα τα επίπεδα, και αποδεικνύει ότι οι βασικές αρχές του ΕΠΕΠ είναι σε μεγάλο βαθμό κοινές για όλους.

Αυτή η στενότερη σχέση μεταξύ των συστημάτων επαγγελματικών προσόντων των χωρών θα έχει πολλούς αποδέκτες:

- Το ΕΠΕΠ θα υποστηρίξει την αυξημένη κινητικότητα εκπαιδευόμενων και εργαζομένων. Θα διευκολύνει τους εκπαιδευόμενους στην περιγραφή του ευρύτερου επιπέδου ικανοτήτων τους σε εργοδότες από άλλες χώρες. Θα βοηθήσει τους εργοδότες να ερμηνεύουν τα επαγγελματικά προσόντα των υποψηφίων και κατά συνέπεια θα υποστηρίξει την κινητικότητα της αγοράς εργασίας στην Ευρώπη. Σε πολύ πρακτικό επίπεδο, από το 2012 όλα τα νέα επαγγελματικά προσόντα θα φέρουν αναφορά στο αντίστοιχο επίπεδο του ΕΠΕΠ. Έτσι, το ΕΠΕΠ θα συμπληρώσει και θα ενισχύσει τα υφιστάμενα ευρωπαϊκά μέσα κινητικότητας, όπως τα Europass, Erasmus και ECTS.

- Το ΕΠΕΠ θα ευνοήσει τα άτομα ενισχύοντας την πρόσβαση και τη συμμετοχή στη διά βίου μάθηση. Θεσπίζοντας ένα κοινό σημείο αναφοράς, το ΕΠΕΠ θα υποδεικνύει τις δυνατότητες συνδυασμού μαθησιακών αποτελεσμάτων από διαφορετικό περιβάλλον, π.χ. τις επίσημες σπουδές ή την εργασία, και από διαφορετικές χώρες, και συνεπώς θα συμβάλλει στην κατάργηση των εμποδίων ανάμεσα στην εκπαίδευση και τους παρόχους κατάρτισης, π.χ. ανάμεσα στην ανώτατη εκπαίδευση και την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, που ενδέχεται να λειτουργούν απομονωμένα η μία από την άλλη. Αυτό θα ενισχύσει την πρόοδο, ώστε οι εκπαιδευόμενοι, για παράδειγμα να μην επαναλαμβάνουν τη μάθησή τους.
- Το ΕΠΕΠ μπορεί να υποστηρίξει άτομα με εκτενή εμπειρία από την εργασία τους ή από άλλα πεδία δραστηριότητας, διευκολύνοντας την επικύρωση της ανεπίσημης και άτυπης μάθησης. Η εστίαση στα μαθησιακά αποτελέσματα θα διευκολύνει την αξιολόγηση του εάν τα μαθησιακά αποτελέσματα που αποκτούνται σε τέτοια πλαίσια είναι ισοτίμα σε περιεχόμενο και σχετικότητα με τα επίσημα επαγγελματικά προσόντα.
- Το ΕΠΕΠ θα υποστηρίξει επιμέρους χρήστες καθώς και παρόχους εκπαίδευσης και κατάρτισης, ενισχύοντας τη διαφάνεια των επαγγελματικών προσόντων που απονέμονται εκτός των εθνικών συστημάτων, π.χ. από κλάδους και πολυεθνικές εταιρίες. Η υιοθέτηση ενός κοινού πλαισίου αναφοράς που βασίζεται στα μαθησιακά αποτελέσματα θα διευκολύνει τη σύγκριση και τη (δυννητική) διασύνδεση των παραδοσιακών επαγγελματικών προσόντων που απονέμονται από τις εθνικές αρχές και των επαγγελματικών προσόντων που απονέμονται από άλλους ενδιαφερόμενους. Έτσι, το ΕΠΕΠ θα βοηθήσει τους κλάδους και τα άτομα να εκμεταλλευθούν αυτή την αυξανόμενη διεθνοποίηση των επαγγελματικών προσόντων.

Το ΕΠΕΠ είναι ένας φιλόδοξος και ευρύς μηχανισμός που αφορά τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, την αγορά εργασίας, τη βιομηχανία και το εμπόριο, αλλά και τους πολίτες. Περισσότερες πληροφορίες διατίθενται στη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/index_el.html

Σύσταση 2008/C 111/01/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου

της 23ης Απριλίου 2008

**σχετικά με τη θέσπιση του ευρωπαϊκού πλαισίου επαγγελματικών προσόντων
για τη διά βίου μάθηση
(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)**

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και, ιδίως, το άρθρο 149, παράγραφος 4, και το άρθρο 150, παράγραφος 4,

την πρόταση της Επιτροπής,

τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής¹,

τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών²,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 της Συνθήκης³,

¹ ΕΕ C 175, 27.7.2007, σ. 74.

² ΕΕ C 146, 30.6.2007, σ. 77.

³ Γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 2007 (δεν έχει δημοσιευθεί ακόμα στην Επίσημη Εφημερίδα) και απόφαση του Συμβουλίου της 14ης Φεβρουαρίου 2008.

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Η ανάπτυξη και η αναγνώριση των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων των πολιτών έχουν ζωτική σημασία για την ατομική ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα, την απασχόληση και την κοινωνική συνοχή στην Κοινότητα. Η ανάπτυξη και η αναγνώριση θα πρέπει να διευκολύνουν την υπερεθνική κινητικότητα των εργαζομένων και των εκπαιδευόμενων και να συμβάλλουν στην κάλυψη των απαιτήσεων της προσφοράς και της ζήτησης στην ευρωπαϊκή αγορά εργασίας. Η συμμετοχή στη διά βίου μάθηση για όλους, συμπεριλαμβανομένων των αναπήρων, και η αξιοποίηση των προσόντων πρέπει να προωθηθούν και να βελτιωθούν τόσο σε εθνικό όσο και σε κοινοτικό επίπεδο.
- (2) Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβώνας, το 2000, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η μεγαλύτερη διαφάνεια των προσόντων πρέπει να αποτελέσει μία από τις κύριες συνιστώσες που είναι αναγκαίες για την προσαρμογή των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης της Κοινότητας στις απαιτήσεις της κοινωνίας της γνώσης. Επί πλέον, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης, το 2002, ζήτησε στενότερη συνεργασία στον πανεπιστημιακό τομέα και βελτίωση της διαφάνειας και των μεθόδων αναγνώρισης στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.
- (3) Στο ψήφισμα του Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου 2002 σχετικά με τη διά βίου μάθηση⁴ καλείται η Επιτροπή να αναπτύξει, σε στενή συνεργασία με το Συμβούλιο και τα κράτη μέλη, ένα πλαίσιο για την αναγνώριση των προσόντων που αποκτώνται με την εκπαίδευση και με την κατάρτιση, έχοντας ως αφετηρία τα αποτελέσματα της διαδικασίας της Μπολόνια και προωθώντας παρόμοιες ενέργειες στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης.
- (4) Στις κοινές εκθέσεις του Συμβουλίου και της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή του προγράμματος εργασίας «Εκπαίδευση και κατάρτιση 2010», οι οποίες εκδόθηκαν το 2004 και το 2006, τονίστηκε η ανάγκη για ανάπτυξη ενός Ευρωπαϊκού Πλαισίου Επαγγελματικών Προσόντων.
- (5) Στο πλαίσιο της διαδικασίας της Κοπεγχάγης, τα συμπεράσματα του Συμβουλίου και των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών που συνήλθαν στο πλαίσιο του Συμβουλίου της 15ης Νοεμβρίου 2004, σχετικά με τις μελλοντικές προτεραιότητες της ενισχυμένης ευρωπαϊκής συνεργασίας στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, έδωσαν προτεραιότητα στην ανάπτυξη ανοικτού και ευέλικτου Ευρωπαϊκού Πλαισίου Επαγγελματικών Προσόντων, στηριζόμενου στη διαφάνεια και στην αμοιβαία εμπιστοσύνη, το οποίο θα πρέπει να αποτελέσει κοινό σημείο αναφοράς που θα καλύπτει τόσο την εκπαίδευση όσο και την κατάρτιση.
- (6) Η επικύρωση των αποτελεσμάτων των ανεπίσημων και άτυπων μορφών μάθησης θα πρέπει να προωθηθεί, σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 28ης Μαΐου 2004 όσον αφορά κοινές ευρωπαϊκές αρχές για τον προσδιορισμό και την επικύρωση των ανεπίσημων και άτυπων μορφών μάθησης.
- (7) Τα Ευρωπαϊκά Συμβούλια των Βρυξελλών τον Μάρτιο του 2005 και τον Μάρτιο του 2006 υπογράμμισαν τη σημασία που έχει η θέσπιση Ευρωπαϊκού Πλαισίου Επαγγελματικών Προσόντων.
- (8) Η παρούσα σύσταση λαμβάνει υπόψη την απόφαση αριθ. 2241/2004/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 2004, σχετικά με το ενιαίο κοινοτικό πλαίσιο για τη διαφάνεια των επαγγελματικών προσόντων και ικανοτήτων (Europass)⁵ και τη σύσταση 2006/962/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 2006 σχετικά με τις βασικές ικανότητες για τη διά βίου μάθηση⁶.
- (9) Η παρούσα σύσταση είναι συμβατή με το πλαίσιο για τον ευρωπαϊκό χώρο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και τους περιγραφικούς δείκτες των κύκλων που συμφωνήθηκαν από τους αρμόδιους για την τριτοβάθμια εκπαίδευση υπουργούς 45 ευρωπαϊκών χωρών κατά τη σύνοδό τους στο Μπέργκεν, στις 19 και 20 Μαΐου 2005, στο πλαίσιο της διαδικασίας της Μπολόνια.
- (10) Τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τη διασφάλιση της ποιότητας στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, της 23ης και 24ης Μαΐου 2004, η σύσταση 2006/143/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Φεβρουαρίου 2006, για περαιτέρω ευρωπαϊκή

4 EE C 163, 9.7.2002, σ. 1.

5 EE L 390, 31.12.2004, σ. 6.

6 EE L 394, 30.12.2006, σ. 10.

συνεργασία με σκοπό τη διασφάλιση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση⁷ και τα πρότυπα και οι κατευθυντήριες γραμμές για τη διασφάλιση της ποιότητας στον Ευρωπαϊκό Χώρο Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης που συμφωνήθηκαν από τους αρμόδιους για την τριτοβάθμια εκπαίδευση υπουργούς κατά τη σύνοδό τους στο Μπέργκεν περιλαμβάνουν κοινές αρχές για τη διασφάλιση της ποιότητας επί των οποίων θα πρέπει να στηρίζεται η εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Επαγγελματικών Προσόντων.

- (11) Η παρούσα σύσταση δεν θίγει την οδηγία 2005/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Σεπτεμβρίου 2005, σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων⁸, η οποία δημιουργεί δικαιώματα και υποχρεώσεις τόσο για την αρμόδια εθνική αρχή όσο και για τον διακινούμενο εργαζόμενο. Η συσχέτιση με τα επίπεδα προσόντων του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Επαγγελματικών Προσόντων δεν θα πρέπει να θίγει την πρόσβαση στην αγορά εργασίας σε περίπτωση που τα επαγγελματικά προσόντα έχουν αναγνωριστεί σύμφωνα με την οδηγία 2005/36/ΕΚ.
- (12) Στόχος της παρούσας σύστασης είναι να δημιουργηθεί κοινό πλαίσιο αναφοράς που θα χρησιμεύσει ως μηχανισμός μετατροπής μεταξύ διαφορετικών συστημάτων επαγγελματικών προσόντων και μεταξύ των επιπέδων τους, τόσο για τη γενική και την τριτοβάθμια εκπαίδευση όσο και για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Αυτό θα βελτιώσει τη διαφάνεια, τη συγκρισιμότητα και τη δυνατότητα μεταφοράς των επαγγελματικών προσόντων των πολιτών τα οποία έχουν πιστοποιηθεί σύμφωνα με την πρακτική που ισχύει στα διάφορα κράτη μέλη. Κάθε επίπεδο επαγγελματικών προσόντων πρέπει κατ' αρχήν να μπορεί να επιτευχθεί μέσω ποικίλων διαδρομών εκπαίδευσης και σταδιοδρομίας. Επιπλέον, το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων πρέπει να δώσει στους διεθνείς κλαδικούς οργανισμούς τη δυνατότητα να συσχετίσουν τα δικά τους συστήματα επαγγελματικών προσόντων με ένα κοινό ευρωπαϊκό σημείο αναφοράς και έτσι να δείχνει τη σχέση των διεθνών κλαδικών προσόντων με τα εθνικά συστήματα προσόντων. Επομένως, η παρούσα σύσταση συμβάλλει στους

ευρύτερους στόχους της προώθησης της διά βίου μάθησης και της αύξησης της απασχολησιμότητας, της κινητικότητας και της κοινωνικής ενσωμάτωσης των εργαζομένων και των εκπαιδευόμενων. Οι διαφανείς αρχές διασφάλισης της ποιότητας και η ανταλλαγή πληροφοριών θα στηρίξουν την εφαρμογή της παρούσας σύστασης συμβάλλοντας στην οικοδόμηση αμοιβαίας εμπιστοσύνης.

- (13) Η παρούσα σύσταση θα πρέπει να συμβάλει ώστε να εκσυγχρονιστούν τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, να συνδεθούν η εκπαίδευση, η κατάρτιση και η απασχόληση και να φτιαχτούν γέφυρες ανάμεσα στην επίσημη, την ανεπίσημη και την άτυπη μάθηση, οδηγώντας και στην επικύρωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων που αποκτώνται μέσω της πείρας.
- (14) Η παρούσα σύσταση δεν αντικαθιστά ή καθορίζει τα εθνικά συστήματα επαγγελματικών προσόντων ή/και τα επαγγελματικά προσόντα. Το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων δεν περιγράφει συγκεκριμένα προσόντα ή ικανότητες ενός ατόμου και, επομένως, κάθε ιδιαίτερο επαγγελματικό προσόν πρέπει να τοποθετείται στο αντίστοιχο επίπεδο του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Επαγγελματικών Προσόντων μέσω του σχετικού εθνικού συστήματος επαγγελματικών προσόντων.
- (15) Δεδομένου του μη δεσμευτικού χαρακτήρα της, η παρούσα σύσταση συμμορφούται με την αρχή της επικουρικότητας καθώς υποστηρίζει και συμπληρώνει τις δραστηριότητες των κρατών μελών με το να διευκολύνει την περαιτέρω συνεργασία μεταξύ τους, να αυξάνει τη διαφάνεια και να προωθεί την κινητικότητα και τη διά βίου μάθηση. Θα πρέπει να εφαρμόζεται σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και πρακτική.
- (16) Δεδομένου ότι στόχος της παρούσας σύστασης, δηλαδή η δημιουργία κοινού πλαισίου αναφοράς που θα χρησιμεύσει ως μηχανισμός μετατροπής μεταξύ διαφορετικών συστημάτων επαγγελματικών προσόντων και μεταξύ των επιπέδων τους δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη και μπορεί, ως εκ τούτου, λόγω της εμβέλειας και των αποτελεσμάτων της δράσης, να επιτευχθεί καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο, η Κοινότητα μπορεί να λάβει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας του άρθρου 5 της Συνθήκης. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας του ίδιου άρθρου, η παρούσα σύσταση δεν υπερβαίνει το μέτρο που είναι αναγκαίο για την επίτευξη του στόχου αυτού,

⁷ ΕΕ L 64, 4.3.2006, σ. 60.

⁸ ΕΕ L 255, 30.9.2005, σ. 22. Οδηγία όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2006/100/ΕΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 363, 20.12.2006, σ. 141).

ΣΥΝΙΣΤΟΥΝ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ:

1. Να χρησιμοποιούν το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων ως εργαλείο αναφοράς για να συγκρίνουν τα επίπεδα προσόντων σε διαφορετικά συστήματα επαγγελματικών προσόντων και να προωθούν τόσο τη διά βίου μάθηση όσο και την ισότητα ευκαιριών στην κοινωνία της γνώσης, καθώς και την περαιτέρω ολοκλήρωση της ευρωπαϊκής αγοράς εργασίας, ενώ ταυτόχρονα θα σέβονται την πλούσια πολυμορφία των εθνικών εκπαιδευτικών συστημάτων.
 2. Να συνδέσουν τα εθνικά τους συστήματα προσόντων με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων έως το 2010, ιδίως με τη διαφανή συσχέτιση των δικών τους επιπέδων επαγγελματικών προσόντων με τα επίπεδα που παρατίθενται στο Παράρτημα II και, όταν ενδείκνυται, με την ανάπτυξη εθνικών πλαισίων προσόντων σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και πρακτική.
 3. Να θεσπίσουν ενδεχομένως μέτρα ώστε, έως το 2012, όλα τα νέα πιστοποιητικά επαγγελματικών προσόντων, διπλώματα και έγγραφα «Eurorass», που εκδίδονται από τις αρμόδιες αρχές, να περιέχουν σαφή παραπομπή - μέσω των εθνικών συστημάτων προσόντων - στο αντίστοιχο επίπεδο του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Επαγγελματικών Προσόντων.
 4. Να ακολουθούν προσέγγιση βασισμένη στα μαθησιακά αποτελέσματα για τον ορισμό και την περιγραφή επαγγελματικών προσόντων και να προωθήσουν την επικύρωση των ανεπίσημων και άτυπων μορφών μάθησης σύμφωνα με τις κοινές ευρωπαϊκές αρχές που εγκρίθηκαν στα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 28ης Μαΐου 2004, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στους πολίτες που είναι πιθανότερο να περιπέσουν σε ανεργία ή επισφαλείς μορφές απασχόλησης, των οποίων η προσέγγιση αυτή θα μπορούσε να βοηθήσει την αύξηση της συμμετοχής στη διά βίου μάθηση και της πρόσβασης στην αγορά εργασίας.
 5. Να προωθούν και να εφαρμόζουν τις αρχές για τη διασφάλιση της ποιότητας στην εκπαίδευση και την κατάρτιση, οι οποίες παρατίθενται στο Παράρτημα III, όταν συσχετίζουν τα προσόντα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης εντός του πλαισίου των εθνικών συστημάτων προσόντων με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων.
 6. Να ορίσουν εθνικά σημεία συντονισμού, συνδεδεμένα σε κάθε περίπτωση με τις δομές και τις απαιτήσεις του κράτους μέλους, για την υποστήριξη και, σε σύμπραξη με άλλες οικείες εθνικές αρχές, για την καθοδήγηση του συσχετισμού μεταξύ των εθνικών συστημάτων επαγγελματικών προσόντων και του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Επαγγελματικών Προσόντων, με στόχο να προωθηθεί η ποιότητα και η διαφάνεια αυτού του συσχετισμού.
- Τα καθήκοντα των εν λόγω σημείων συντονισμού θα πρέπει να περιλαμβάνουν τα εξής:
- α) συσχέτιση των επιπέδων προσόντων του εθνικού συστήματος προσόντων με τα επίπεδα του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Επαγγελματικών Προσόντων που περιγράφονται στο Παράρτημα II,
 - β) εξασφάλιση ότι η μεθοδολογία που χρησιμοποιείται για να συσχετιστούν τα εθνικά επίπεδα προσόντων με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων είναι διαφανής, ώστε να διευκολύνονται οι συγκρίσεις μεταξύ τους, και ότι οι συνακόλουθες αποφάσεις δημοσιεύονται,
 - γ) παροχή πρόσβασης στις πληροφορίες και καθοδήγησης στους ενδιαφερόμενους φορείς σχετικά με το πώς συσχετίζονται τα εθνικά προσόντα με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων μέσω των εθνικών συστημάτων επαγγελματικών προσόντων,
 - δ) ενθάρρυνση της συμμετοχής όλων των σχετικών ενδιαφερόμενων φορέων στους οποίους περιλαμβάνονται, ανάλογα με την εθνική νομοθεσία και πρακτική, τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και τα ιδρύματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, οι κοινωνικοί εταίροι, οι κλάδοι και οι ειδικοί επί θεμάτων σύγκρισης και αξιοποίησης προσόντων σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΥΝ ΤΗΝ ΠΡΟΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ:

1. Να υποστηρίξει τα κράτη μέλη στην εκτέλεση των ανωτέρω καθηκόντων και τους διεθνείς κλαδικούς οργανισμούς στη χρησιμοποίηση των επιπέδων αναφοράς και των αρχών του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Επαγγελματικών Προσόντων όπως παρατίθενται στην παρούσα σύσταση, ιδίως με τη διευκόλυνση της συνεργασίας, της ανταλλαγής ορθής πρακτικής και των δοκιμών -μεταξύ άλλων με εθελοντική αξιολόγηση από ομοτίμους και με πιλοτικά σχέδια στα πλαίσια ευρωπαϊκών προγραμμάτων-, με τη δρομολόγηση ενημερώσεων και διαβουλεύσεων με επιτροπές κοινωνικού διαλόγου, καθώς και με την εκπόνηση υποστηρικτικού και καθοδηγητικού υλικού.
2. Να συγκροτήσει, το αργότερο έως ...⁹, συμβουλευτική ομάδα για το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων (αποτελούμενη από αντιπροσώπους των κρατών μελών και με τη συμμετοχή των ευρωπαϊών κοινωνικών εταίρων και άλλων ενδιαφερόμενων φορέων, κατά περίπτωση) υπεύθυνη για την εξασφάλιση συνολικής συνοχής και την προώθηση της διαφάνειας της διαδικασίας για τη συσχέτιση των συστημάτων επαγγελματικών προσόντων με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων.
3. Να αποτιμήσει και να αξιολογήσει, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, τη δράση που αναλήφθηκε ως ανταπόκριση στην παρούσα σύσταση, συμπεριλαμβανομένης της αποστολής και της διάρκειας της συμβουλευτικής ομάδας, και, να υποβάλει το αργότερο έως ...^{10**} έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την αποκτηθείσα πείρα και τις μελλοντικές επιπτώσεις, περιλαμβάνοντας, εφόσον χρειαστεί, και πιθανή επανεξέταση και αναθεώρηση της παρούσας σύστασης.
4. Να δημιουργήσει στενούς δεσμούς μεταξύ του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Επαγγελματικών Προσόντων και των υφιστάμενων ή μελλοντικών ευρωπαϊκών συστημάτων μεταφοράς ή συσσώρευσης επιδόσεων στην ανωτάτη εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση ώστε να βελτιωθεί η κινητικότητα των πολιτών και να διευκολυνθεί η αναγνώριση των μαθησιακών αποτελεσμάτων.

Στρασβούργο, 23 Απριλίου 2008.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ο Πρόεδρος
HANS-GERT PÖTTERING

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
JANEZ LENARČIČ

9 * Ένα έτος από την ημερομηνία έγκρισης της παρούσας σύστασης.

10 ** Πέντε έτη από την ημερομηνία έγκρισης της παρούσας σύστασης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της σύστασης, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- α) ως «επαγγελματικό προσόν» νοείται το επίσημο αποτέλεσμα μιας διαδικασίας αξιολόγησης και επικύρωσης, το οποίο επιτυγχάνεται όταν ο αρμόδιος φορέας διαπιστώνει ότι ένα άτομο έχει επιτύχει μαθησιακά αποτελέσματα που ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένες προδιαγραφές,
- β) ως «εθνικό σύστημα επαγγελματικών προσόντων» νοούνται όλες οι πτυχές της δραστηριότητας ενός κράτους μέλους σχετικά με την αναγνώριση της μάθησης και άλλων μηχανισμών που συνδέουν την εκπαίδευση και την κατάρτιση με την αγορά εργασίας και την κοινωνία των πολιτών. Η εν λόγω δραστηριότητα περιλαμβάνει την ανάπτυξη και την εφαρμογή θεσμικών ρυθμίσεων και διαδικασιών που αφορούν τη διασφάλιση ποιότητας, την αξιολόγηση και την απονομή προσόντων. Ένα εθνικό σύστημα επαγγελματικών προσόντων μπορεί να αποτελείται από αρκετά υποσυστήματα και μπορεί να περιλαμβάνει ένα εθνικό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων,
- γ) ως «εθνικό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων» νοείται το «εργαλείο» για την κατηγοριοποίηση των προσόντων σύμφωνα με σύνολο κριτηρίων επίτευξης καθορισμένων επιπέδων μάθησης. Το εν λόγω μέσο στοχεύει στη συνένωση σε ενιαίο σύνολο και στο συντονισμό των εθνικών υποσυστημάτων επαγγελματικών προσόντων, καθώς και στη βελτίωση της διαφάνειας, της πρόσβασης, της εξέλιξης και της ποιότητας των επαγγελματικών προσόντων σε σχέση με την αγορά εργασίας και την κοινωνία των πολιτών,
- δ) ως «κλάδος» νοείται η ομαδοποίηση των επαγγελματικών δραστηριοτήτων βάσει της κύριας οικονομικής λειτουργίας, του προϊόντος, της υπηρεσίας ή της τεχνολογίας που τις χαρακτηρίζει,
- ε) ως «διεθνής κλαδικός οργανισμός» νοείται η ένωση των εθνικών οργανισμών που περιλαμβάνει π.χ. εργοδοτικούς και επαγγελματικούς φορείς και εκπροσωπεί τα συμφέροντα των εθνικών κλάδων,
- στ) ως «μαθησιακά αποτελέσματα» νοούνται οι διατυπώσεις όλων αυτών που ο εκπαιδευόμενος γνωρίζει, κατανοεί και μπορεί να κάνει μετά την ολοκλήρωση μιας μαθησιακής διαδικασίας και οι σχετικοί ορισμοί αφορούν τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις ικανότητες,
- ζ) ως «γνώσεις» νοείται το αποτέλεσμα της αφομοίωσης πληροφοριών μέσω της μάθησης. Οι γνώσεις είναι το σώμα θετικών στοιχείων, αρχών, θεωριών και πρακτικών που σχετίζεται με ένα πεδίο εργασίας ή σπουδής. Στο Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων, οι γνώσεις χαρακτηρίζονται ως θεωρητικές ή/και αντικειμενικές,
- η) ως «δεξιότητες» νοείται η ικανότητα εφαρμογής γνώσεων και αξιοποίησης τεχνογνωσίας για την εκπλήρωση εργασιών και την επίλυση προβλημάτων. Στο Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων, οι δεξιότητες περιγράφονται ως νοητικές (χρήση λογικής, διαισθητικής και δημιουργικής σκέψης) και πρακτικές (αφορούν τη χειρωνακτική επιδεξιότητα και τη χρήση μεθόδων, υλικών, εργαλείων και οργάνων),
- θ) ως «ικανότητες» νοείται η αποδεδειγμένη επάρκεια στη χρήση γνώσεων, δεξιοτήτων και προσωπικών, κοινωνικών ή/και μεθοδολογικών δυνατοτήτων σε περιστάσεις εργασίας ή σπουδής και στην επαγγελματική ή/και προσωπική ανάπτυξη. Στο Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων, η περιγραφή ως προς τις ικανότητες αφορά την υπευθυνότητα και την αυτονομία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

Περιγραφικοί δείκτες που ορίζουν τα επίπεδα στο Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων (ΕΠΕΠ)

Καθένα από τα 8 επίπεδα ορίζεται βάσει συνόλου περιγραφικών δεικτών, οι οποίοι προσδιορίζουν τα μαθησιακά αποτελέσματα που αντιστοιχούν στα προσόντα του συγκεκριμένου επιπέδου σε οποιοδήποτε σύστημα επαγγελματικών προσόντων.

		Γνώσεις
		Στο ΕΠΕΠ, οι γνώσεις περιγράφονται ως θεωρητικές ή/και αντικειμενικές.
Επίπεδο 1	Τα μαθησιακά αποτελέσματα που αντιστοιχούν στο επίπεδο 1 είναι τα εξής:	• βασικές γενικές γνώσεις
Επίπεδο 2	Τα μαθησιακά αποτελέσματα που αντιστοιχούν στο επίπεδο 2 είναι τα εξής:	• βασικές αντικειμενικές γνώσεις ενός πεδίου εργασίας ή σπουδής
Επίπεδο 3	Τα μαθησιακά αποτελέσματα που αντιστοιχούν στο επίπεδο 3 είναι τα εξής:	• γνώση αντικειμενικών στοιχείων, αρχών, διαδικασιών και γενικών εννοιών σε ένα πεδίο εργασίας ή σπουδής
Επίπεδο 4	Τα μαθησιακά αποτελέσματα που αντιστοιχούν στο επίπεδο 4 είναι τα εξής:	• Αντικειμενικές και θεωρητικές γνώσεις γενικού φάσματος σε ένα πεδίο εργασίας ή σπουδής
Επίπεδο 5*	Τα μαθησιακά αποτελέσματα που αντιστοιχούν στο επίπεδο 5 είναι τα εξής:	• ευρείες, εξειδικευμένες, αντικειμενικές και θεωρητικές γνώσεις σε ένα πεδίο εργασίας ή σπουδής και επίγνωση των ορίων των γνώσεων αυτών
Επίπεδο 6**	Τα μαθησιακά αποτελέσματα που αντιστοιχούν στο επίπεδο 6 είναι τα εξής:	• προχωρημένες γνώσεις σε ένα πεδίο εργασίας ή σπουδής, οι οποίες συνεπάγονται κριτική κατανόηση θεωριών και αρχών
Επίπεδο 7***	Τα μαθησιακά αποτελέσματα που αντιστοιχούν στο επίπεδο 7 είναι τα εξής:	• πολύ εξειδικευμένες γνώσεις, μερικές από τις οποίες είναι γνώσεις αιχμής σε ένα πεδίο εργασίας ή σπουδής, ως βάση για πρωτότυπη σκέψη ή/και έρευνα • κριτική επίγνωση των ζητημάτων γνώσης σε ένα πεδίο και στη διασύνδεσή του με διαφορετικά πεδία
Επίπεδο 8****	Τα μαθησιακά αποτελέσματα που αντιστοιχούν στο επίπεδο 8 είναι τα εξής:	• γνώσεις στα πλέον προχωρημένα όρια ενός πεδίου εργασίας ή σπουδής και στη διασύνδεσή του με άλλα πεδία

Δεξιότητες	Ικανότητες
Στο ΕΠΕΠ, οι δεξιότητες περιγράφονται ως γνωστικές (χρήση λογικής, διαισθητικής και δημιουργικής σκέψης) και πρακτικές (αφορούν τη χειρωνακτική επιδεξιότητα και τη χρήση μεθόδων, υλικών, εργαλείων και οργάνων).	Στο ΕΠΕΠ, η περιγραφή ως προς τις ικανότητες αφορά την υπευθυνότητα και την αυτονομία.
• βασικές δεξιότητες που απαιτούνται για την εκτέλεση απλών εργασιών	• εργασία ή σπουδή υπό άμεση επίβλεψη σε δομημένο πλαίσιο
• βασικές γνωστικές και πρακτικές δεξιότητες που απαιτούνται για την αξιοποίηση σχετικών πληροφοριών με σκοπό την εκτέλεση εργασιών και την επίλυση συνήθων προβλημάτων με τη χρήση απλών κανόνων και εργαλείων	• εργασία ή σπουδή υπό επίβλεψη και με κάποια αυτονομία
• φάσμα γνωστικών και πρακτικών δεξιοτήτων που απαιτούνται για την εκτέλεση εργασιών και την επίλυση προβλημάτων με επιλογή και εφαρμογή βασικών μεθόδων, εργαλείων, υλικών και πληροφοριών	• ανάληψη ευθύνης για την εκπλήρωση καθηκόντων στην εργασία ή στη σπουδή • προσαρμογή της προσωπικής συμπεριφοράς στις περιστάσεις κατά την επίλυση προβλημάτων
• φάσμα γνωστικών και πρακτικών δεξιοτήτων που απαιτούνται για την εξεύρεση λύσεων σε συγκεκριμένα προβλήματα σε ένα πεδίο εργασίας ή σπουδής	• άσκηση αυτοδιαχείρισης βάσει κατευθύνσεων σε περιβάλλοντα εργασίας ή σπουδής που είναι συνήθως προβλέψιμα, αλλά υπόκεινται σε αλλαγές • επίβλεψη της συνήθους εργασίας άλλων ατόμων, αναλαμβάνοντας κάποια ευθύνη για την αξιολόγηση και τη βελτίωση των δραστηριοτήτων εργασίας ή σπουδής
• ευρύ φάσμα γνωστικών και πρακτικών δεξιοτήτων που απαιτούνται για την εξεύρεση δημιουργικών λύσεων σε αφηρημένα προβλήματα	• άσκηση διαχείρισης και επίβλεψης στο πλαίσιο δραστηριοτήτων εργασίας ή σπουδής όπου συμβαίνουν απρόβλεπτες αλλαγές • αξιολόγηση και ανάπτυξη της προσωπικής απόδοσης και της απόδοσης άλλων ατόμων
• προχωρημένες δεξιότητες, απόδειξη δεξιοτεχνίας και καινοτομίας, που απαιτούνται για την επίλυση σύνθετων και απρόβλεπτων προβλημάτων σε εξειδικευμένο πεδίο εργασίας ή σπουδής	• διαχείριση σύνθετων τεχνικών ή επαγγελματικών δραστηριοτήτων ή σχεδίων εργασίας, με ανάληψη ευθύνης για τη λήψη αποφάσεων σε απρόβλεπτα περιβάλλοντα εργασίας ή σπουδής • ανάληψη ευθύνης για τη διαχείριση της επαγγελματικής ανάπτυξης ατόμων και ομάδων
• εξειδικευμένες δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων, οι οποίες απαιτούνται στην έρευνα ή/και στην καινοτομία προκειμένου να αναπτυχθούν νέες γνώσεις και διαδικασίες και να ενσωματωθούν γνώσεις από διαφορετικά πεδία	• διαχείριση και μετασχηματισμός σε περιβάλλοντα εργασίας ή σπουδής που είναι σύνθετα, απρόβλεπτα και απαιτούν νέες στρατηγικές προσεγγίσεις • ανάληψη ευθύνης για τη συνεισφορά στις επαγγελματικές γνώσεις και πρακτικές ή/και για την αξιολόγηση της στρατηγικής απόδοσης ομάδων
• οι πλέον προχωρημένες και εξειδικευμένες δεξιότητες και τεχνικές, συμπεριλαμβανομένης της σύνθεσης και της αξιολόγησης, που απαιτούνται για την επίλυση κρίσιμων προβλημάτων στην έρευνα ή/και στην καινοτομία και για τη διεύρυνση και τον επαναπροσδιορισμό των υφιστάμενων γνώσεων ή της υφιστάμενης επαγγελματικής πρακτικής	• επίδειξη ουσιαστικού κύρους, καινοτομίας, αυτονομίας, επιστημονικής και επαγγελματικής ακεραιότητας και σταθερής προσήλωσης στη διαμόρφωση νέων ιδεών ή διαδικασιών στην πρωτοπορία πλαισίων εργασίας ή σπουδής, συμπεριλαμβανομένης της έρευνας

Συμβατότητα με το Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Το Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης ορίζει περιγραφικούς δείκτες για τους κύκλους. Κάθε περιγραφικός δείκτης ενός κύκλου παρέχει μια γενική διατύπωση των συνήθων προσδοκιών όσον αφορά τις επιδόσεις και τις δυνατότητες που σχετίζονται με επαγγελματικά προσόντα τα οποία αντιπροσωπεύουν το τέλος του συγκεκριμένου κύκλου.

- * Ο περιγραφικός δείκτης για τον σύντομο κύκλο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (στο πλαίσιο του πρώτου κύκλου ή συνδεδεμένος με αυτόν), ο οποίος διαμορφώθηκε από την κοινή πρωτοβουλία για την ποιότητα στο πλαίσιο της διαδικασίας της Μπολόνια, αντιστοιχεί στα μαθησιακά αποτελέσματα για το επίπεδο 5 του ΕΠΕΠ.
- ** Ο περιγραφικός δείκτης για τον πρώτο κύκλο του Πλαισίου Επαγγελματικών Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, που συμφωνήθηκε από τους αρμόδιους για την τριτοβάθμια εκπαίδευση υπουργούς κατά τη σύνοδό τους στο Μπέργκεν τον Μάιο του 2005, στα πλαίσια της διαδικασίας της Μπολόνια, αντιστοιχεί στα μαθησιακά αποτελέσματα για το επίπεδο 6 του ΕΠΕΠ.
- *** Ο περιγραφικός δείκτης για τον δεύτερο κύκλο του Πλαισίου Επαγγελματικών Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, που συμφωνήθηκε από τους αρμόδιους για την τριτοβάθμια εκπαίδευση υπουργούς κατά τη σύνοδό τους στο Μπέργκεν τον Μάιο του 2005, στα πλαίσια της διαδικασίας της Μπολόνια, αντιστοιχεί στα μαθησιακά αποτελέσματα για το επίπεδο 7 του ΕΠΕΠ.
- **** Ο περιγραφικός δείκτης για τον τρίτο κύκλο του Πλαισίου Επαγγελματικών Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, που συμφωνήθηκε από τους αρμόδιους για την τριτοβάθμια εκπαίδευση υπουργούς κατά τη σύνοδό τους στο Μπέργκεν τον Μάιο του 2005, στα πλαίσια της διαδικασίας της Μπολόνια, αντιστοιχεί στα μαθησιακά αποτελέσματα για το επίπεδο 8 του ΕΠΕΠ.

Κοινές αρχές για τη διασφάλιση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων

Κατά την υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων, η διασφάλιση της ποιότητας - που είναι αναγκαία για να εξασφαλιστεί η υπευθυνότητα και η βελτίωση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης - πρέπει να επιδιωχθεί σύμφωνα με τις ακόλουθες αρχές:

- Οι πολιτικές και οι διαδικασίες για τη διασφάλιση ποιότητας πρέπει να είναι το έρεισμα όλων των βαθμίδων του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων.
- Η διασφάλιση ποιότητας πρέπει να αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της εσωτερικής διοίκησης των ιδρυμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης.
- Η διασφάλιση ποιότητας πρέπει να περιλαμβάνει τακτική αξιολόγηση των ιδρυμάτων, των προγραμμάτων τους ή των συστημάτων τους για τη διασφάλιση ποιότητας, από εξωτερικούς φορείς ή οργανισμούς παρακολούθησης.
- Οι εξωτερικοί φορείς ή οργανισμοί παρακολούθησης που ασχολούνται με τη διασφάλιση ποιότητας πρέπει να υπόκεινται σε τακτική επιθεώρηση.
- Η διασφάλιση ποιότητας πρέπει να περιλαμβάνει τις πτυχές του πλαισίου αναφοράς, των εισροών, της διεργασίας και των παραγομένων, ενώ παράλληλα θα δίνει έμφαση στα παραγόμενα και στα μαθησιακά αποτελέσματα.
- Τα συστήματα διασφάλισης ποιότητας πρέπει να περιλαμβάνουν τα ακόλουθα στοιχεία:
 - σαφείς και μετρήσιμους στόχους και πρότυπα,
 - κατευθύνσεις εφαρμογής, συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών,
 - κατάλληλους πόρους,
 - συνεπείς μεθόδους αξιολόγησης, οι οποίες να συνδυάζουν την αυτοαξιολόγηση με την εξωτερική επιθεώρηση,
 - μηχανισμούς και διαδικασίες ανατροφοδότησης για βελτίωση,
 - δυνατότητα πρόσβασης στα αποτελέσματα των αξιολογήσεων από μεγάλο αριθμό ατόμων.
- Οι πρωτοβουλίες για τη διασφάλιση ποιότητας σε διεθνές, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο πρέπει να συντονίζονται προκειμένου να εξασφαλίζεται η γενική επισκόπηση, η συνοχή, η συνεργία και η πολυδιάστατη συστημική ανάλυση.
- Η διασφάλιση ποιότητας πρέπει να αποτελεί συνεργατική διαδικασία σε όλο το φάσμα των βαθμίδων και των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, με τη συμμετοχή όλων των σχετικών ενδιαφερόμενων σε κάθε κράτος μέλος και σε ολόκληρη την Κοινότητα.
- Οι προσανατολισμοί που δίνονται σε κοινοτικό επίπεδο για τη διασφάλιση ποιότητας μπορούν να αποτελέσουν σημεία αναφοράς για τις αξιολογήσεις και τη μάθηση μέσω ομοτίμων.